

REGEERAKKOORD VLAAMSE REGERING 2014-2019

Vlaamse
Regering

vertrouwen
verbinden
vooruitgaan

VISIETEKST

Vlaanderen staat voor een moeilijke en tegelijk uitdagende periode. We worstelen nog met de gevolgen van de economische crisis. Daarnaast verschaft de zesde staats hervorming ons extra bevoegdheden, maar anderzijds staan we meteen ook voor grote budgettaire uitdagingen. Tegelijk staan we op sociaal vlak voor grote uitdagingen, niet het minst in de zorg en in ons onderwijs. Even belangrijk is de nood aan meer jobs, een verdere uitbouw van onze inclusieve gemeenschap, een betere kwaliteit van water, bodem en lucht, dringende infrastructuurwerken en een bloeiend ondernemingsklimaat. En dat alles met een begroting in evenwicht.

Die uitdagingen beantwoorden wij met een drieluik. De Vlaamse drieluiken zijn bekend historisch erfgoed. Wij schetsen een Vlaams drieluik voor de toekomst: **vertrouwen, verbinden, vooruitgaan**.

Vertrouwen in ons eigen kunnen. Want Vlaanderen heeft álle kwaliteiten en talenten om onze ambitie te realiseren: tegen 2020 tot de Europese top behoren op vlak van welvaart en welzijn.

Maar ook vertrouwen in elkaar. Moeilijke klippen neem je niet alleen, maar wel schouder aan schouder. Vertrouwen betekent dus ook **verbinden**, met elkaar en met elkaars talenten en kwaliteiten, zodat we samen kunnen **vooruitgaan**. We laten niemand achter.

Vertrouwen begint bij duidelijkheid. En dus zeggen we waar het op staat. We zullen met z'n allen inspanningen moeten leveren. Zeker de eerste twee jaar zal iedereen dat voelen. Maar we snoeien om te groeien, zodat we over enkele jaren de vruchten kunnen plukken.

Zo kunnen we onze economie én onze zorg een stevige boost geven. Onze **ondernemingen** geven we vertrouwen door hen maximaal te bevrijden van administratieve en andere lasten. We concentreren op wat we zelf kunnen doen, met focus op innovatie, onderzoek en ontwikkeling en andere ondernemingssteun. We geven een ongeziene impuls voor onze economie oplopend tot een half miljard euro tegen het einde van deze regeerperiode.

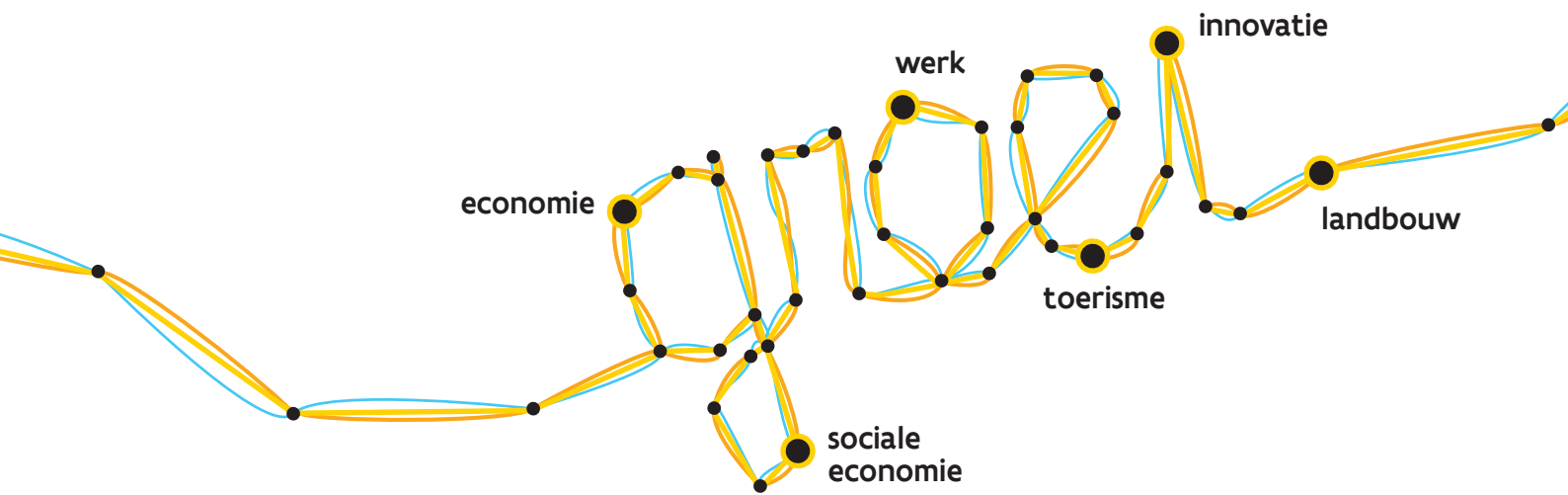
Met eenzelfde bedrag geven we ook onze **zorg** en hulpverlening een stevige impuls. Vanaf dag één investeren we extra in wie onze zorg het meest nodig heeft, eerst en vooral voor personen met een beperking.

Dankzij de inspanningen die we de eerste jaren leveren, kunnen we eveneens **investeren** in hoogstaand onderwijs, in de verbetering van onze mobiliteit en enkele toonaangevende culturele en andere infrastructuurprojecten; maar ook in natuur, landbouw, cultuur, sport... Wie inspanningen vraagt, moet zelf het voorbeeld geven. Daarom zal de Vlaamse **overheid** in de eerste plaats ingrijpend besparen op het eigen apparaat. Tegelijkertijd geven we onze ambtenaren meer vertrouwen en verantwoordelijkheid. We verminderen drastisch het aantal entiteiten. We geven meer autonomie en vertrouwen aan de gemeenten, in het bijzonder onze grootste steden, en beperken de taken van de provincies tot de grondgebonden bevoegdheden. Ons doel is een kleinere, slagkrachtige overheid: minder administratieve lasten en meer klantvriendelijkheid.

Vertrouwen en verbinden slaat vanzelfsprekend ook op het **verenigingsleven** en het middenveld. We geven meer vertrouwen door minder regeltjes zodat verenigingen zich meer kunnen bezighouden met hun werking, minder met administratieve procedures. Meteen nemen we datzelfde verenigingsleven ook mee in onze ambitie om te verbinden, om mee het draagvlak te creëren voor ons toekomsttraject, om samen vooruit te gaan.

Dit regeerakkoord is onze verbintenis voor vooruitgang. Wij hebben vertrouwen in onze gemeenschap en vertrouwen in de toekomst. Samen kunnen we verbinden en vooruitgaan.

Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan: ons drieluik voor de toekomst, om de weg in te slaan van moeilijk naar morgen.

verbinden voor groei

Deze regering wil in de eerste plaats een stroomstoot geven aan onze economie én aan onze zorg.

Een Vlaanderen dat conform het Pact 2020 en ViA een plaats bij de top 5 van de EU ambieert op vlak van welvaart én welzijn, steunt op een sterke **economie**. We focussen op onze eigen bevoegdheden én op onze sterktes. En dus op innovatie en ondernemerschap.

We zetten resoluut in op een vraaggericht en marktgedreven overheidsbeleid dat vertrouwen wekt en vertrouwen geeft. En dus ondernemers waardeert en hen rechtszekerheid biedt.

We verbinden ondernemers en overheidsbeleid sterker met elkaar door minder en eenvoudigere structuren en instrumenten met snellere en eenvoudigere procedures, meer transparantie en een klantvriendelijke één-loketfunctie. Daarom fuseren we ook het Agentschap Ondernemen en het IWT tot één Agentschap voor Ondernemen en **Innovatie** met één steunkader. Voor de investeringen in onderzoeksinfrastructuur brengen we de Hercules-Stichting onder bij het FWO.

Met een clusterbeleid zal de Vlaamse regering de transformatie van ons industrieel weefsel versnellen en het kennisgedreven karakter van onze economie versterken. Via digitale infrastructuren en netwerken bereiden we Vlaanderen voor op de vierde industriële revolutie. En omdat industriële vernieuwing in belangrijke mate wordt gedragen door nieuwe en jonge bedrijven, zullen we de achterstand in innovatie bij de kleine en middelgrote ondernemingen aanpakken, hen beter begeleiden en de toegangsdrempel tot innovatiesteun verlagen.

Ook met het oog op het behalen van de 3%-norm voor Onderzoek en Ontwikkeling tegen 2020, verbinden we ondernemers en overheid. We bieden alvast een stevig budgettair groeipad voor innovatie en ondernemingssteun.

Ondernemen is ook een kwestie van cultuur. Met gerichte initiatieven in de media en het onderwijs willen we bijdragen aan een grotere waardering voor ondernemingszin en ondernemerschap. We ondersteunen KMO's in cruciale levensfasen en waken erover voor dat falen geen stigma is. We onderzoeken bovendien hoe we de win-winlening nog aantrekkelijker kunnen maken.

Ook op vlak van het overheidsinstrumentarium kunnen we meer verbinden om vooruit te gaan. Geen overlappende werking meer tussen PMV en LRM, maar wel samenwerking. LRM concentreert zich op de uitvoering van het SALK. Met een subsidie- en participatiedatabank vermijden we zowel meervoudige subsidiëring als meervoudige participaties.

Boeren en tuinders zijn ondernemers in het kwadraat. Ook hier trachten we maximaal te Verbinden voor Groei. Duurzame groei voor een duurzame en economisch leefbare **landbouw**. We verhogen enerzijds de weerbaarheid van de sector maar doen ook de globale milieudruk dalen.

Met de agrovoedingssector verbinden we ons om Vlaanderen te laten vooruitgaan richting dé *Food Valley* van Europa. Daarom is het ook hier van cruciaal belang te innoveren, met vernieuwende processen producten van topkwaliteit maken. En zo passen we ook de regelgeving voor investeringssteun door het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) aan om de sector weerbaarder, innovatiever en duurzamer te maken. We richten een Strategisch Innovatieplatform (SIP) voor de agro-voedingssector op.

Landbouw vergt natuurlijk ruimte, rechtszekere ruimte. Ook hier kunnen we meer en beter verbinden om vooruit te gaan door onder meer te zorgen voor een gebiedsgerichte en projectmatige aanpak met een procesmanager om te zorgen voor samenhang bij de uitvoering van dooreenlopende beleidsagenda's in het buitengebied zoals mobiliteitsplannen, bekkenbeheersplannen, milieu- en natuurbelidsplannen enz..

Economie en groei, dat is zeker ook **toerisme en cultuur**. In uitvoering van het Toerispact 2020 trachten we toerisme meer te verbinden met andere beleidsdomeinen en brengen we meer samenwerking en coördinatie tot stand binnen de toeristische sector zelf. We selecteren enkele toeristische hefboomprojecten die het verschil kunnen maken voor de aantrekkingskracht van onze bestemmingen en concentreren de overheidsmiddelen op die projecten. De kernattracties van elk van de drie macrobestemmingen (Vlaamse Kust, Vlaamse regio's en Kunststeden) vormen het uitgangspunt bij de selectie.

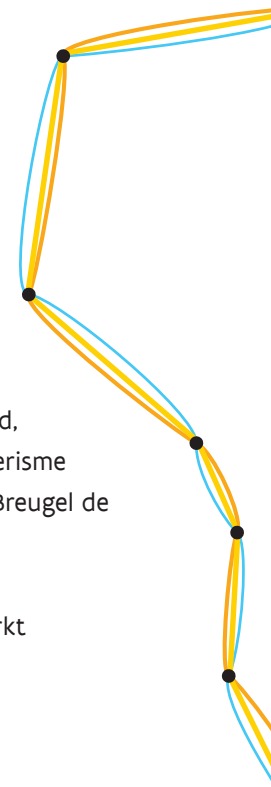
We onderzoek of we het maritieme en nautische verleden van Vlaanderen toeristisch kunnen ontsluiten en als troefkaart uitspelen, onder meer in Antwerpen en aan de Kust.

Naar analogie van het fietsknooppuntennetwerk, ontsluiten we heel Vlaanderen met een wandelknooppuntennetwerk.

Tot 2018 blijven we "100 jaar Grote Oorlog herdenken". Onder meer door de beoogde erkenning van de belangrijkste begraafplaatsen en gedenktekens in de frontstreek als Werelderfgoed, willen we van Vlaanderen ook nadien een preferentiële bestemming voor vredes- en herdenkingstoerisme maken. Intussen bereiden we de viering voor, in 2020, van de vijfhonderdste verjaardag van Pieter Breugel de Oude als groot cultureel-toeristisch evenement.

Wie wil Verbinden voor Groei, wil vanzelfsprekend meer mensen aan het **werk** en op de arbeidsmarkt aanbod en vraag maximaal met elkaar verbinden. We houden vast aan de doelstelling om de werkzaamheidsgraad tegen 2020 op te trekken tot 76%. Daartoe zullen we onze bestaande en nieuwe bevoegdheden op een samenhangende en effectieve manier inzetten. In opvolging van het Loopbaanakkoord sluiten we daarover met de sociale partners een Banenpact.

In datzelfde overleg versterken we het activeringsbeleid door nog meer in te zetten op maatwerk en competentiegerichte matching. Alle jonge werkzoekenden krijgen binnen vier maanden een aanbod op maat. De activering van oudere werkzoekenden breiden we uit tot de leeftijd van 65 jaar. We scherpen de opvolging en controle van de beschikbaarheid van de werklozen aan.

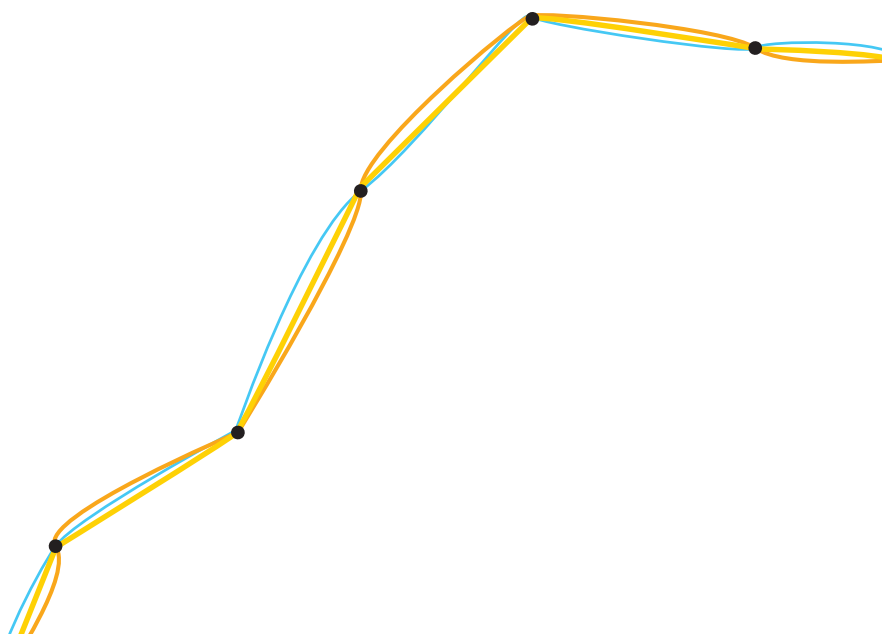

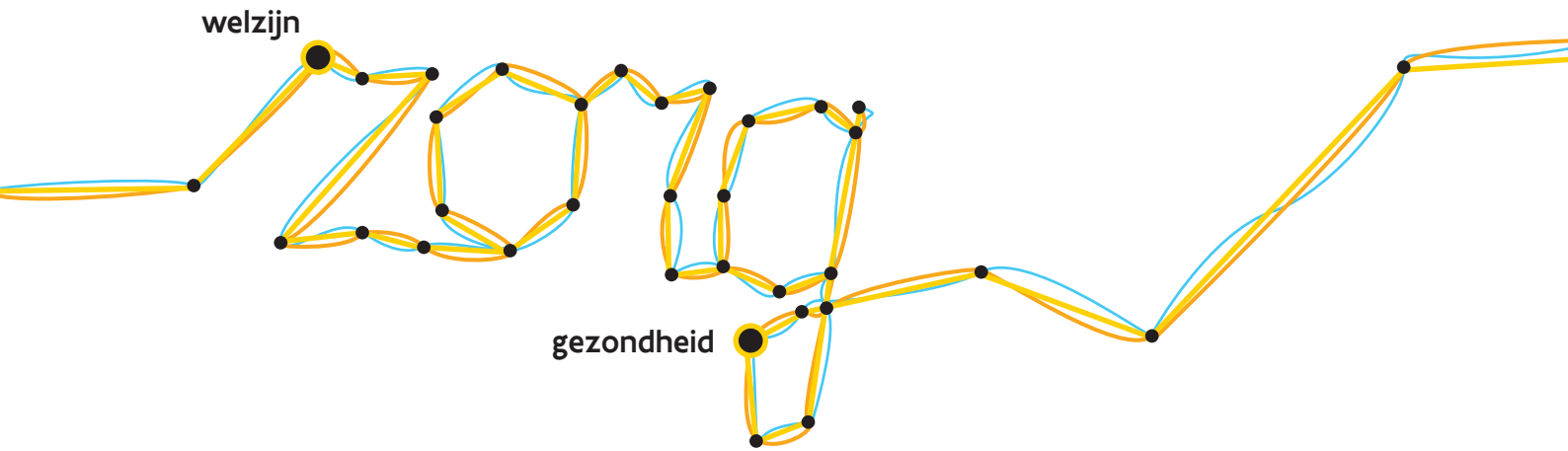

Van de overdracht van het doelgroepenbeleid maken we gebruik om te wieden in het grote aantal doelgroepen. Een beperking tot jongeren, 55-plussers en mensen met een arbeidshandicap leidt tot veel meer efficiëntie en effectiviteit. Zo creëren we extra ruimte om de loonkosten van deze doelgroepen te verlagen en hen zo meer kansen te bieden op de arbeidsmarkt. Voor de gesubsidieerde tewerkstelling ontwikkelen we één programma van tijdelijke werkervaring. Als onderdeel daarvan gaan we het PWA-stelsel grondig hervormen.

Om een coherent beleid van arbeidsmarktgerichte opleiding te kunnen voeren, verbinden we de verschillende instrumenten (opleidingscheques, betaald educatief verlof en opleidingskrediet) tot één stelsel. De ondersteuning kan bestaan uit een financiële bijdrage, aanvullend verlof of een combinatie van beide.

De verantwoordelijkheid over de dienstencheques geeft ons een bijkomend instrument om de combinatie van arbeids- en gezinstaken te faciliteren. We behouden daarom ook de prijs en de fiscale aftrekbaarheid. We ontwikkelen één systeem van thematisch zorgverlof, dat complementair is aan de federale uitkering ter zake. De niet-thematische verloven laten we uitdoven.

verbinden voor zorg

De uitbouw van het zorg- en hulpverleningsaanbod is een tweede prioriteit voor deze regering. De noden zijn groot, de kosten ook. En net daarom zijn de budgetten die wij uittrekken, dat eveneens.

Alle Vlamingen maximaal ondersteunen en in staat stellen volwaardig te participeren aan de samenleving, daar gaat het over. De zesde staatshervorming geeft ons daar nieuwe bevoegdheden voor.

In het nieuwe beleid willen we inzetten op het overleg met alle betrokken partners om te zorgen voor meer zorg. Basis is het zgn. tripartite of VESOC-model met dus vertegenwoordigers van de werkgevers, de werknemers en de Vlaamse regering. Andere middenveldorganisaties die gebruikers of verstrekkers vertegenwoordigen, zitten mee aan tafel. Bij gebreke aan consensus, beslist de regering.

We bouwen een volwaardige Vlaamse Sociale Bescherming uit; een die **Vlaams** is, **sociaal** en **zeker**. Ze gaat uit van het maximaal verhogen van zelfredzaamheid en van thuiszorg en preventie. Basis vormt een volksverzekering met rechten en persoonsgerelateerde uitkeringen, toegekend op basis van inwonerschap en met betaling van een premie. Voor de Vlaamse Brusselaars komt er een aangepast stelsel. In Vlaanderen is de toetreding tot de volksverzekering verplicht. De Vlaamse Brusselaars treden vrijwillig toe.

De bevoegdheidsoverdracht van de **gezinsbijslagen** geeft ons de kans om het stelsel grondig te vereenvoudigen. Omdat we vinden dat elk kind gelijk is, geven we een gelijke basiskinderbijslag. We schaffen de rangorderegeling en leeftijdstoeslag af, behouden een toeslag voor kinderen met bijzondere zorgnoden en voor wezen, en voeren een sociale toeslag in voor kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen, waarbij we rekening houden met de gezinsgrootte. De Vlaamse overheid neemt zo snel als mogelijk de uitbetaling van de gezinsbijslag over van FAMIFED.

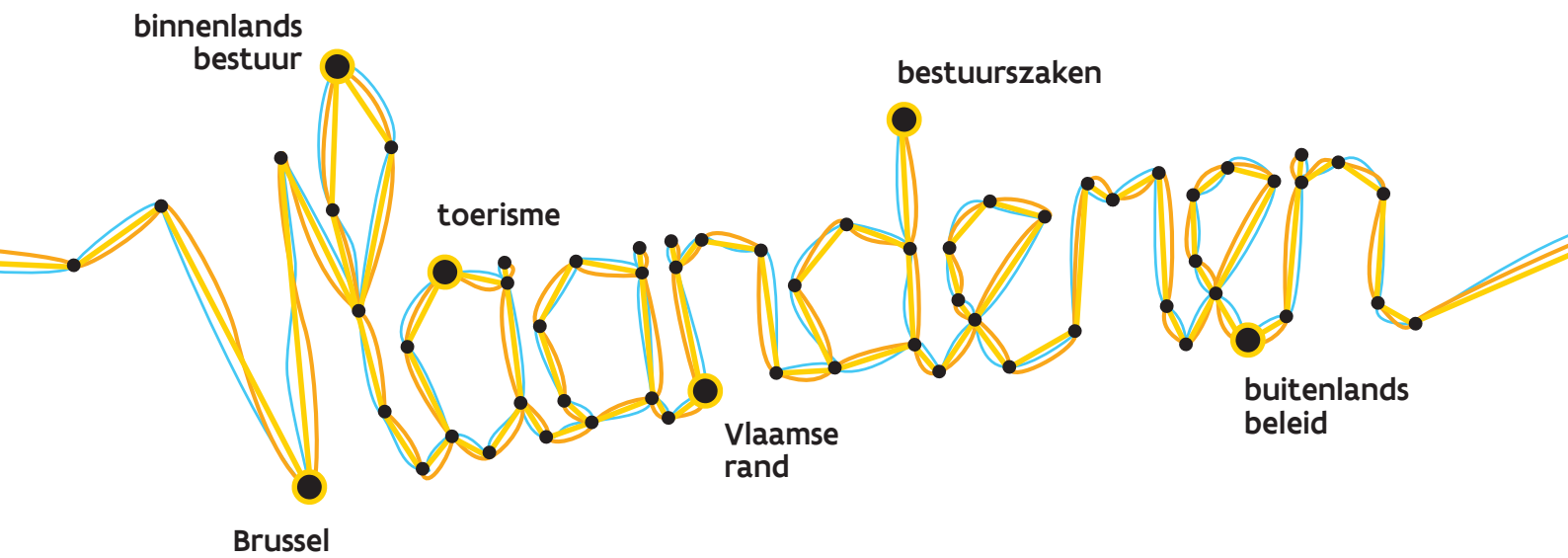
Op het vlak van **kinderopvang** breiden we het aanbod verder uit, zetten we meer in op de financiële leefbaarheid van de sector via een geleidelijke gelijkschakeling van de subsidiebedragen en verbinden we ouders en opvang via de kinderopvangzoeker. We geven absolute voorrang aan kinderen van ouders die werken en/of een beroepsgerichte opleiding volgen en verzekeren de toegankelijkheid voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. We evalueren in welke mate in het decreet geen onbedoelde belemmeringen zitten voor een flexibele kwaliteitsvolle kinderopvang.

We ontwikkelen een nieuw **jeugd(sanctie)recht**. Bij het opleggen van maatregelen houden we rekening met de ernst van de feiten en de maturiteit van de minderjarige en respecteren we het proportionaliteitsbeginsel. We consolideren de integrale jeugdhulp.

In ons gezondheidsbeleid versterken we de eerstelijnszorg en vereenvoudigen en integreren we de structuren.

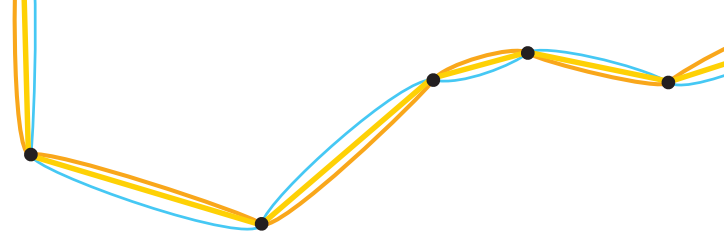
Verbinden voor zorg, gaat bij uitstek over noden van **personen met een beperking**. Vanaf dag één van deze regering, kunnen zij rekenen op extra ondersteuning. De inspanningen om mensen met de grootste ondersteuningsnoden te helpen, drijven we op.

Het armoedevraagstuk gaat tot slot alle beleidsniveaus aan en vraagt dus om een zgn. horizontale aanpak. De realisatie van de armoededoelstellingen van het Pact 2020 is dan ook een taak van elke Vlaamse minister. De Vlaamse regering gaat in tegen alle mechanismen die armoede veroorzaken en stimuleert de zelfredzaamheid van mensen.

Vlaanderen verbinden

Het drieluik Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan is volledig van toepassing op de toekomstige organisatie van ons Vlaams **binnenlands bestuur**. Voortbouwend op de interne staatshervorming uit de vorige bestuursperiode, geven we de gemeenten en steden nog meer vertrouwen en meer verantwoordelijkheid. We versterken hun bestuurskracht en autonomie. En dus krijgen ze bijkomende bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden.

De Vlaamse overheid is een 'kaderstellende' overheid die de grote doelstellingen van het Vlaamse beleid bepaalt. De gemeenten krijgen het vertrouwen om deze doelstellingen binnen hun eigen lokale context te realiseren en bepalen welke middelen en mensen ze daarvoor inzetten. Ze rapporteren niet langer tot op het operationele niveau maar wel op hoofdlijnen.

Bestuurskracht gaat samen met schaalgrootte. Daarom worden **gemeenten** die willen fuseren, gestimuleerd met een financiële bonus. De grootste, maar ook middelgrote, steden en gemeenten krijgen grotere autonomie en extra bevoegdheden tot, wat betreft de grootste steden (+100.000 inwoners), zelfs de mogelijkheid om af te wijken van Vlaamse regelgeving, als dat gemotiveerd kan worden vanuit efficiëntie-oogpunt of de grootstedelijke context.

We integreren de sectorale subsidies aan lokale besturen (cultuurbeleid, jeugd, sport, ontwikkelings-samenwerking...) in het gemeentefonds, wat hen meer autonomie en minder planlast oplevert. We geven de steden en gemeenten ook meer autonomie op vlak van hun interne organisatie.

Ook inzake vereenvoudiging zetten we door. We integreren de **OCMW's** volledig in de gemeentebesturen (vrijwillig voor de centrumsteden). We schaffen het stedenfonds af en voegen de middelen toe aan de bijzondere financiering voor de centrumsteden van het huidige Gemeentefonds.

De nieuwe verhoudingen tussen Vlaamse overheid en lokale besturen, verankeren we in een nieuw decreet "lokaal bestuur", dat de bestaande decreten (Gemeentedecreet, OCMW-decreet en decreet Intergemeentelijke Samenwerking) vervangt en leidt tot een drastische inperking en vereenvoudiging van de bestuurlijke regels en meer gemeentelijke democratie.

We slanken de **provincies** verder af. Ze focussen vanaf nu op de grondgebonden bevoegdheden. De persoonsgebonden bevoegdheden verliezen ze, net zoals de mogelijkheid om opcentiemen te heffen op de onroerende voorheffing. De opbrengst hiervan wordt omgezet in een dotatie rekening houdend met de uitgavenvermindering wegens het niet langer uitoefenen van de persoonsgebonden bevoegdheden. In steden met meer dan 200.000 inwoners, oefenen de provincies niet langer bovenlokale taken uit en nemen ze geen gebiedsgerichte initiatieven meer. De opbrengsten die de eigen provinciebelastingen genereren in steden met meer dan 200.000 inwoners, worden doorgestort aan die steden.

We halveren, rekening houdend met inwonersaantal van elke provincie, het totale aantal provincieraadsleden en beperken het aantal gedeputeerden tot vier.

Vlaanderen Verbinden slaat vanzelfsprekend ook op de relatie met onze hoofdstad **Brussel** en met onze groene Vlaamse Rand. We blijven de banden versterken en blijven investeren in infrastructuur en dienstverlening ten behoeve van de Brusselaars. We ontwerpen één herkenbaar logo voor alle Vlaamse instellingen in de hoofdstad en laten Muntpunt uitgroeien tot ontmoetingsplaats van Vlamingen en tot venster van Vlaanderen in Brussel.

Ten aanzien van de **Vlaamse Rand** nemen we nieuwe initiatieven zoals een decretale regeling voor het taalgebruik bij de opmaak van notariële akten. In alle voorzieningen en diensten die onder de toepassing van het Kwaliteitsdecreet vallen, garanderen we de patiënt of cliënt een Nederlandstalige dienstverlening en we treden op wanneer die essentiële kwaliteitseis niet wordt nageleefd.

Voor de Vlaamse overheidscommunicatie blijven we in de faciliteitengemeenten de principes van de omzendbrieven hanteren: Franstalige inwoners moeten uitdrukkelijk vragen om de toepassing van de taalfaciliteiten.

Wij wensen de zesde staatshervorming met de nodige samenwerkingsakkoorden te implementeren en dit in het belang van alle Vlamingen. We maken maximaal gebruik van onze eigen bevoegdheden, binnen het grondwettelijk en wettelijk kader. We hanteren de wettelijke instrumenten wanneer andere overheden op onze bevoegdheidsdomeinen ageren.

We trachten Vlaanderen ook meer dan ooit te verbinden met het **buitenland**. Als open samenleving en open economie willen we sterk en zelfbewust in de wereld staan. Het Departement internationaal Vlaanderen bewaakt, als volwaardig Vlaams ministerie van buitenlandse zaken de internationale beleidscoherentie van Vlaanderen. We bouwen het netwerk van vertegenwoordigers in het buitenland en van FIT verder uit. We vergroten de interactie tussen de Vlaamse en de Europese instellingen, onder meer door rechtstreeks aan de EU te rapporteren.

Economische zendingen van FIT zijn van groot belang voor onze export en voor het aantrekken van **buitenlandse investeringen**. De zendingen van het Agentschap voor Buitenlandse Handel kunnen enkel aanvullend zijn. We beperken hun aantal daarom tot twee per jaar en verminderen overeenkomstig onze dotatie.

En vanzelfsprekend willen wij maximaal de Vlamingen onderling verbinden, inclusief de Vlamingen met een migratie-achtergrond. Ons inburgerings- en integratiebeleid wil eenieder, vanuit haar of zijn eigenheid en op basis van gedeelde waarden, rechten en vrijheden, in staat stellen onze samenleving en onze toekomst mee vorm te geven.

Zodra het Agentschap Integratie en **Inburgering** operationeel is, vervangen we voor de verplichte inburgering de *inspanningsverplichting* door een *resultaatverbintenis*. We spannen ons in voor de invoering van een verplicht integratietraject in Brussel en voor EU-onderdanen die zich in Vlaanderen vestigen.

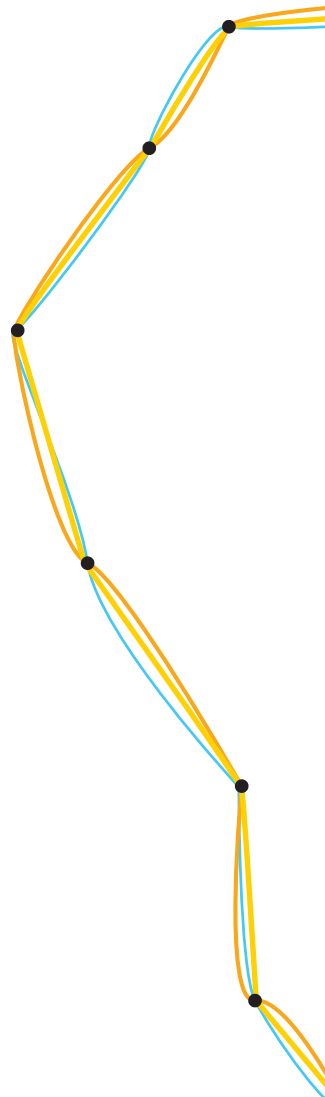
Omdat kennis van het Nederlands de toegangspoort is tot volwaardige deelname aan de samenleving, stemmen we het aanbod Nederlands als tweede taal beter af op de noden en behoeften.

De **Vlaamse overheid** wordt volgende regeerperiode een voorbeeld van het drieluik vertrouwen, verbinden, vooruitgaan. We geven de ambtenaren meer vertrouwen en verantwoordelijkheid. Daarnaast verbinden we tal van overheidsinstellingen met elkaar met een omvattende fusie van entiteiten. Doel is een kleinere, slagkrachtige overheid met minder administratieve lasten en meer klantvriendelijkheid.

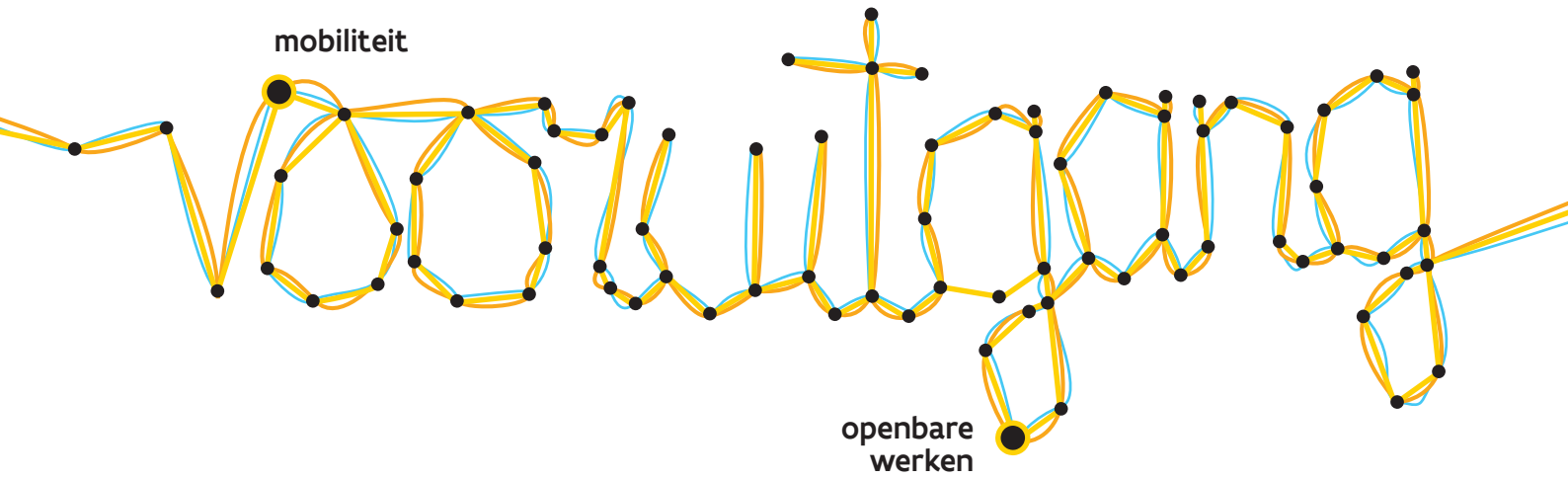
Met een selectief vervangingsbeleid laten we het aantal personeelsleden verder significant dalen.

We stellen paal en perk aan de **verkokering**. We verminderen het aantal entiteiten en voegen bepaalde beleidsdomeinen samen.

Samenwerking tussen de diensten onderling en een intensievere samenwerking met de regering worden de regel. De Vlaamse overheid zal zich beter organiseren om met één stem te spreken, en daardoor meer duidelijkheid en zekerheid te bieden aan burgers, ondernemingen, lokale besturen en verenigingen. Tegen 2020 kunnen alle administratieve transacties tussen overheid en burgers, lokale besturen en ondernemingen langs digitale weg.

verbinden om vooruit te gaan

Een degelijke verkeersinfrastructuur, een vlotte bereikbaarheid en een soepele doorstroming zijn cruciaal voor onze economie, maar ook voor onze private verplaatsingen. Zeker hier komt het er maximaal op aan om letterlijk en figuurlijk te verbinden, om vooruit te kunnen gaan. De budgettaire moeilijke tijden zullen ons niet beletten om extra middelen te investeren in **mobiliteit** en **openbare werken**.

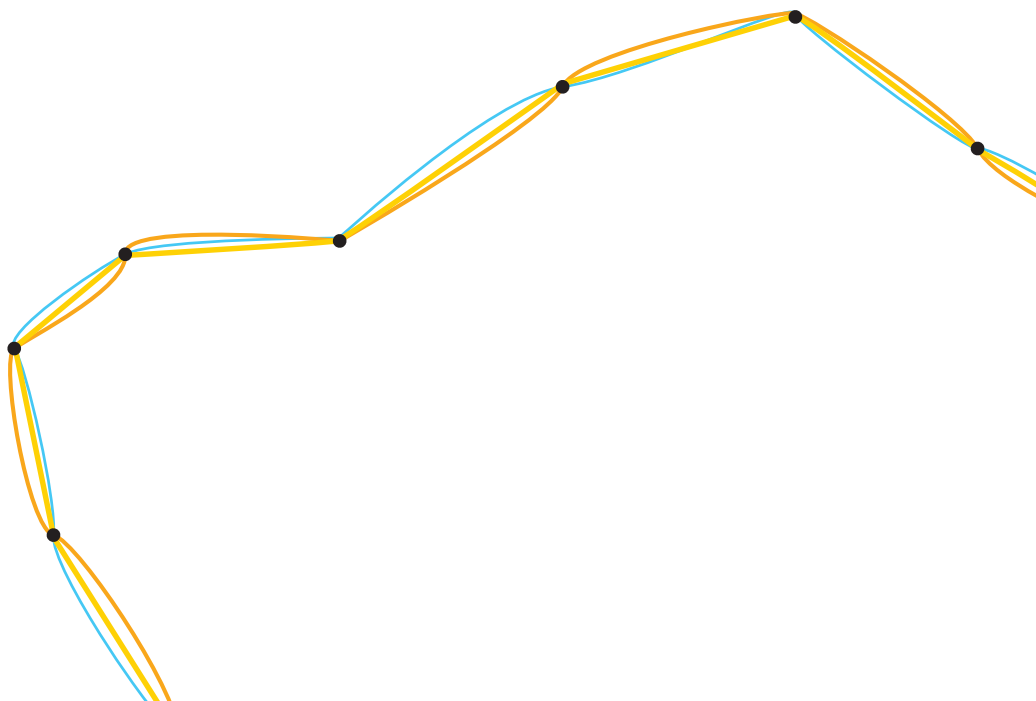
Met het oog op een efficiënter en performanter verkeerswegennet, maken we werk van een reeks grote, probleemoplossende infrastructuurprojecten met focus op de grootste congestiepunten, Brussel en Antwerpen.

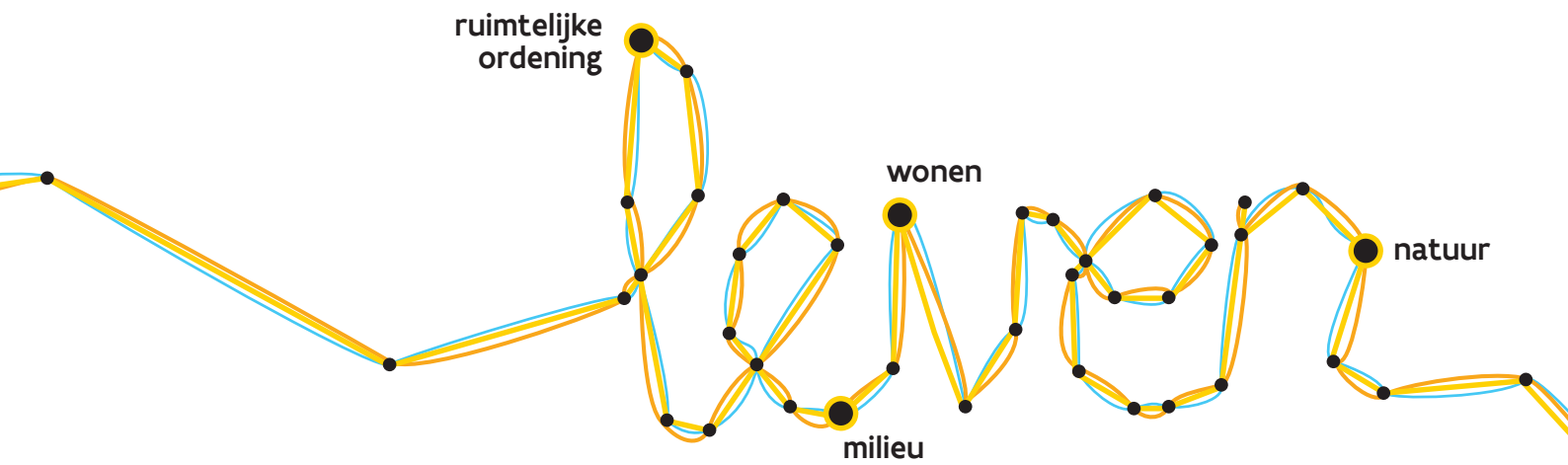
Conform het intergewestelijk samenwerkingsakkoord voeren we in 2016 een **kilometerheffing** in voor het vrachtvervoer over de weg. Voor personenwagens onderzoeken we of en onder welke voorwaarden op termijn en op budgetneutrale wijze een kilometerheffing kan worden ingevoerd of een wegvignet.

Op het traject naar 0 verkeersdoden, mag het verkeer tegen 2020 in Vlaanderen aan niet meer dan 200 mensen het leven kosten. Met een ambitieus **Verkeersveiligheidsplan** zullen we de krachten bundelen en de nieuwe bevoegdheden maximaal inzetten om die doelstelling te halen. Alle verkeersveiligheidsactiviteiten verbinden we met elkaar in een Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid.

Met de realisatie van de Deurganckdoksluis voor Antwerpen, de nieuwe zeesluis in Terneuzen voor Gent en het Ship-project, verzekeren we de toegankelijkheid van onze **zeehavens**. Bij de verdere uitbouw van het waterwegennet geven we bijzondere aandacht aan de hinterlandontsluiting van de zeehaven van Brugge.

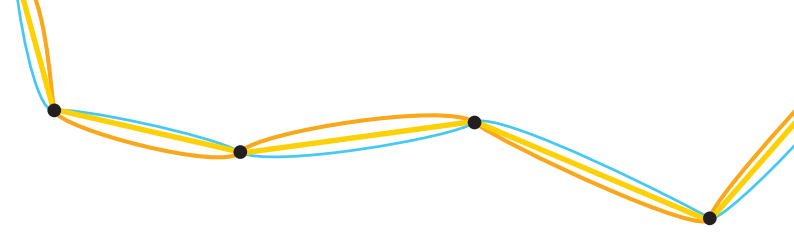
Het **openbaar vervoer** moet aantrekkelijker worden, met comfortabele voertuigen, optimale frequenties, concurrentiële snelheid (o.a. door betere tramverbindingen) en eenvoudig geïntegreerde dienstverlening en tarieven. Het concept *basismobiliteit* wordt *basisbereikbaarheid*. We verhogen de kostendekkingsgraad van De Lijn, zodat die vergelijkbaar wordt met buitenlandse voorbeelden. We stappen af van de 'gratis'-politiek en beperken de uitgaven voor de interne organisatie bij De Lijn, zorgen voor extra inkomsten uit reclame, controle op zwartrijden, commercieel medegebruik van infrastructuur en meer rechtvaardige en gedifferentieerde tarieven.

verbinden voor het leven

Het is goed leven in Vlaanderen. Maar in ons dichtbevolkt land moeten we alsmear doordachter en zuiniger omgaan met de **ruimte**. Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen geeft aan hoe we de waardevolle open ruimte maximaal vrijwaren, mogelijkheden creëren voor een kwalitatief woonaanbod en voldoende ruimte laten om te ondernemen.

We ambiëren 93.000 bijkomende woonegelegenheden tegen 2020, voor een belangrijk deel te realiseren door verdichting, renovatie en hergebruik. Daarnaast voeren we, in samenspraak met de andere besturen en private partners, een actief grondbeleid met twee sporen: meer kavels in woonzones op de markt brengen en woonuitbreidingsgebieden verantwoord aansnijden. Met inbreiding, activering en herontwikkeling van bestaande terreinen en de valorisatie van black- en brownfields creëren we ruimte voor bedrijven en handelszaken. Vraag en aanbod volgen we permanent op, om bestaande bedrijventerreinen snel te kunnen realiseren en waar nodig nieuwe terreinen te bestemmen.

Met het oog op omgevingsplanning moderniseren we het planologisch instrumentarium. Volgend jaar implementeren we de omgevingsvergunning, die de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning integreert. We verminderen de administratieve lasten en verhogen de efficiëntie door ook de socio-economische vergunning in de omgevingsvergunning te integreren. In dit kader onderzoeken we ook de mogelijke toepasbaarheid van een "lex silentio". En we brengen de bevoegdheden ruimtelijke ordening en milieu samen bij één beleidsdomein.

Verbinden voor het Leven, gaat natuurlijk ook over **natuur**. Met de principes van rentmeesterschap, duurzame ontwikkeling, ecologische voetafdruk en transitiedenken als leidraad, is het onze opdracht om, samen met andere overheden, ondernemingen en burgers, onze leefomgeving te beschermen en gestaag te verbeteren.

Door middel van **vergroening** van de economie in het algemeen en van de fiscaliteit in het bijzonder ontraden en bestraffen we milieuvervuiling, en belonen en bevorderen we milieuzorg. Voor waterafvoer en -zuivering voeren we een vaste maar gezinsgecorrigeerde vergoeding in en verminderen we de variabele vergoedingen.

We voeren onze inspanningen verder op om fijn stof, stikstofoxide, broeikasgassen en ozon te beperken. We relateren de autofiscaliteit aan de impact op de luchtkwaliteit.

Vlaanderen behoort inzake **afvalbeleid** tot de Europese top - en dat willen we zo houden door ons in te schrijven in een innovatieve kringlooeconomie. Zo laten we een impactanalyse doen van de invoering van statiegeld op (plastic) flessen en blik.

In het kader van behoud en versterking van de **natuur** verbinden we via groenblauwe netwerken stedelijk en landelijk gebied met ruimte voor recreatie, toerisme, lokale economie en sociale of educatieve projecten. We voorzien bijkomende middelen voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en flankerend beleid. We beschermen de bijzonder waardevolle historisch permanente kustpolder-graslanden op basis van de na het openbaar onderzoek vastgestelde kaart.

In het verlengde van de milieubevoegdheid worden we ook verantwoordelijk voor **dierenwelzijn**. We brengen de beleidsbevoegdheid en de inspectie onder in het departement Leefmilieu, Natuur en Energie. We zullen een coherent beleid ontwikkelen en op basis daarvan een goed georganiseerd en gericht controlesysteem tot stand brengen, zodat inbreuken op de regelgeving niet langer ongestraft blijven. We zetten een responsabiliseringscampagne op over het houden van huisdieren (inclusief exotische dieren).

Verbinden voor het Leven handelt ook over **wonen**, een bevoegdheid die in deze regering, gelet op de geplande hervormingen, bijzondere aandacht zal krijgen. We willen eigendomsverwerving verder stimuleren. Daarom ontwikkelen we een integrale woonfiscaliteit. Voor lopende leningen handhaven we de woonbonus zoals die vandaag bestaat. Maar om de woonbonus ook voor de toekomst te vrijwaren, voeren we een beperkte hervorming door, uitgaande van onder meer marktstabiliteit en budgettaire beheersbaarheid. We onderzoeken tevens de mogelijkheid om, binnen de contouren van het budgettaire kader, een keuzemogelijkheid te voorzien in de woonfiscaliteit waarbij belastingplichtigen bij de verwerving van hun woning kunnen opteren voor ofwel de toepassing van de woonbonus ofwel voor een verminderd registratierecht.

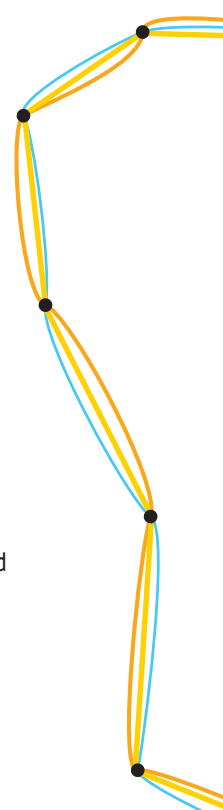
We objectiveren het stelsel van sociale leningen, door onder meer regionale diversificatie van huizenprijzen in rekening te brengen, en we beperken de toekenningsvoorwaarden door private nieuwbouw, grondaankoop en herfinanciering uit te sluiten. We herstellen het beginsel “wonen in eigen streek”, rekening houdend met de uitspraak van het Grondwettelijk Hof.

Inzake **woninghuur** verzekeren we in een eerste fase de continuïteit, maar we maken ook werk van een Vlaamse Huurcodex die eigen accenten zal leggen. Onze doelstelling zijn: betaalbaarheid, woonzekerheid en bescherming van de woonkwaliteit voor de huurders en garanties en betaalbaarheid voor de verhuurders. We nemen maatregelen opdat sociale huurwoningen ter beschikking komen van de meest behoeftige mensen.

In het **energie**beleid trekt de Vlaamse regering voluit de kaart van de energie-efficiëntie. Verstandiger omgaan met energie doet niet alleen onze energiefactuur minder snel oplopen, het helpt ook om de Europese klimaatdoelstellingen te halen. De middelen uit het Klimaatfonds zetten we prioritair in voor energiebesparende maatregelen in gebouwen, met bijzondere aandacht voor sociale huurwoningen.

Aangezien de ‘gratis stroom’ de oorspronkelijk bedoelde sociale en ecologische doelstellingen niet haalt, schaffen we de maatregel af. We maken daarentegen de maatregelen die energiearmoede tegengaan efficiënter. We versterken het sociaal dakisolatieprogramma en starten een sociaal programma voor hoogrendementsglas en spouwmuurisolatie op.

We verhogen het minimaal aandeel hernieuwbare energie bij nieuwbouw en bij grondige renovatie van woningen en niet-residentiële gebouwen, rekening houdend met een kostenoptimaal niveau.

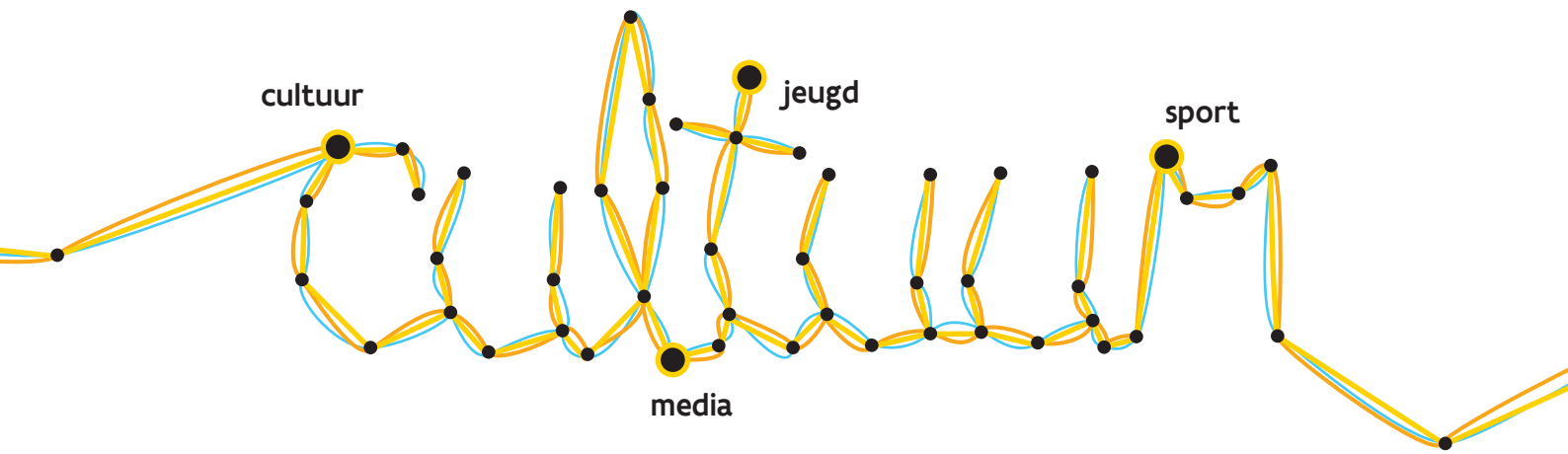

We hervormen en vereenvoudigen het certificatensysteem voor **groene stroom** en warmtekrachtkoppeling, en nemen maatregelen om het certificatenoverschot af te bouwen. Ter voorbereiding van een volledige integratie van hernieuwbare energieproductie in het marktsysteem, bouwen we de steun voor nieuwe installaties af.

Om hun energierekening betaalbaar te houden, krijgen gezinnen de mogelijkheid om hun vraag aan te passen aan de energiekostprijs op verschillende tijdstippen van de dag.

Om de concurrentiepositie van energie-intensieve bedrijven te vrijwaren, zorgen we ervoor dat de som van de meerkosten en nettarieven niet hoger ligt dan in de buurlanden.

We hervormen de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas tot een zuiver netgerelateerd tarief per doelgroep dat de capaciteit die een klant reserveert reflecteert.

cultuur verbindt

Vlaanderen heeft een bloeiende **cultuur**sector, van hoge kwaliteit en bijdragend aan onze internationale uitstraling. In deze regeerperiode krijgt het Kunstendecreet, dat versnippering en overproductie moet tegenaan, volle uitwerking. Het beleid zal focussen op initiatieven met impact, bereik en uitstraling op Vlaams en internationaal niveau, en op relevante presentatieplekken, organisaties en publicaties die het publiek confronteren met gevestigd en nieuw Vlaams talent, en met wat buiten Vlaanderen leeft. Als topambassadeurs krijgen grote kunstinstellingen meer armslag. We investeren in toonaangevende kunst- en cultuurprojecten zoals het kasteel van Gaasbeek, De Singel, het M HKA en de stedelijke operagebouwen van Antwerpen en Gent.

We bewaken en stimuleren de daadwerkelijke uitoefening van eenieders recht op culturele uitplooiing. De UiTpas maken we beschikbaar in heel Vlaanderen, zodat we alle kortings-, voordeel-, klanten- en kansenpassen tot één geautomatiseerd systeem integreren.

Verenigingen, bewegingen en vormingsinstellingen brengen mensen bij elkaar en werken actief en creatief aan gemeenschapsvorming en zelfontplooiing. We ondersteunen de sociaal-culturele sector zodat die zijn voortrekkersrol kan blijven spelen en houden daarbij rekening met de gewijzigde en diverse vormen waarop de Vlamingen zich maatschappelijk engageren.

Met een gereguleerde boekenprijs, in de vorm van een maximaal kortingsplafond gedurende de eerste zes maanden, geven we de sector ademruimte om te blijven investeren in een rijk en divers boekenaanbod.

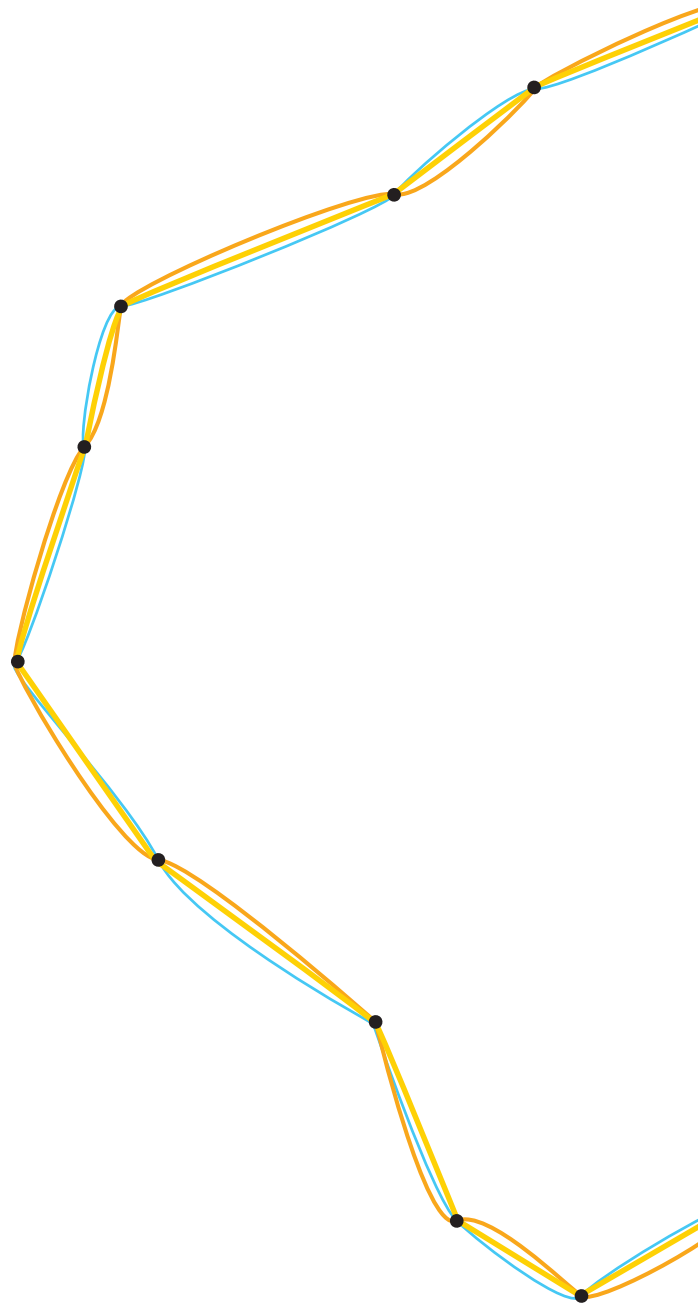
Samen met Nederland zijn we in 2016 gastland op de *Frankfurter Buchmesse*. Daarvan maken we gebruik om ons cultureel partnerschap met Nederland te verstevigen.

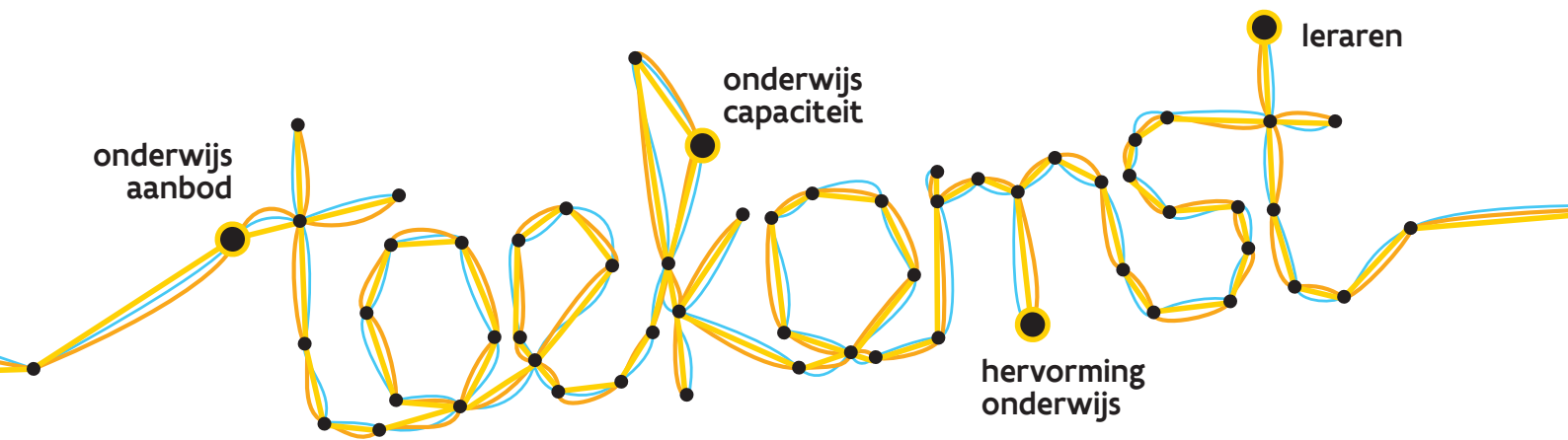
De Vlaamse regering wil dat iedereen in zijn eigen buurt op een kwaliteitsvolle, gezonde en betaalbare manier kan **sporten**, een leven lang. Rekening houdend met een steeds sneller evoluerend sportlandschap, zal de Vlaamse Regering een nieuw decreet op de sportfederaties uitwerken, dat de federaties stimuleert om zich efficiënter te organiseren en meer doelgericht te werken. Verder moeten clubs alle kansen krijgen om voluit te investeren in kwaliteitsvolle sportbegeleiding. We willen dan ook in overleg gaan met het federale niveau voor een nieuw statuut voor de sportbegeleiders. Ten slotte zet de Vlaamse Regering gericht in op sportinfrastructuur, met prioritaire aandacht voor de zwembadproblematiek. Ook hier gaan we voor een verhaal van samenwerking en cofinanciering.

De Vlaamse **media**wereld is in grondige transformatie. We voeren een beleid dat een pluriform en evenwichtig landschap garandeert, dat de negatieve gevolgen van concentratie, verticale integratie en cross-mediale actie bestrijdt, dat verarming en verschraving van de *content* tegengaat, en dat de toegang tot een divers en kwaliteitsvol aanbod voor alle Vlamingen garandeert en betaalbaar houdt. We geven de Vlaamse Regulator voor de Media de nodige ruimte opdat hij nauwgezet zijn taken kan vervullen.

Alvorens een nieuwe beheersovereenkomst te sluiten, zullen we met een benchmarking de publieke opdracht van de **VRT** in het gewijzigd medialandschap evalueren. Het derde net zal nog uitsluitend gebruikt worden voor de ontkoppeling van Ketnet en Canvas. We stellen eisen met betrekking tot een gewaarborgd aanbod aan Vlaamse en Nederlandstalige producties en muziek, in verschillende genres, ook op zenders en tijdens zenduren met een ruim bereik.

verbinden voor de toekomst

Het onderwijs in Vlaanderen is van excellent niveau - en daar mogen we trots op zijn. Op al het goede kunnen we verder bouwen, de knelpunten moeten we gericht en verstandig oplossen. En dus investeren we alvast extra middelen in schoolgebouwen en maken we werk van een moderne, kwaliteitsvolle didactische uitrusting voor (nijverheids-) technische en beroepsgerichte opleidingen in het secundair onderwijs

De kwaliteit van ons onderwijs hangt in hoge mate af van de kwaliteit van de **leerkrachten**: onderwijs gebeurt in de klas en in de school. Met dat doel voor ogen hervormen we de lerarenopleiding en verwachten we van de pedagogische begeleidingsdiensten dat ze zich bijsturen. Instromers zullen moeten deelnemen aan een niet-bindende toelatingsproef. Met de onderwijsverstreckers en de vakorganisaties sluiten we een pact om de lerarenloopbaan aantrekkelijker te maken en beroepsuitval te verminderen.

We willen **directies** en leerkrachten het nodige vertrouwen geven.
 Net daarom maken we ook werk van een forse reductie van de planlast, op alle niveaus.

We streven ernaar kinderen vanaf 3 jaar zoveel mogelijk daadwerkelijk naar school te laten gaan. Het **masterplan** hervorming secundair onderwijs voeren we uit in dialoog met het onderwijsveld. We streven naar minder, maar wel betere studierichtingen, die aansluiten op de arbeidsmarkt en het hoger onderwijs. Onze nieuwe bevoegdheid "industriële leerlingwezen" gebruiken we om een duaal stelsel van leren en werken uit te bouwen. Schooluitval en jeugdwerkloosheid pakken we krachtadig met opleiding aan.

We voeren de initiatieven om de **kennis van het Nederlands** te versterken uit en geven scholen daartoe de nodige aanmoediging. Ook de ouders zetten we aan om Nederlands te leren.

We voeren een actief **talenbeleid** om de talenkennis van het Standaardnederlands en moderne vreemde talen te versterken. Daarom moeten de eindtermen vreemde talen (Frans, Engels of Duits) ambitieuzer worden geformuleerd. Taalinitiatie in het lager onderwijs kan in het Engels, Frans en Duits worden aangeboden wanneer de leerlingen het Standaardnederlands voldoende onder de knie hebben. Projecten rond het gebruik van vreemde talen in zaakvakken in het secundair onderwijs blijven verder mogelijk.

We stimuleren scholen om in grotere verbanden bestuurlijk samen te werken, met respect voor de eigenheid van de pedagogische entiteiten. Met een masterplan **scholenbouw** creëren we bijkomende plaatsen, in de eerste plaats in de steden en gemeenten waar de druk het grootst is. In heel Vlaanderen pakken we de schoolgebouwen op de wachtlijst aan die zich in de meest urgente situatie bevinden. Nieuwe of vernieuwde schoolgebouwen moeten multifunctioneel zijn en ter beschikking staan van de lokale gemeenschap en in de vakantieperiodes voor speel-, jeugd- en sportpleinwerking.

Een nieuwe en eenvoudige regeling voor school**inschrijvingen** maximaliseert de keuzevrijheid van de ouders.

In afwachting zoeken we een oplossing voor de meervoudige aanmeldingen en inschrijvingen en zorgen we ervoor dat het buitengewoon onderwijs niet meer onder de huidige regelgeving van het inschrijvings-decreet valt.

Voor het **hoger onderwijs** voeren we gefaseerd en uiterlijk in 2018-2019 niet-bindende toelatingsproeven voor alle richtingen in. Met de associaties, hogescholen en universiteiten maken we afspraken om ongewenste effecten van de flexibilisering weg te werken en rationaliseren we het hogeronderwijsaanbod.

Dit ambitieus programma vertaalt zich jaar na jaar in de begroting, in inkomsten en uitgaven. Die inkomsten en uitgaven willen we in balans houden terwijl we de uitdagingen toch aanpakken. Vanaf 2015 zal de **begroting in evenwicht** zijn. Door dit evenwicht op korte termijn te realiseren, kunnen we snel nieuwe beleidsruimte creëren en zo een ambitieus programma tot stand brengen.

Dat evenwicht willen we bereiken en vergt zware inspanningen van iedereen, zowel aan inkomstzijde maar vooral aan de uitgavenkant. We nemen structurele maatregelen en voeren hervormingen door die resulteren in een betere dienstverlening. We leggen de klemtoon op **efficiëntiewinst** in de werking van overheid en de door de overheid gefinancierde instellingen. Soms kan dat door het aantal diensten en instellingen te verminderen, soms door hun taken samen te voegen, soms door ze af te slanken tot hun kerntaken en ondersteunende taken elders onder te brengen.

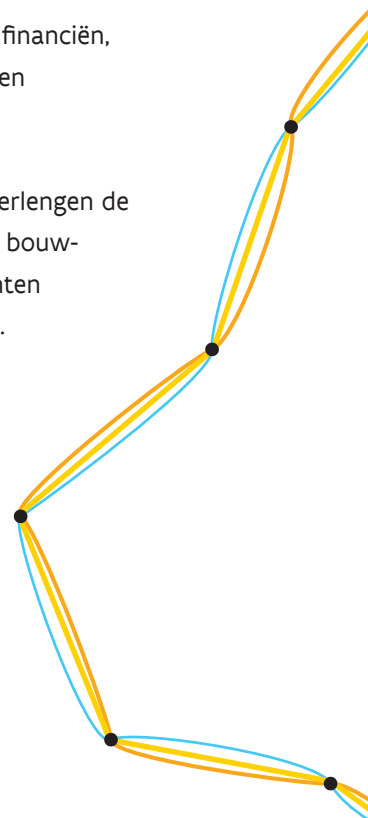
Om verwijlinteressen te vermijden doen alle ministers en beleidsdomeinen een inspanning om niet-betwiste facturen binnen 30 dagen te betalen. Daartoe introduceren we een uniform boekhoudsysteem met *intelligent scanning* van facturen en *e-invoicing*.

De terugbetalingen van KBC en de eventuele valorisatie van andere participaties gaan integraal naar schuldafbouw.

Met het oog op het behoud van onze gunstige rating en de duurzaamheid van de Vlaamse financiën, beperken we tegen het einde van de regeerperiode de geconsolideerde **schuld**, PPS-schuld en waarborgen tot een te bepalen percentage van de ontvangsten.

We maken werk van een budgetneutrale vereenvoudiging van de **registratierechten**. We verlengen de tijdelijke verlaging van de schenkingsrechten op bouwgronden, alsook de koppeling aan de bouwverplichting binnen een bepaalde termijn. Daarnaast vereenvoudigen we de schenkingsrechten voor onroerende goederen. Eenvoudige tarieven zetten minder aan tot belastingontwijking. We passen het verdeelrecht aan, zodat koppels die uit elkaar gaan hoogstens 1 procent verdeelrecht betalen.

Fiscale verminderingen, vrijstellingen en bestaande ondersteuningssystemen zullen we maximaal integreren om de tegemoetkomingen door de overheid eenduidiger en transparanter te maken.

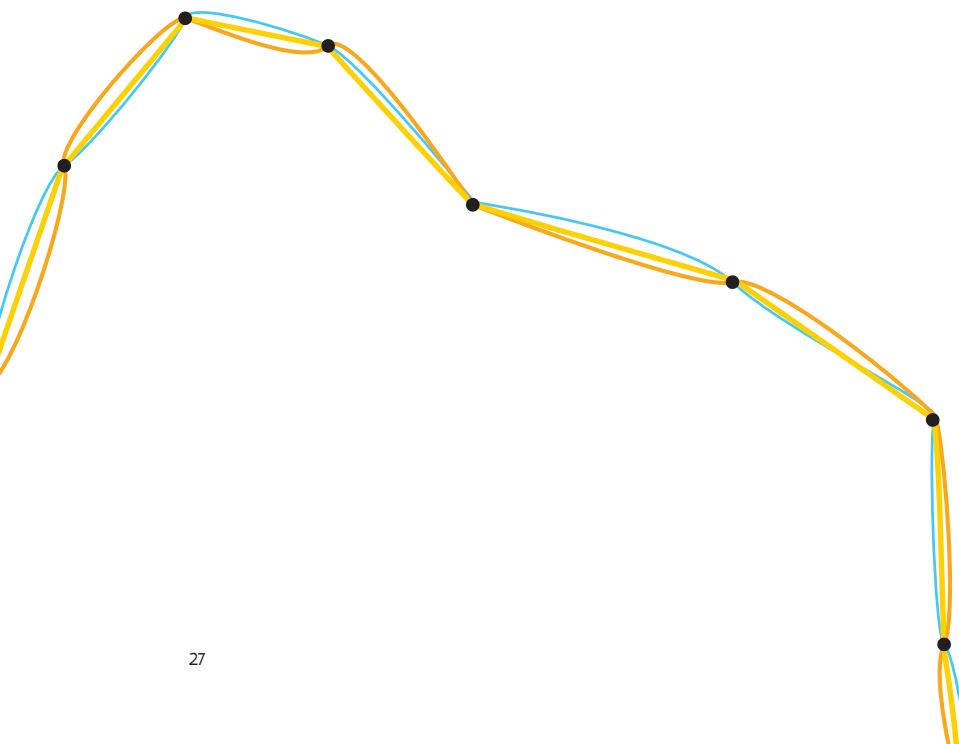
Deze regering staat klaar om voor vijf jaar aan de slag te gaan,
met dit regeerakkoord, onze verbintenis voor vooruitgang.

Wij beseffen ten volle dat we niet alleen goed nieuws brengen, zeker niet op de korte termijn.
Wij verbloemen de werkelijkheid niet. Er moet bespaard worden. Het zijn besparingen op weg naar
groei met onder meer een fikse stroomstoot voor onze economie én voor onze zorg.

Wij belijden met dit regeerakkoord dan ook een standvastig geloof en vertrouwen
in onze gemeenschap, een standvastig geloof en vertrouwen in het pad dat voor ons ligt.

Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan: dat is ons drieluik voor de toekomst van de Vlamingen,
het drieluik om de weg in te slaan van moeilijk naar morgen.

Dit regeerakkoord is onze verbintenis voor vooruitgang.
Wij hebben vertrouwen in onze gemeenschap en vertrouwen in de toekomst.
Samen kunnen we verbinden en vooruitgaan.

REGEERAKKOORD
VLAAMSE REGERING

INHOUD

I.	BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	3
II.	BESTUURSZAKEN	9
III.	BRUSSEL	14
IV.	VLAAMSE RAND	17
V.	ECONOMIE EN INNOVATIE	21
VI.	WERK EN SOCIALE ECONOMIE	32
VII.	MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	39
VIII.	RUIMTELIJKE ORDENING	55
IX.	LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELAND	66
X.	LEEFMILIEU EN NATUUR	75
XI.	DIERENWELZIJN	82
XII.	ENERGIE EN KLIMAAT	83
XIII.	WONEN	90
XIV.	ONDERWIJS	95
XV.	WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN	104
XVI.	ARMOEDEBELEID	124
XVII.	GELIJKE KANSEN	126
XVIII.	INBURGERING – INTEGRATIE	128
XIX.	CULTUUR, JEUGD, MEDIA	131
XX.	SPORT	140
XXI.	ONROEREND ERFGOED	144
XXII.	TOERISME	147
XXIII.	BUITENLAND EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	150
XXIV.	FINANCIEN EN BEGROTING	158
XXV.	BIJLAGEN	163

I. BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID

Een slanke, transparante en daadkrachtige overheid stimuleert de welvaart en het welzijn van haar burgers. Dit geldt voor de Vlaamse overheid, de lokale overheden en de interbestuurlijke relaties.

De Vlaamse Regering beoogt een overheidslandschap dat bestaat uit sterke steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de burgers.

De Vlaamse overheid geeft de steden en gemeenten het vertrouwen en de ondersteuning om met hun eigen klemtonen te bouwen aan het Vlaanderen van morgen. Ze leggen daarbij in de eerste plaats verantwoording af aan hun lokale democratie.

De Vlaamse overheid is een kaderstellende overheid die de grote doelstellingen van het Vlaamse beleid bepaalt.

De gemeenten krijgen het vertrouwen om deze doelstellingen binnen hun eigen lokale context te realiseren en bepalen welke middelen en mensen ze daartoe inzetten. Ze rapporteren niet langer tot op het operationele niveau maar wel op hoofdlijnen. Vlaanderen legt de klemtoon op ex post-controle met als uitgangspunt de nieuwe lokale beleids- en beheerscyclus. Het verzamelen van lokale beleidsinformatie gebeurt in functie van het benchmarken van gemeenten, naar het voorbeeld van de stadsmonitor.

Dit alles vergt een cultuuromslag bij de Vlaamse administratie, die verder evolueert van een controlerende naar een kennisadministratie, een partner van de lokale besturen.

In afwachting van verdere hervormingen, ziet de Vlaamse overheid nauw toe op het naleven van de letter en de geest van het planlastendecreet.

We gaan verder in het vereenvoudigen van het administratief toezicht. We schaffen het goedkeuringstoezicht af, het algemeen toezicht (ex post) wordt de norm.

De Vlaamse Regering respecteert bij het uitstippelen van haar beleid het Belfortprincipe. We brengen telkens nauwkeurig de weerslag van regeringsbeslissingen op de organisatie, het personeel, de werking en het investeringsbeleid van lokale besturen in kaart.

Gemeenten kunnen vrijwillig fusioneren. We stimuleren hen hiertoe door een financiële bonus, en door grotere autonomie en extra bevoegdheden toe te kennen aan de middelgrote steden en gemeenten, en de grootste steden.

Vlaanderen zal samen met VVSG extra ondersteuning bieden door zowel beleidsmatige als organisatorische goede praktijken en voorbeelden te verspreiden.

We beschouwen de adviezen door de diensten van de Vlaamse overheid als een vorm van dienstverlening ten aanzien van de gemeenten, voor wie deze adviezen niet langer een opgelegde last of een loutere procedurestap mogen betekenen.

We geven de steden en gemeenten meer autonomie met betrekking tot hun interne organisatie. Op het vlak van het personeelsbeleid geven we de gemeenten en in het bijzonder de grootste steden meer vrijheidsgraden om hun plaatselijke rechtspositieregeling vorm te geven. We erkennen de rol van de gemeenten in het syndicaal overleg. We maken mogelijk dat lokale besturen op flexibele manier een beroep kunnen doen op uitzendarbeid. We waken erover dat dienstverlening van de lokale besturen aan de burgers neutraal is en als neutraal ervaren wordt.

De grootste steden krijgen de autonomie om hun binnengemeentelijke decentralisatie te regelen. We investeren intensief in nieuwe mogelijkheden van ICT en van interbestuurlijk e-government. We ondersteunen de gemeenten in de verdere digitalisering van hun werking, door hen generieke toepassingen en platformen aan te bieden.

Bij de verdere uitbouw van Audit Vlaanderen houden we, vanuit het single audit principe, rekening met de bestaande interne auditdiensten in lokale besturen. In gemeenten die beschikken over een onafhankelijke auditdienst die maximaal werkt volgens de IIA-standaarden, beperkt Audit Vlaanderen zich tot een evaluatie van de werking van de onafhankelijke auditdienst.

We integreren de OCMW's uiterlijk tegen de start van de volgende lokale bestuursperiode volledig in de gemeentebesturen (vrijwillig voor de centrumsteden). We werken modellen uit die de gemeenten bij deze integratie kunnen hanteren (bvb. sui generis EVA), zodat ze de taken die ze in het kader van de federale wetgeving moeten uitoefenen kunnen blijven opnemen. We garanderen alleszins de nodige waarborgen voor de persoonlijke levenssfeer en een neutrale dossierbehandeling zoals die in de huidige bijstandscमितés bestaat bij toekenning van maatschappelijke dienstverlening en-individuele steun. We overleggen met de federale overheid om hinderpalen voor deze maximale integratie op te heffen.

We vereenvoudigen de financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen drastisch en houden twee fondsen over: het gemeentefonds voor de algemene financiering en een investeringsfonds.

We houden vast aan de jaarlijkse groeivoet van het Gemeentefonds (3.5%).

We schaffen het stedenfonds af en voegen de middelen toe aan de bijzondere financiering voor de centrumsteden van het huidige Gemeentefonds, met respect voor de huidige verhoudingen.

We creëren een decretale basis voor de gemeentelijke participaties in de energiesector (ter vervanging van artikel 180 van de Programmawet van 1994). Tegelijkertijd organiseren we toezicht op deze participaties door een striktere definiëring van het gemeentelijk belang. De nieuwe verhoudingen tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen, verankeren we in een nieuw decreet "lokaal bestuur", dat in de plaats komt van de bestaande decreten (Gemeentedecreet, OCMW-decreet en decreet Intergemeentelijke Samenwerking), en dat resulteert in een verregaande inperking en vereenvoudiging van de bestuurlijke regels, rekening houdend met de voortschrijdende digitalisering. We versterken daarbij de gemeentelijke democratie, onder meer door het voorzitterschap van de gemeenteraad in alle gemeenten te laten opnemen door een gemeenteraadslid zonder uitvoerend mandaat.

We wijzigen de erkenningsprocedure voor de erediensbesturen. Voortaan vragen we eerst het advies van de Staatsveiligheid. Als dat positief is winnen we ook het advies van het lokaal bestuur in.

We slanken de provincies verder af.

De provincies oefenen niet langer persoonsgebonden bevoegdheden uit. De persoonsgebonden bevoegdheden die hen door sectorale decreten zijn toegewezen (decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid, het decreet van 6 juli 2012 houdende het Vlaams cultureel erfgoedbeleid, decreet houdende de toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden, vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) worden geschrapt.

De provincies oefenen niet langer bovenlokale taken uit en nemen geen gebiedsgerichte initiatieven meer in de steden met meer dan 200.000 inwoners. De provincies zullen de opbrengsten die hun eigen belastingen genereren in steden met meer dan 200.000 inwoners, doorstorten aan die steden.

We halveren, rekening houdend met inwonersaantal van elke provincie, het totale aantal provincieraadsleden en beperken het aantal gedeputeerden tot vier.

We integreren de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing in de basisheffing en realiseren hierop een besparing. Met de opbrengst van deze bijkomende basisheffing financieren we, na aftrek van besparing en van het bedrag dat nodig is ter financiering van de voorheen door de provincies uitgeoefende persoonsgebonden bevoegdheden die overgenomen worden door de Vlaamse overheid en door de gemeenten, de dotaties van de Vlaamse overheid aan de provincies.

////////////////////////////////////

We bevestigen en versterken de coördinerende en bemiddelende rol van de gouverneurs, als verbindingspersoon tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen.

II. BESTUURSZAKEN

VOLUIT VOOR DE OVERHEIDSKLANT

We kiezen voor een Vlaamse overheid die luistert, die open staat voor overleg, die oplossingen aanbiedt, die doet wat ze zegt en zegt wat ze doet, die vertrouwen geeft aan burgers, ondernemingen, verenigingen en lokale besturen, die uitlegt waarom ze iets doet of niet doet, en die zich bezig houdt met echte problemen waarvoor ze ook echte oplossingen uitwerkt. We stimuleren de Vlaamse administratie tot een echte en merkbare mentaliteitswijziging.

We gaan resoluut voor een resultaat- en klantgerichte Vlaamse overheid. De maatschappelijke verwachtingen leiden tot een oplossingsgerichte en integrale benadering van dienstverlening. Zowel beleids- als beheersmatig bepalen we onze acties primordiaal in functie van de gewenste resultaten en maatschappelijke effecten.

“Beter Bestuurlijk Beleid” wordt herdacht, in die zin dat de Vlaamse overheid gaat functioneren als een holdingstructuur, met operationele entiteiten die een zekere autonomie hebben in hun dagelijks functioneren, én met een moedermaatschappij (de Vlaamse Regering) die de gemeenschappelijke dienstverlening bepaalt en beslist door wie ze uitgevoerd wordt.

Binnen elk beleidsdomein wordt door de bevoegde minister, na overleg met de leidend ambtenaren, een voorzitter aangesteld, die het Managementcomité voorzit. Deze voorzitter moet iemand zijn die entiteiten kan doen samenwerken en ook de samenwerking met de minister bevordert. De minister kan desgewenst deelnemen aan de vergaderingen van het managementcomité, of er zich laten vertegenwoordigen door iemand van zijn kabinet. Wanneer de minister dit doet, kan dit in de plaats komen van de beleidsraad. Een voorzitterscollege, waarin de voorzitters van alle beleidsdomein samen komen en dat in de plaats komt van het College van Ambtenaren-Generaal, neemt organisatorische beslissingen in functie van de samenwerking tussen de entiteiten, binnen de delegatie gegeven door de Vlaamse Regering.

We kiezen voor een slanke Vlaamse overheid, die betere resultaten levert met minder maar meer doelgericht ingezette middelen. In elk beleidsdomein waarop de Vlaamse overheid actief is, wordt tegen 1 januari 2015 een kerntakenplan opgemaakt, dat aangeeft welke van de huidige activiteiten van de departementen en agentschappen meer en minder essentieel zijn om de beleidsdoelstellingen te bereiken en de dienstverlening te verzekeren. Elk domein komt daarbij, na het nodige politiek-ambtelijke overleg, tot een lijst van af te bouwen activiteiten. De middelen die daardoor vrijkomen, worden deels ingebracht in de noodzakelijke besparingsoperatie, en, indien mogelijk, deels aangewend om kerntaken te versterken, bijvoorbeeld door informatiseringstrajecten.

////////////////////////////////////

ENTHOUSIASTE MEDEWERKERS DOOR EEN MODERN HR-BELEID

We voeren het tijdens de vorige regeerperiode goedgekeurde sleutelproject “Modern HR-beleid” verder uit. We zetten in op een personeelsbeleid dat oog heeft voor een correcte verloning (gebaseerd op functieweging binnen budgettaire mogelijkheden en i.s.m. vakorganisaties) en een goede verhouding tussen werk en privéleven. We bieden meer mogelijkheden om op basis van elders verworven competenties (EVC) in de organisatie binnen te komen. We rationaliseren de bestaande verlofregelingen bij de Vlaamse overheid. Op vlak van diversiteit maken we werk van ambitieuze, maar haalbare streefcijfers tegen 2020. Voor personen van allochtone afkomst wijzigen we de definitie door deze voortaan te koppelen aan de Belgische nationaliteit (i.p.v. de nationaliteit van de EU-15), en trekken we het streefcijfer op tot 10%. Voor vrouwen in top- en middenkader trekken we het streefcijfer op tot 40%. Voor personen met een arbeidshandicap behouden we het huidige streefcijfer van 3%, maar doen we verhoogde inspanningen om dit percentage effectief te bereiken.

In overleg met de vakorganisaties werken we aan een eenvormig statuut voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid, alsook aan de uitbouw van een tweede pensioenpijler voor contractuele medewerkers.

In overleg met de vakbonden maken we het mogelijk dat de diensten en agentschappen van de Vlaamse overheid een beroep doen op uitzendarbeid, onder dezelfde voorwaarden als ondernemingen in de privésector.

We waken erover dat dienstverlening van de Vlaamse overheid aan de burgers neutraal is en als neutraal ervaren wordt. De leidend ambtenaren zorgen ervoor dat vooral de ambtenaren die in contact staan met het publiek, aan deze vereiste beantwoorden.

VLAAMSE JUSTITIE 1.0

We zorgen ervoor dat de Dienst van de Vlaamse bestuursrechtscolleges zo snel mogelijk operationeel is. We volgen de werking van de bestuursrechtscolleges nauw op, met het oog op een snelle en efficiënte rechtsbedeling. We treffen de nodige maatregelen opdat de bestuursrechtscolleges zo snel mogelijk het instrument van de bestuurlijke lus kunnen toepassen.

We duiden binnen de Vlaamse Regering een minister aan die, in nauw overleg met zijn collega's bevoegd voor de betrokken materies, verantwoordelijk wordt voor het uitoefenen van het positief injunctierecht en voor het vertegenwoordigen van de Vlaamse Regering in het College van Procureurs-Generaal. We vertalen de beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering zo snel mogelijk in richtlijnen voor het strafrechtelijk beleid.

We zorgen, op initiatief van de minister die ook verantwoordelijk is voor het uitoefenen van het positief injunctierecht, voor een efficiëntieverhoging bij, en meer samenwerking en afstemming tussen alle diensten die als taak hebben om Vlaamse regelgeving te handhaven en overtredingen te beteugelen. We stroomlijnen de procedures in de bestaande Vlaamse handhavingsregelingen.

OVERHEIDSPATRIMONIUM ALS TROEF

We voeren als Vlaamse overheid een pro-actief en centraal aangestuurd vastgoedbeleid. Entiteiten van de Vlaamse overheid werken met elkaar en met lokale besturen samen om overheidseigendommen te gebruiken en te ontwikkelen. Door zelf initiatief te nemen wordt de waarde van het overheidsvastgoed beter gevaloriseerd en aangewend voor maatschappelijke behoeften, ook als gekozen wordt voor publiek-private samenwerking.

We werken een Onteigeningsdecreet uit, ter vervanging van de wetten van 1835 en 1962, met eenvoudige en rechtszekere procedures, en met oog voor de belangen van zowel de onteigenende overheden als zij die onteigend worden. Het Dijkendecreet blijft daarbij behouden. We erkennen het recht van particulieren om, binnen een redelijke termijn, zelf sommige maatschappelijke doelstellingen (bijvoorbeeld de realisatie van woongelegenheden of bouwrijpe industrieterreinen), te realiseren en zo onteigening te vermijden. We maken een administratief rechtcollege dat deel uitmaakt van de Dienst van de Vlaamse bestuursrechtscolleges bevoegd om betwistingen inzake onteigeningen snel en correct te beslechten.

We voegen de aankoopcomités samen met de dienst Vastgoedakten van de Vlaamse overheid, en doen stelselmatig meer een beroep op zelfstandige schatters, landmeters en notarissen. Alle vastgoedtransacties van en schattingen over eigendommen van overheden houden we bij in een authentieke, raadpleegbare databank.

Na het aflopen van het mandaat van de huidige Vlaams Bouwmeester, richten we een Bouwmeestercollege met een adviserende rol op bij het departement Ruimtelijke Ordening. Het bestaat uit een vijftal parttime expert-architecten met een tijdelijk mandaat en (gedeeltelijk) mee gekozen door het architecturale middenveld. Elk lid van het college kan advies verlenen bij projecten van de Vlaamse overheid en bij lokale besturen. De voorzitter van het Bouwmeestercollege draagt de titel van Vlaams Bouwmeester. We herbekijken de instrumenten en het team van de Vlaams Bouwmeester in functie van de nieuwe opdracht onder het departement Ruimtelijke Ordening. We blijven de lokale besturen ondersteunen en adviseren bij het voeren van een beleid gericht op ruimtelijke en architecturale kwaliteit.

Door het voeren van een taalpromotiebeleid en het voorzien van een voldoende aanbod Nederlands Tweede Taal, stimuleren we de kennis en het gebruik van het Nederlands in Brussel. Met verenigingen die we ondersteunen maken we klare afspraken over het gebruik van en communicatie in het Nederlands. Doel is om te komen tot een echte en doorleefde tweetaligheid in Brussel.

We zullen de naleving van de taalwetgeving in Brussel actief opvolgen, en ondersteuning bieden aan burgers die het slachtoffer zijn van taalwantoestanden in Brussel, in het bijzonder in de ziekenhuizen, in de welzijnsvoorzieningen (in het bijzonder de voorzieningen erkend door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie), bij de politie, bij de brandweerdiensten, en bij de lokale besturen. We gebruiken daarvoor onder meer de dienstverlening van het Steunpunt Taalwetwijzer en het Vlaams Meldpunt taalklachten in de Brusselse ziekenhuizen.

Ook in Brussel maken we werk van een voldoende capaciteitsuitbreiding voor het kleuter- en leerplichtonderwijs zodat gezinnen die zich naar de Vlaamse Gemeenschap richten ook effectief een plaats vinden voor hun kind, en rekenen erop dat de Franse Gemeenschap een evenwaardige inspanning doet en gaan daartoe in overleg.

We werken een gecoördineerd welzijns- en gezondheidszorgbeleid voor Brussel uit, in overleg met alle relevante partners.

Ter gelegenheid van de Vlaamse feestdag organiseren we jaarlijks een breed toegankelijke 11-juliviering op de Brusselse Grote Markt, een Vlaams volksfeest met maximale zichtbaarheid in de media.

We onderzoeken de mogelijkheid van het oprichten van een Vlaams sportcentrum in Brussel. We stimuleren en ondersteunen de Vlaams-Brusselse sportverenigingen.

We willen in bilateraal overleg gaan met de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en desgevallend van het Waals Gewest over dossiers met betrekking tot onder meer mobiliteit, werk en ruimtelijke ordening die de beide gewesten aanbelangen, en samenwerken om concrete uitdagingen die zich ter zake stellen aan te pakken.

De Vlaamse Regering engageert zich om mee te werken aan de spoedige renovatie van het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel. Deze renovatie zal gebeuren overeenkomstig de voorwaarden die hiervoor zijn onderhandeld tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Federale Overheid.

////////////////////////////////////

We ratificeren het Minderhedenverdrag niet.

We breiden de mogelijkheden om in de hele Vlaamse Rand Nederlands als tweede taal te leren uit, volgen voortdurend op of het aanbod afgestemd is op de vraag en de behoeften, en vermijden dat er wachtlijsten ontstaan.

We zorgen ervoor dat de vzw De Rand en het agentschap Integratie en Inburgering in goede samenwerking een krachtig en vernieuwend taalpromotiebeleid voeren, waarvan het bereik en de resultaten voortdurend opgevolgd worden. We zetten de resultaten van de eerste Taalbarometer Vlaamse Rand om in beleidsconclusies met concrete maatregelen voor het taalbeleid en taalpromotiebeleid in de Rand.

We versterken de inspanningen om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de Vlaamse Rand op elkaar af te stemmen, onder meer door de kennis van het Nederlands bij werkzoekenden te stimuleren, en door een nog betere uitwisseling van vacatures met de andere gewesten. Wie een opleiding Nederlands weigert, wordt gesanctioneerd zoals bij een weigering van een andere opleiding.

Wanneer gemeentebesturen in de facilitatiegemeenten geen of onvoldoende initiatieven nemen voor de ondersteuning van het Nederlandstalig cultuur-, sport- en jeugdaanbod, treden we met de vzw De Rand plaatsvervangend op.

Alle voorzieningen en diensten die onder de toepassing vallen van het kwaliteitsdecreet, organiseren zich zo dat de patiënt of cliënt erop kan rekenen dat de dienstverlening in het Nederlands wordt verzekerd. In het handhavingsbeleid wordt nauwgezet toegezien op het respecteren van deze essentiële kwaliteitseis.

We zetten het flankerend beleid verder dat werd goedgekeurd samen met het GRUP ‘Afbakening Vlaams Strategisch Gebied’ rond Brussel. We zetten in dat verband in het bijzonder in op de realisatie van meer toegankelijk groen (parken, bossen, toegankelijke natuurgebieden, ...) in de Vlaamse Rand. Tegen het einde van de regeerperiode moet er 1000 hectare bijkomend toegankelijk groen gerealiseerd zijn. We zorgen voor een nauwe opvolging van dit flankerend beleid in het coördinatieplatform onder voorzitterschap van de gouverneur van Vlaams Brabant, en vragen de gouverneur om hierover regelmatig verslag uit te brengen bij de Vlaamse Regering en eventuele knelpunten bij de voortgang ervan te signaleren. We bekijken aan de hand hiervan minstens een keer per jaar met de hele Vlaamse Regering hoe de situatie evolueert en welke bijstellingen er moeten gebeuren, en brengen hierover verslag uit bij het Vlaams Parlement.

We zetten het START-project verder, vanuit het uitgangspunt dat de luchthaven een belangrijke groei- en banenmotor is en moet blijven. We bundelen het overleg dat plaats vindt in het START-platform met het overleg in het coördinatieplatform VSGB.

////////////////////////////////////

We voeren het tijdens de vorige regeerperiode goedgekeurde planprogramma landinrichting voor de Vlaamse Rand uit, en trekken er de nodige middelen voor uit.

We nemen initiatieven om betaalbaar wonen voor inwoners van de Rand mogelijk te maken, en verdringing tegen te gaan. We blijven de nodige rechtszekere maatregelen nemen die voorrang geven aan kandidaat-kopers en –huurders die reeds een band hebben met de streek.

De Vlaamse Regering komt haar engagement na wat betreft de overdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid voor Vlaams-Brabant aan de provincie Vlaams-Brabant en neemt daartoe de nodige uitvoerings- en opvolgingsmaatregelen, waaronder de installatie van het Vlaams Financieringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant.

We pakken de achterstand aan die de Vlaamse Rand heeft inzake welzijns- en gezondheidsaanbod. Met een nieuw instrument ‘Vlabzorginvest’ zorgen we ervoor dat gronden om nieuwe zorginitiatieven te realiseren beschikbaar komen, en het nodige kapitaal kan vrijgemaakt worden.

We versterken het aanbod om de taalachterstand van anderstalige kinderen en hun ouders in de scholen in de Rand weg te werken.

We pakken de mobiliteitsproblemen in de Vlaamse Rand ten gronde aan. Om het verkeer opnieuw vlot te krijgen worden de nodige openbare werken uitgevoerd. We investeren zowel in wegenwerken en fietsinfrastructuur als in openbaar vervoer.

We willen in bilateraal overleg gaan met de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over dossiers met betrekking tot onder meer mobiliteit, werk en ruimtelijke ordening die de beide gewesten aanbelangen, en samenwerken om concrete uitdagingen die zich ter zake stellen aan te pakken.

We geven alle kansen aan het nieuwe Gordelfestival, als sportief gezinsevenement dat de Vlaamse Rand in al zijn (ook toeristische) positieve aspecten in de kijker zet. De focus van het Gordelfestival zal bij de volgende edities ervan meer dan ooit het Nederlandstalig en het groene karakter van de Vlaamse Rand zijn. Het Gordelfestival zet in op een zo groot mogelijke betrokkenheid van de gemeenten.

We investeren verder in de culturele infrastructuur in de Rand. We onderzoeken de haalbaarheid van de realisatie, samen met publieke en private partners, van een bijkomend cultureel centrum met bovenlokale uitstraling in de zuidrand, en van de realisatie van bijkomende sportinfrastructuur in de Vlaamse Rand.

//

We investeren in de toeristische ontwikkeling van de Vlaamse Rand, onder meer door gerichte investeringen in de ontsluiting van domeinen die de Vlaamse overheid beheert, zoals het kasteel van Gaasbeek, de Plantentuin van Meise en het Zoniënwoud.

stroomlijnen intermediaire structuren en we dringen versnippering terug. Vanuit het economisch- en innovatiebeleid stimuleren we ook andere beleidsdomeinen naar meer ondernemingsgerichtheid en valorisatie van innovatie. Het samengevoegd Agentschap Ondernemen en IWT richten we in als het uniek ondernemingsloket, het frontoffice van de Vlaamse overheid waar de ondernemer met al zijn vragen terecht kan.

We rekenen erop dat elk beleidsniveau (zowel federaal als lokale besturen) verantwoordelijkheid neemt voor het creëren van een gunstig ondernemingsklimaat. In het bijzonder voor wat betreft de kostencompetitiviteit moet een krachtig federaal beleid gevoerd worden voor o.a. het verlagen van loon- en energiekosten.

We zetten de overheidsmiddelen voor economie en innovatie zo efficiënt mogelijk in om een maximaal hefboomeffect en valorisatie en vermarkting te bewerkstelligen. De innovatiemiddelen worden ingezet op basis van het excellentieprincipe. Elke overheidseuro die in O&O wordt geïnvesteerd, moet zorgen voor een multiplicatoreffect waarbij private investeringen in O&O worden aangetrokken. De vermarkting, valorisatie en commercialisatie van onderzoek en innovatie versterken ons economisch weefsel. Het economisch- en innovatiebeleid wordt daarom resoluut gericht op de transformatie van het industrieel weefsel en de groei van Vlaamse KMO's.

We hanteren gekwantificeerde en gedragen langetermijndoelstellingen die internationaal vergelijkbaar zijn als kompas voor het beleid. De engagementen in het kader van het Vlaams HervormingsProgramma Europa 2020 en het Pact 2020 blijven we daarom nastreven. De indicatoren actualiseren we i.f.v. gewijzigde externe omstandigheden na overleg met de SERV en de Verenigde Verenigingen.

We bouwen verder op verworvenheden van 'Vlaanderen in Actie', dragen de goede praktijken en succesverhalen van de afgelopen regeerperiode verder uit en voeren een langetermijnbeleid om de noodzakelijke transitie in onze samenleving, zoals o.m. in de industrie, de omgang met materialen en energie, mobiliteit en zorg, te versnellen. Dit vereist systeeminnovaties waarbij we de inbreng van maatschappelijk stakeholders (sociale partners, ondernemerswereld, innovatieve spelers, breder middenveld,...) valoriseren. Dit vraagt ook samenwerking tussen ministers en over beleidsdomeinen en –niveaus heen, toegewezen middelen en een slagkrachtig transitie management. Voor de geselecteerde transitie voorzien we ook een eigen begroting en per transitie één verantwoordelijk minister. De Vlaamse Regering zal hiervoor een transversale beleidsnota opstellen waarbij de roadmap voor de realisatie van de transitie naar 2040 wordt uitgetekend.

NIEUW INDUSTRIEEL ONDERNEMEN EN CLUSTERBELEID

Doelstellingen

De Vlaamse Regering wenst het nieuw industrieel ondernemen als ambitieus en mobiliserend project verder te ontwikkelen. Via een gericht clusterbeleid dat ondernemersgedreven is (entrepreneurial discovery) versnellen we de transformatie van ons economisch weefsel en versterken we het kennisgedreven karakter van de economie. We maken duidelijke keuzes voor specifieke sectoren en clusters die aansluiten bij de sterkten van de Vlaamse industrie en de kennisinstellingen en waarmee we internationaal het verschil kunnen maken. We voorzien hiervoor instrumenten binnen het economisch- en innovatiebeleid en ook een gepast flankerend beleid voor een flexibele arbeidsmarkt, snelle en eenvoudige procedures en gerichte investeringen in infrastructuur. Het clusterbeleid is de hefboom om de innovatieparadox in Vlaanderen aan te pakken en meer in te zetten op vermarkting van innovatie.

Concrete acties

- De basis van het industriebeleid is een realistisch groeipad voor O&O. Bijkomende middelen zetten we evenwichtig in op gericht en niet-gericht onderzoek. Het gericht innovatiebeleid definiëren we als primair industrieel. Het blijft de ambitie om tegen 2020 de 3%-norm voor O&O te behalen, daarom streven we naar 1% overheidsuitgaven
- Vanuit een slimme specialisatiestrategie zullen we een programmatorische en resultaatgerichte aanpak voor innovatie en vermarkting te ontwikkelen; dit is ook de basis om het innovatielandschap te rationaliseren.
- We ondersteunen de verdere ontwikkeling van de SOC's (Imec, VITO, VIB, iMinds, slimme maakindustrie) en zetten hen meer aan tot valorisatie en samenwerking met het bedrijfsleven. We implementeren Strategische InnovatiePlatformen (SIP) die kunnen evolueren naar Strategische OnderzoekCentra voor duurzame chemie (FISCH) en voor de agro-voedingsnijverheid. We ontwikkelen ook verder de relevante transitie m.b.t. energie, zorginnovatie (Flanders' Care) en duurzame materialen. We zorgen ook voor een structurele betrokkenheid van vakministers hierbij zodat een beleidsdomeinoverschrijdende werking wordt gerealiseerd.
- We sluiten clusterpacten met partners die zich groeperen rond innovatieve waardeketens. Deze partners werken samen in een triple helix of gouden driehoek met bedrijven, kenniscentra en de overheid. Binnen deze clusterpacten maken we afspraken over een lange termijnstrategie, wederzijdse inspanningen op het vlak van O&O, internationalisering, valorisatie en kennisdeling en diffusie naar KMO's. Clusters moeten ook zorgen voor een triple leverage voor de realisatie van de 3%-norm waarbij financiering in het kader van het clusterpact ook aanleiding geeft tot bottom-up onderzoeksfinanciering op initiatief van de partners en het aanwenden van EU-middelen in het kader van Horizon 2020.
- We verlengen, binnen de mogelijkheden van de O&O&I-verordening, het steuntraject naar ontwikkelingen dicht bij de markt (zoals demo's, pilootinstallaties, proeftuinen en proof of

concept). We focussen ook de economische steun op de doelstelling om innovatie beter te vermarkten. We bekijken bovendien de mogelijkheden om middelen voor economisch beleid meer te focussen op O&O.

- We verhogen de slaagkansen voor projecten en mandaten bij IWT. We verbeteren de doorlooptijd voor IWT-dossiers en maken de procedures eenvoudiger en transparanter.
- We zorgen voor een ‘strategische innovatiesteun’ (naast Strategische TransformatieSteun en STRategische EcologieSteun) ter ondersteuning van de focusstrategie van FIT om gericht buitenlandse investeringen aan te trekken.
- We ontwikkelen een beleid inzake digitale infrastructuren en netwerken. Hiermee zorgen we ervoor dat Vlaanderen de opportuniteiten van o.a. Internet of Things, the cloud en big data industrieel kan valoriseren en bereiden we de zgn. vierde industriële revolutie (industrie 4.0) voor. We ondersteunen de verankering van de chemiesector door o.a. samen te werken met Nederland en Noordrein-Westfalen, (indirecte) carbon leakage te vermijden door bedrijfskosten te compenseren en de realisatie van de Bluechem-incubator als EFRO-project. We stimuleren ook de ontwikkeling van de farma- en lifescience sector.
- Een daadkrachtige implementatie en opvolging van SALK is essentieel om de beoogde resultaten te behalen. We evalueren SALK medio 2015 en houden de focus gericht op het aantrekken van nieuwe projecten die werkgelegenheid opleveren in de private sector, economische groei en ondernemerschap. We zorgen bovendien voor een sterke regie op het terrein.
- We ondersteunen verder de reconversie van de Opelterreinen als ‘TechCity Antwerp’, implementeren de besliste federale steunzones rond Genk en Turnhout en houden de optie open om elders in Vlaanderen nog twee steunzones aan te duiden.
- Om onze regio uit te bouwen tot een innovatieve mobiele logistieke groeipool stemmen we de verschillende ondersteunende initiatieven inzake duurzame logistiek en mobiliteit nog sterker op elkaar af. We zorgen voor een geïntegreerd ondersteunings-, onderzoeks- en kennisbeleid door de oprichting van een SIP die kan evolveren naar een SOC. Gelet op het beleidskader voor de SIP’s spelen naast de universiteiten ook het VIM (Vlaams Instituut voor Mobiliteit) en het VIL (Vlaams Instituut voor de Logistiek) spelen hierin een essentiële rol. Beide organisaties werken hiervoor doelgericht samen. Ze stimuleren, ontwikkelen en testen vernieuwende mobiliteits- en logistieke concepten uit, met als doel de realisatie van duurzame multimodale logistieke vervoersstromen. Op die manier wordt het specifieke kennisaanbod ontwikkeld, geïmplementeerd en verspreid samen met alle bedrijven actief in de logistieke en transportsector.
- Als onafhankelijk klankbord bij dit beleid waarderen we de rol van de industrieraad op. We zorgen voor een zuivere samenstelling met enkel industriëlen en duidelijke positionering t.a.v. de strategische adviesraden.
- We wensen internationaal een voortrekkersrol op te nemen en de EU-agenda te beïnvloeden via het Vanguard Initiative en de EU-raad voor concurrentievermogen. We spelen meer in op

internationale initiatieven en Europese onderzoeksprogramma's. Voor goede industriële projecten die wegens grote Europese of internationale concurrentie niet aan bod kunnen komen, maken we financiering op Vlaams niveau mogelijk, met minimale bijkomende administratieve rompslomp.

KMO-GERICHT INNOVATIEBELEID

Doelstellingen

Industriële vernieuwing zal in belangrijke mate gebeuren door nieuwe en jonge Vlaamse bedrijven. Daarom hoort het innovatiebeleid in het bijzonder KMO's te begunstigen. We willen de achterstand op het vlak van innovatie bij KMO's aanpakken, hen meer begeleiden en een betere toegang geven tot het overheidsinstrumentarium. Zo zorgen we voor een grotere betrokkenheid van KMO's bij financiële innovatiesteun. Het ontketenen van het innovatiepotentieel in het brede KMO-weefsel biedt immers grote economische opportuniteiten.

Concrete acties

We realiseren een doorbraak in de betrokkenheid van KMO's bij het innovatiebeleid en de middelen die naar KMO's gaan met zeer laagdrempelige projectsteun op KMO-maat (o.a. voor haalbaarheidsstudies, projecten, intellectuele eigendom en onderzoeksinfrastructuur). We schenken daarbij ook specifieke aandacht aan onze familiebedrijven en stellen de ondersteuningsinstrumenten zoveel mogelijk open voor de zelfstandige kleinhandel, vrije beroepen, zorgberoepen en KMO's.

- We versterken de spillovereffecten van innovatie in internationale grote ondernemingen. We ontwikkelen daarvoor een innovatie-instrument dat de samenwerking tussen deze ondernemingen en KMO's stimuleert en bijdraagt aan een meer evenwichtige verdeling van de publieke onderzoeksmiddelen tussen KMO's en grote ondernemingen. Dit moet een cultuur van open innovatie aanmoedigen, KMO's versterken en buitenlandse vestigingen verankeren in een netwerk van partners in Vlaanderen.
- We verbeteren de kennisdiffusie naar KMO's en innovatievolgers. We zorgen voor een optimale afstemming van LED's bij hogescholen en VIS-projecten van IWT.

INVESTEREN IN EEN EXCELLENTE KENNISBASIS

Doelstellingen

Naast gericht onderzoek versterken we ook de kennisbasis in Vlaanderen via het niet-gericht wetenschappelijk onderzoek. Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek levert vaak de basis voor toekomstige radicale doorbraken en economische omwentelingen. We gaan voor niets minder dan excellentie, zowel qua hoger onderwijs, onderzoekers, research-infrastructuur als op het vlak van internationalisering. We realiseren een doorbraak voor meer mensen in STEM-opleidingen en -beroepen.

Concrete acties

- We versterken onderzoeksmiddelen voor het hoger onderwijs, waaronder PWO en behouden het huidige transparante financieringssysteem. We stimuleren de samenwerking tussen het hoger onderwijs en de bedrijfswereld en moedigen crosssectorale onderzoeksamenwerking aan.
- We verhogen de slaagkansen voor projecten en mandaten bij het FWO en maken procedures eenvoudiger en transparanter.
- We ontwikkelen een strategie voor onderzoekers en andere kenniswerkers, met aandacht voor loopbaanaspecten, flexibele arbeid, het aantrekken van buitenlandse talenten, mobiliteit van en naar de industrie, doorstroom en multidisciplinaire training. We werken een systeem van innovatiestages uit.
- Om het openstellen van datasets en spillovereffecten te bevorderen, steunen we open data en open access.
- We blijven investeren in onderzoekinfrastructuur (zoals o.a. ESFRI) en de supercomputer. We voorzien in een formule om meer toegankelijkheid van deze ondersteuning voor bedrijven te realiseren.
- We voeren een STEM-beleid met meer slagkracht met het oog op meer mensen in STEM-opleidingen en beroepen. We enten de middelen voor wetenschapscommunicatie hier maximaal op en voorzien een centrale rol voor FTI-Technopolis als kenniscentrum.
- We voeren een proactief beleid rond de Vlaamse wetenschappelijke instellingen. Zo zorgen we ook voor een nieuwe huisvesting voor het VLIZ zodat de nieuwe vismijn in Oostende kan gerealiseerd worden.
- We voeren een duidelijke internationaliseringsstrategie voor onderwijs en onderzoek. We benutten maximaal de mogelijkheden van Europese programma's. We nemen ook initiatieven om in te spelen op Massive Open Online Courses voor onze instellingen van wereldklasse.
- We werken samen met de federale overheid aan de defiscalisatie van onderzoekers, het Belgisch Ruimtevaart Bureau en nieuwe fiscale maatregelen ter stimulering van innovatie (taxshelter, aftrek voor licenties,...). We bepleiten bij de federale overheid een verruiming van de grondslag en het toepassingsgebied van de fiscale gunstmaatregelen voor O&O naar een

- We blijven vraag en aanbod van bedrijventerreinen in kaart brengen en voorzien de nodige kredieten voor de ontwikkeling van terreinen. Activeringsteams en de aanpak van brownfields via de brownfieldconvenanten zetten we verder. We maken werk van de zonevreemde economie.
- We zetten het beleid inzake kernversterking verder en we keuren het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid definitief goed, rekening houdend met de geformuleerde adviezen. We operationaliseren de gekozen instrumentenkoffer (RUP's/verordeningen voor afbakening kernwinkelgebieden- en winkelarme gebieden, kleinhandelsreglementen, handelsconvenanten, maximaal geïntegreerde vergunning...) met het oog op het voeren van een integraal handelsvestigingsbeleid. We bereiden de handelaars voor op de uitdagingen van de online handel.
- We integreren de federale inkomenscompensatievergoeding met de rentetoeelage bij hinder bij openbare werken tot één maatregel die handelaars die het economisch nodig hebben ondersteunt. De sluitingsverplichting wordt geschrapt.

EEN ONDERNEMERSVRIENDELIJKE OVERHEID

Doelstellingen

We zetten in op een ondernemingsvriendelijke overheid. De entiteiten die betrokken zijn bij het beleid voor economie, ondernemen, wetenschap en innovatie worden op strategisch niveau en qua dienstenverlening naar bedrijven veel sterker geïntegreerd. We benutten de kansen van e-government en partnerschappen, we rationaliseren en vereenvoudigen de structuren en stemmen instrumenten op elkaar af.

Concrete acties

- We realiseren een unieke beleidsvisie en aansturing door één Vlaams minister van Economie en Innovatie. We responsabiliseren het EWI-managementcomité voor meer samenwerking en we implementeren waar zinvol de aanbevelingen van de rapporten Soete.
- We richten een nieuw Agentschap voor Ondernemen en Innovatie (AOI) op dat het Agentschap Ondernemen en het IWT via een fusie integreert. Met het oog op meer klantvriendelijkheid en een betere toegankelijkheid stemmen we de instrumenten van deze entiteiten op elkaar af om tot een geïntegreerd steunkader te komen. De raad van bestuur van IWT vormen we om tot een raadgevend comité van het nieuwe AOI. We voegen de Herculesstichting en het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek samen en we bekijken nog welke taken van IWT beter in het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek geïntegreerd kunnen worden.
- Instrumenten, procedures en processen laten we beter op elkaar aansluiten. Overlappenden worden geschrapt of herverdeeld.

- We hanteren systematische beleidsevaluaties zowel wat betreft het niet-gericht innovatiebeleid, het industrieel innovatiebeleid als het economisch en financieringsbeleid. We kwantificeren periodiek de impact van instrumenten en meten of de doelstellingen worden bereikt. We houden daarbij niet alleen rekening met de prestatie-indicatoren maar ook met de blijvende functionaliteit in het licht van de algemene strategie van Vlaanderen op het vlak van economie, ondernemen, wetenschap en innovatie.

FINANCIERING EN INVESTERINGEN T.B.V. BEDRIJVEN

Doelstellingen

In het Vlaams overheidsinstrumentarium hebben de diverse vennootschappen een eigen finaliteit: PMV vult de financieringsgap (naast activiteiten in vastgoed en infrastructuur en publiek private samenwerking), VPM verankert GIMV en ondersteunt de GIMV activiteiten gericht op Vlaanderen, en LRM richt zich specifiek op het ondersteunen en faciliteren van economische bedrijvigheid in de provincie Limburg.

We optimaliseren het economisch overheidsinstrumentarium, creëren efficiëntiewinsten en synergieën, definiëren duidelijke doelstellingen en vermijden overlappingsen. We vermijden meervoudige subsidiëring of participaties vanuit PMV en LRM voor dezelfde infrastructuur, bedrijven of activiteiten, door uitbouw van een subsidie- en participatiedatabank. Nieuwe participaties kunnen genomen worden op voorwaarde dat ze een duidelijk beleidsmatige meerwaarde of een strategisch belang hebben. Een nieuwe participatie vereist een realistisch businessplan, met een verwacht rendement dat in lijn ligt met een marktconform rendement in de betrokken sector.

Concrete acties

- We volstorten de kapitaalsverhoging bij PMV en onderzoeken of we extra kapitaalsmiddelen kunnen vrij maken opdat PMV in functie van de equity-gap ook hogere bedragen kan investeren, conform de ruimere mogelijkheden van de EU-regels. We breiden ook de SOFI-fondsen voor spin-offs uit.
- We evalueren het TINA-fonds voor een bredere inzetbaarheid van het instrument in het kader van het gericht clusterbeleid.
- We volgen de impact van Basel-III goed op en spelen waar nuttig hierop in met het instrumentarium (cfr. hervorming Gigarant). We verankeren ook de kredietbemiddelaar bij het Agentschap Ondernemen en innovatie.
- We bouwen een sterk Vlaams Participatiefonds uit dat we maximaal afstemmen op de PMV-instrumenten en -structuren. Naast een nader te bepalen beheersvergoeding voorzien we begin 2015 een kapitaalverhoging. We evalueren de kredietpolitiek en de kostenstructuur en

bij betrokken. De huidige PWA-werknemers worden - waar mogelijk - geheroriënteerd naar bestaande instrumenten of naar het nieuwe werkervaringsprogramma, de anderen kunnen in het stelsel blijven tot vertrek of pensionering. De tewerkstellingsmaatregelen artikel 60,§7 en artikel 61 worden ingekanteld in het Vlaamse activeringsbeleid met het oog op het activeren van meer mensen met een leefloon. Het werk-zorgdecreet biedt hiertoe het kader. OCMW-cliënten met enkel een welzijnsproblematiek worden door het OCMW begeleid. OCMW-cliënten waarbij een integrale aanpak van de niet-arbeidsmarktgerelateerde problemen en begeleiding naar werk haalbaar is worden toegeleid naar een activeringstraject. VDAB maakt werk van structurele samenwerkingsverbanden met de OCMW's, die op lokaal vlak aangevuld kunnen worden met andere actoren.

Gesubsidieerde contractuelen (GESCO's) bij lokale besturen regulariseren we door 95% van de betrokken loonsubsidie en RSZ-korting over te dragen aan het personeelsbudget van het betrokken lokaal bestuur met het oog op het regulariseren van de tewerkstelling. Voor de overige GESCO's voorzien we, in overleg met de betrokken beleidsdomeinen, drie mogelijkheden: (1) een regularisatie van de tewerkstelling door de huidige werkgever of betrokken beleidsdomein met overdracht van 95% van de betrokken loonsubsidie en RSZ-korting; (2) het omschakelen naar een tijdelijk werkervaringsprogramma dat maximaal is gericht op doorstroom naar reguliere jobs; (3) het uitdoven door de huidige werknemers bij vertrek of pensionering niet te vervangen. Subsidies in functie van doelgroepkorting of in functie van begeleiding of opleiding op de werkvloer worden waar mogelijk via het rugzakprincipe gekoppeld aan een individu (in functie van zijn/haar afstand tot de arbeidsmarkt). Op die manier bieden we dezelfde ondersteuning aan werkgevers ongeacht de sector of type organisatie en vermijden we oversubsidiëring en realiseren we naast het collectieve maatwerk, ook het individuele maatwerk door een hervorming van de bestaande instrumenten.

We starten – zoals voorzien - begin 2015 met de uitvoering van het collectief maatwerkdecreet en het decreet lokale diensteneconomie en besteden bijzondere aandacht aan doorstroomtrajecten. We evalueren de decreten Maatwerk en Lokale Diensteneconomie op o.a. de gerealiseerde doorstroom en de duurzaamheid ervan, de duurtijd van de trajecten en de competentieversterking van de individuele werknemers, de effecten op de organisaties en sturen we bij waar nodig. In uitvoering van het maatwerkdecreet streven we naar een maximale gelijkschakeling van alle overheidstussenkomsten. We voorzien een beperkt groeipad voor de sociale economie. We maken het SIFO efficiënter.

In het toekomstig Vlaams activeringsbeleid leggen we volgende accenten:

- Jongeren en in het bijzonder ongekwalificeerde schoolverlaters: In overleg met het beleidsdomein onderwijs zetten we verder in op een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en op het remediëren van vroegtijdig schoolverlaten. We garanderen voor alle jonge werkzoekenden binnen de vier maanden een aanbod op maat: een persoonlijke ondersteuning bij het zoeken naar een job, een intensieve begeleiding, beroepsopleiding of

We bestendigen de verschillende rollen van de VDAB, namelijk de actor- en regisseursrol. In de regisseursrol kan de dienst een beroep doen op de complementaire expertise van privébedrijven en non-profitorganisaties of haar eigen aanbod voor het opleiden en begeleiden van werkzoekenden en werknemers in functie van efficiëntie en effectiviteit van de dienstverlening. De werkzoekenden kunnen binnen hun vastgelegd traject naar werk beslissen op welke diensten en bij welke organisatie zij een beroep doen voor begeleiding, bemiddeling en opleiding.

Vlaanderen maakt werk van een arbeidsmigratiebeleid dat deel uitmaakt van een globaal Vlaams arbeidsmarktbeleid. De Vlaamse arbeidsmarkt stopt immers niet aan de grenzen. Samenwerking met Wallonië, Brussel, de buurlanden en de rest van Europa is aangewezen.

Vooreerst moet ingezet worden op de activering van de aanwezige arbeidsreserve, alsook een verdere verhoging van de interregionale mobiliteit met Brussel en Wallonië.

Daarnaast moet werk gemaakt worden van een actief arbeidsmigratiebeleid voor werknemers en zelfstandigen dat afgestemd is op de specifieke noden van de Vlaamse arbeidsmarkt. We voorzien hierbij een flexibele instroom van hooggeschoolde werknemers, alsook van middengeschoolden via een dynamische knelpuntberoepenlijst. Het nieuwe kader ten gevolge van de Single Permit richtlijn dient transparant, eenvoudig en rechtszeker te zijn, rekening houdend met de gecombineerde vergunning voor arbeid en verblijf.

STERKERE LOOPBANEN

Als we willen dat werknemers langer aan de slag blijven, moeten we ervoor zorgen dat ze op een werkplek zitten waar ze zich goed voelen, dat ze hun competenties kunnen gebruiken, kunnen leren en met goesting aan het werk kunnen blijven. We zetten daarom in op de waardering van elk talent en op competentieontwikkeling met aandacht voor werkbaar loopbanen. Dit zal de toegang tot de arbeidsmarkt verhogen en leiden tot een hogere werkzaamheidsgraad met een evenredige arbeidsdeelname.

Om elk talent een kans te geven, bestrijden we discriminatie op de arbeidsmarkt. De mogelijkheden om deze strijd op Vlaams niveau te voeren zijn echter beperkt. We zullen in overleg met de Vlaamse sociale partners informatiecampagnes starten die slachtoffers en getuigen informeren over hun rechten en hen sensibiliseren om hiervan melding te maken bij de bevoegde instanties. In de strijd tegen discriminatie in de arbeidsbemiddeling voeren we, in overleg met de betrokken actoren, een preventief en sensibiliserend beleid, in geval van inbreuken geeft inspectie een passend gevolg.

Werknemers moeten aangemoedigd worden om hun eigen loopbaan in de hand te nemen. Wie hierbij ondersteuning nodig heeft, kan genieten van een professionele ondersteuning door een

sectorale vertaling van dit beleid gebeurt via het instrument van de sectorconvenants. Duale opleidingsvormen zijn een volwaardige kwalificerende opleiding en een nuttig instrument in de strijd tegen ongekwalificeerde uitstroom en jeugdwerkloosheid. Ook voor jongeren zonder diploma die ouder zijn dan 18 jaar, kan een duaal leer-werktraject een passende oplossing zijn om een kwalificatie te halen.

In het stelsel van leren en werken bieden we leerlingen maatwerk aan op basis van een grondige en neutrale screening en toeleiding door de relevante onderwijs- en arbeidsmarktinstaties. De screening van de arbeidsmarktrijpheid gebeurt door de relevante arbeidsmarktactoren. We garanderen elke leerling die instapt in een duaal traject voor leren en werken een concrete werkervaring in een (private) onderneming. Een resultaatgerichte financiering dient bij te dragen aan de realisatie van de werkcomponent. Verschillen in statuut en verloning nemen we weg.

Syntra-Vlaanderen krijgt een duidelijke regie-rol in de realisatie van de werkcomponent van arbeidsmarktrijpe jongeren. We werken aan het ombuigen van de neerwaartse trend in deelname van de Leertijd.

Een interministerieel comité werk-onderwijs stuurt de hervorming aan.

COMBINATIE ARBEID-GEZIN

De regionalisering van dienstencheques biedt de mogelijkheid om een blijvende impuls te geven aan de werkzaamheidsgraad door de werkenden te ondersteunen in hun combinatie arbeid-privé. Daarnaast is het stelsel van de dienstencheques een belangrijk instrument in de strijd tegen het zwartwerk en de activering van laaggeschoolde en langdurig werkzoekenden.

Na uitwerking van afdoende alternatieven om de toeleiding van werkzoekenden naar het dienstencheque-circuit te verzekeren, schaffen we de verplichting om 60% werkzoekenden of leefloners aan te werven schaffen we af. We zorgen voor een betere integratie en taalverwerving van werknemers van vreemde origine.

Aanvullende thuiszorg en dienstencheques zijn complementair maar toch duidelijk van elkaar gescheiden.

We ondersteunen de combinatie arbeid- gezin. Voor alle werknemers werken we één Vlaams systeem uit ter ondersteuning van thematische verloven voor zorg, complementair aan de federale uitkering voor deze thematische verloven.

VII. MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

MOBILITEITSPAN VLAANDEREN

Het Mobiliteitsplan Vlaanderen wordt afgewerkt en goedgekeurd in samenhang met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Klimaatbeleidsplan. Het geeft aan hoe we via een duurzaam langetermijnbeleid inzake mobiliteit en openbare werken vorm zullen geven aan de uitdagingen op vlak van bereikbaarheid, veiligheid, toegankelijkheid, duurzaamheid en leefbaarheid. We werken op basis daarvan actieplannen uit, ook op korte termijn (2020), middellange en lange termijn.

BEREIKBAARHEID

Investeren in een samenhangend en performant vervoersnetwerk

We vertrekken bij het uitwerken van infrastructuuringrepen en mobiliteitsturende maatregelen van sterke en betrouwbare netwerken die elke deelnemer recht geven op een betrouwbare reistijd en een kwaliteitsvolle, veilige verplaatsing. De veiligheid van voetgangers, fietsers en motorrijders vormt een belangrijk aandachtspunt. In de meerjareninvesteringprogramma's wordt een lijst van quick wins opgenomen die de doorstroming voor alle verkeersmodi verbetert. De wegcategorisering van de secundaire wegen wordt geëvalueerd om ook deze wegen maximaal in te schakelen in het vervoersnetwerk.

Verknoping van netwerken

We benadrukken de complementariteit van de verschillende modi die we als evenwaardig beschouwen en sturen aan op een meer gevarieerd gebruik ervan. We besteden extra aandacht aan het ontwikkelen van de knooppunten waar de verschillende vervoerssystemen elkaar ontmoeten, zodat overstappen vlot en logisch verloopt. Voldoende grote P+R's met vlotte en comfortabele overstapmogelijkheden voor reizigers en een vlotte dienstverlening zijn essentieel om de ketenmobiliteit te versterken.

Intelligente mobiliteit

We maken ons verplaatsingsgedrag slimmer door in te spelen op technologische innovaties en het aanbieden van multimodale real-time-informatie aan alle weggebruikers. We investeren intensief in ITS-maatregelen om de doorstroming te optimaliseren voor alle vervoerswijzen. Sluipverkeer wordt vermeden door het aansturen van het verkeer op het vlak van snelheid en routekeuze en door het verbeteren van de verkeersafwikkeling. We stimuleren de versnelde uitwisseling van verkeers- en mobiliteitsgerelateerde informatie en andere open data tussen alle mogelijke actoren.

We verhogen de aantrekkelijkheid van het openbaar vervoer. Prioriteit gaat naar het vraaggestuurd versterken van het bestaande netwerk door de uitbouw van het stedelijk, voorstedelijk en kustnetwerk tot een samenhangend openbaarvervoerssysteem waar de belangrijke vervoersassen tussen kleinere steden en gemeenten op aansluiten. Zo blijft de ontsluiting van het platteland voldoende gewaarborgd.

We investeren in bijkomende traminfrastructuur daar waar via objectivering de meerwaarde duidelijk aantoonbaar is. De MKBA-methodiek wordt toegepast. We richten ons hiervoor in het bijzonder op congestiegevoelige gebieden in de Vlaamse Ruit. Het streekvervoer op het basisnetwerk wordt verder versterkt en beter afgestemd op het spoorvervoer. We dringen er bij de spoorwegen op aan te investeren in die gebieden die vandaag onvoldoende bediend worden.

Via cofinanciering en in overleg met de lokale besturen bouwen we vraaggestuurd laatavond- of nachtnetten uit om in te spelen op het vrijetijdsverkeer. Een gedifferentieerd tarief voor dit specifiek aanbod wordt ingevoerd.

We realiseren een betere doorstroming voor het openbaar vervoer in overleg met de betrokken lokale besturen. De prioriteit gaat naar dichte vervoersassen (tramlijnen, hoogfrequente lijnen) in de grootsteden en centrumsteden die we met een actieplan as per as aanpakken d.m.v. beproefde maatregelen zoals verkeerslichtenbeïnvloeding en vrije beddingen. We realiseren dit op basis van een samenwerkingsengagement tussen De Lijn, AWV en de lokale besturen.

Bij het vernieuwen van het tram- en bussempark opteren we voor eigentijdse, integraal toegankelijke en milieuvriendelijke voertuigen. Zo moedigen we de uitrol van LEZ-zones aan. Voor innovaties in het ontwikkelen van dergelijke voertuigen en het uitrollen van proefprojecten m.b.t. het gebruik van deze voertuigen werken we samen met diverse beleidsdomeinen.

Een geïntegreerd openbaarvervoeraanbod vergt structureel overleg en informatie-uitwisseling tussen De Lijn en de NMBS, de regionale OV bedrijven en de lokale besturen. De samenwerking tussen de verschillende openbare vervoersbedrijven in de verschillende regio's, in de grensgebieden en met de buurlanden wordt verbeterd.

We versterken het openbaar vervoeraanbod door:

- de volgende besliste investeringen prioritair uit te werken:
  - Brabo II
  - The Loop
  - tramlijn Hasselt-Maastricht in samenwerking met Nederland
  - de tramtunnel in het kader van Ship
  - de drie prioritaire tramlijnen van het Brabantnet: ringtram tussen Jette en Zaventem, Brussel Airport - Brussel, Willebroek - Brussel
  - de vervanging van de kusttram

- de volgende verbindingen verder te onderzoeken:
  - Premetrokoker onder de Kerkstraat - Pothoekstraat te Antwerpen: onderzoek naar de optimale benutting van de bestaande ongebruikte premetrokoker
  - tramlijn Hasselt-Genk-Maasmechelen
  - de tramverbinding Dampoort – Zuid – Sint-Pietersstation – Sint-Denijs-Westrem (buslijn 7) en dan vervolgens de tramverbinding Mariakerke – Korenmarkt – Dampoort (buslijn 3)
  - de verbinding Koksijde – Veurne
  - Kortrijk Station - Hoog Kortrijk
  - de spoorverbinding Brugge - Zeebrugge: in functie van de specifieke vervoersvraag en een MKBA-studie wordt onderzocht hoe de kwaliteit kan verhoogd worden
  - de verbinding Hasselt - Neerpelt - Lommel: bij de NMBS wordt aangedrongen om de verbinding op te nemen in het meerjareninvesteringsprogramma van de NMBS-groep
  - tramverlenging Olympiade - Wilrijk
  - tramverlenging Mortsel - Kontich
  - tramverlenging Melsele – Beveren

Ontsluiting bedrijventerreinen

Bedrijven worden aangemoedigd om werk te maken van duurzaam woon-werkverkeer. De efficiënte ontsluiting van bedrijventerreinen is een prioriteit. Bij de inplanting van nieuwe bedrijventerreinen moet van bij de start ook een goede ontsluiting worden voorzien. Deze ontsluiting kan tot stand komen door de inzet van onder meer privécollectieve systemen. Medefinanciering hiervan geschiedt b.v. via het Pendelfonds of een toekomstig Shuttlefonds.

Investeringsplan in spoorvervoer / NMBS – voorrang aan de reiziger

In een geïntegreerd openbaar vervoersnetwerk vormt de trein de ruggengraat en dienen de aansluitingen van het spoor op stads- en streekvervoer gewaarborgd te worden.

NMBS en De Lijn moeten proactief nauw samenwerken. De NMBS betreft De Lijn voldoende én voldoende ruim op voorhand bij de opmaak van een nieuw vervoersplan. Efficiënte interactieve overlegstructuren zijn het sleutelwoord.

Het investeringsplan van Infrabel zal rekening houden met de prioriteiten van de Vlaamse spoorstrategie.

We werken maximaal mee aan de realisatie van multimodale knooppunten aan treinstations en het verbeteren van de toegankelijkheid ervan.

Samen met de havens en de industriële partners werken we aan een bedrijfszekere en betaalbare oplossing om het goederenvervoer over het spoor te behouden. Zo versterken we de economische positie van onze havens.

Investerings in de optimale ontsluiting van de havens

Om de concurrentiepositie van de Vlaamse zeehavens te behouden, is het uiterst belangrijk dat de bereikbaarheid van de Vlaamse zeehavens verzekerd blijft. Het verzekeren van de maritieme toegang tot de Vlaamse havens en hun hinterland is daarom een prioritair opdracht.

Bij het uitvoeren van de baggerwerken in het waterwegennetwerk geven we prioriteit aan de secties waarin de scheepvaartfunctie het meest in het gedrang komt.

De bouw van de Deurganckdoksluis verzekert de toegang tot de haven van Antwerpen. Voor de nieuwe zeesluis kanaal Gent-Terneuzen worden de procedures doorlopen en een bijkomend verdrag tussen Vlaanderen en Nederland wordt afgesloten. Voor een betere ontsluiting van de haven van Zeebrugge wordt het voorkeursalternatief "beperkte open-getijzone" voor het SHIP-project uitgewerkt, met een nieuwe zeesluis ter hoogte van de Carcokesite en een tramtunnel onder het doorvaartkanaal. We streven naar maximale Europese co-financiering voor de studie- en uitvoeringsfase van de verschillende sluisprojecten.

Door de voortdurende schaalvergroting van de scheepvaart in het algemeen en van de containervaart in het bijzonder, de verworven positie van de havens in de vaarschema's van de grote, mondiale allianties van rederijen en de eruit voortvloeiende trafieken, is er een grote kans dat we tegen 2021 over bijkomende behandelingscapaciteit moeten kunnen beschikken. Ingebed binnen een afgebakend havengebied en deel uitmakend van een gefaseerde ontwikkeling van de zone Saeftinghe, kan een Saeftinghedok hierin voorzien. De Vlaamse regering zal het besluitvormingstraject rond de progressieve aanleg van deze zone opstarten. Met het oog op de gefaseerde natuurontwikkeling zullen de rechtmatige bewoners en de landbouwers in de te ontwikkelen natuurgebieden die daartoe vereist zijn, pas in functie van de havenontwikkeling de woningen en gronden moeten verlaten.

De havencommissaris wordt bevestigd en versterkt in zijn rol als bruggenbouwer in de verhoudingen tussen de Vlaamse havens onderling enerzijds en in de verhoudingen tussen het Vlaams Gewest en de Vlaamse havenbesturen anderzijds.

We versterken het Flanders Port Area samenwerkingsverband door de implementatie van de dertig reeds gedetecteerde actiepunten. We stimuleren interportuaire commerciële samenwerkingsprojecten om het marktaandeel van de Vlaamse havens te vergroten. Samenwerkingsinitiatieven van de havens verlopen succesvol wanneer ze van onderuit worden tot stand gebracht en een win-win opleveren voor de betrokkenen. In die geest zullen verdere initiatieven genomen worden.

Cruciaal voor een verdere gunstige ontwikkeling van de Vlaamse havens is een goed ontsloten verbinding met het hinterland en met de havens onderling. We stimuleren de vier Vlaamse zeehavens om vanuit hun strategische plannen naar interportuaire synergiën te zoeken op vlak van achterlandstrategie. De subsidiëring van de havenbedrijven zal worden vereenvoudigd met het oog op efficiëntiewinsten.

Investerings in een betrouwbaar, efficiënt en slim waterwegennetwerk

We zetten in op een verbeterde bereikbaarheid via de waterweg. Bij de uitbouw en versterking van het waterwegennet ligt de focus op de verdere uitbouw van het Albertkanaal, de Schelde, het Zeekanaal Brussel-Schelde en de Seine-Scheldeverbinding via de Leie richting Frankrijk met als belangrijke prioriteit de aanpak van het kanaal Kortrijk-Bossuit. Het gabarriet en de vaarkenmerken worden in overeenstemming gebracht met de geldende internationale normen.

De verhoging van de bruggen over het Albertkanaal wordt gradueel uitgevoerd van Antwerpen richting Luik, deels met reguliere budgetten en deels via PPS.

Een betere hinterlandontsluiting van de haven van Zeebrugge dringt zich op. In eerste instantie wordt gewerkt aan een betere doorvaart op de ringvaart rond Brugge. De Steenbruggebrug wordt aangepakt en er komt een nieuwe Dampoortsluis. Deze projecten dienen een dubbel doel: de binnenvaartcapaciteit over het hele traject Zeebrugge Gent optrekken naar 2500 ton én de verkeersmobiliteit rond Brugge verbeteren. Ze worden door Via-Invest via een pps-formule voorbereid.

Indien andere pistes voor een binnenvaartontsluiting op minstens 2500 ton op korte of middellange termijn niet realiseerbaar zouden blijken, dan dienen de mogelijkheden van de binnenvaart door ingrepen langs de kust uitgewerkt te worden, mits aanpassing van nationale en internationale regelgeving. Qua duurzaamheid van de havenactiviteiten is het ontsluiten van de haven van Zeebrugge via de binnenvaart cruciaal. Het alternatief van binnenvaart langs de kust tussen de haven van Zeebrugge en het hinterland via de Westerschelde wordt verder onderzocht. De meerwaarderegeling voor woningen in reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal kan herbekeken worden zodanig dat de meerwaarde van vergunde en/of toegestane werken aan bestaande woningen en gebouwen in de reservatiestroken desgevallend later in rekening kan worden gebracht.

We voeren een waterweggeoriënteerd grondbeleid (o.a. door de aanleg van kaaimuren financieel te steunen).

Een betrouwbaar en efficiënt waterwegennetwerk betekent ook het stimuleren van permanente innovatie in zowel de waterbouw als de scheepsbouw. We nemen maatregelen die ervoor moeten zorgen dat binnenvaarttransport in een bredere range van marktsectoren en -condities competitief kan zijn. Er wordt ingezet op het vergroenen van het netwerk en de vloot en het

verder uitbouwen van overslagmogelijkheden. We werken aan de uitbouw van de dienstverlening langs alle waterwegen die voorzieningen zoals walstroom en afvalafgifte mogelijk maken.

Op het waterwegennet bouwen we het dynamisch verkeersmanagement op het water uit waarbij het accent ligt op de River Information Services conform de Europese richtlijnen en standaarden. In combinatie met de verdere uitrol van het Automatic Identification System en het verplichte gebruik ervan zorgen we voor een snelle, accurate en gebruiksvriendelijke communicatie en informatieoverdracht tussen de infrastructuurbeheerder en de schipperij.

De promotie, de gerichte communicatie, de marktprospectie en de marketing stimuleren het vervoer via de binnenvaart. Om de binnenvaartsector te stimuleren, streven we naar een gelijk speelveld met de buurlanden.

Dankzij een geactualiseerd waterrecreatieplan bouwen we het toeristisch en recreatief potentieel van de waterwegen en de kust uit.

Grote infrastructuurwerken inclusief Masterplan Antwerpen en Ring rond Brussel

We voeren de meest probleemoplossende infrastructuurprojecten uit om de huidige verkeers- en vervoersnetwerken nog performanter, efficiënter en meer samenhangend te maken.

De prioritaire PPS-infrastructuurprojecten zijn:

- Oosterweel, R11 bis en A102
- Optimalisatie ring om Brussel
- Omleidingsweg NZ Limburg
- Omvorming van de N8 Veurne-Ieper
- Ombouw van de R4-Oost en R4-West tot primaire wegen
- N60 Ronse op het gekozen tracé
- Steenbruggebrug
- Dampoortsluis
- Verhogen van 15 bruggen boven het Albertkanaal

In het kader van het meerjareninvesteringsprogramma worden een hele reeks projecten verder voorbereid.

Om de rol van Vlaanderen als economische poort in Europa te stimuleren betrekken we de andere gewesten en onze buurlanden actief bij infrastructuurwerken met transregionale en - nationale impact.

DUURZAAM MASTERPLAN ANTWERPEN

In onze ambities voor het Masterplan 2020 bouwen we, gezien het grote economische belang voor Vlaanderen, prioritair de derde Scheldekruising. We voeren hiermee de beslissing van de vorige Vlaamse Regering uit. Eveneens in uitvoering van het Masterplan versterken we het aanbod aan alternatieve mobiliteitsoplossingen door sterk in te zetten op de interactie tussen de verschillende netwerken voor openbaar vervoer, vracht, water, fiets en weg. Dat versterkt de rendabiliteit van de inspanningen die verschillende overheden binnen dit kader leveren.

We nemen de nodige maatregelen om een projectoverschrijdend impactmanagement van de vele werven gestalte te geven.

We werken de 33 (quick win) maatregelen voor de Antwerpse regio af.

De Antwerpse Ring ligt in een sterk bevolkt en verstedelijkt gebied. Dat vraagt om een aanpak die leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit over het geheel van de zate van de R1 en de aankomende snelwegen verbetert. We werken een programma van milderende maatregelen uit. Voor de Antwerpse Ring onderzoeken we de mogelijkheden om de barrièrewerking van de Ring op te heffen met overkappingen die de Ring ruimtelijk beter integreren en positieve effecten hebben voor de volksgezondheid.

Voor en tijdens de werken zorgen we, samen met de stad en de randgemeenten, voor een projectoverschrijdend impactmanagement en voorzien we de nodige tussentijdse maatregelen in het kader van betere mobiliteit en Minder Hinder maatregelen in het kader van de werven.

We overleggen met de NMBS om het spoornet sterker te integreren in het Masterplan 2020. We sluiten met de NMBS een convenant af voor een versterkte exploitatie van het voorstadsnet rondom Antwerpen tijdens de werken aan het Masterplan 2020. Dat convenant vormt de aanzet van een A-GEN.

RING ROND BRUSSEL

Om de mobiliteit rond Brussel te verbeteren, heeft de Vlaamse Regering na overleg met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, lokale besturen en heel wat stakeholders de plannen voor de optimalisatie van de Ring rond Brussel van de zone tussen E40 Kust tot E40 Leuven goedgekeurd. Er is gekozen voor meer verkeersveiligheid en een verbeterde doorstroming door een scheiding van doorgaand en lokaal verkeer. In het kader van het START-programma wordt een actieplan uitgewerkt om de ontlasting van het onderliggende wegennet ten gevolge van de geoptimaliseerde infrastructuur duurzaam te verankeren. De aanpak van de Ring rond Brussel maakt bovendien deel uit van een geïntegreerde aanpak, waar ook de aanleg van het fiets-GEN en drie bijkomende tramverbindingen (Brabantnet) worden voorzien.

Objectiveren van toekomstige grote infrastructuurprojecten

We objectiveren nieuwe grote infrastructuurprojecten en er zal voorafgaandelijk een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) worden uitgevoerd waarbij ook het nulalternatief en mogelijke multimodale alternatieven in rekening worden gebracht. De MKBA-methodiek, als een aspect van het globale beslissingsproces, kan achteraf getoetst worden met ex-post analyses om het proces te optimaliseren.

Investeringen in luchthavens

We voeren samen met de federale overheid en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het luchthavenplan van 2008, aangevuld in 2010 cfr het advies van de Vlaamse Regering, uit. Met het oog op een homogeen en coherent beleid over de luchthaven van Brussel-Nationaal, streven we naar een samenwerkingsakkoord met de Federale staat en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit akkoord moet een evenwichtig en duidelijk exploitatiekader vaststellen waarbij de leefbaarheid van de luchthavenregio gegarandeerd wordt en de economische ontwikkeling van de nationale luchthaven gestimuleerd. In dat verband stellen we als Vlaams gewest het geluidsactieplan over de luchthaven Brussel-Nationaal vast, waarin concrete maatregelen worden uitgewerkt om de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

Om de toekomst van drie Vlaamse regionale luchthavens te versterken worden in het kader van de nieuwe beheersvorm de nodige investeringen in de luchthaveninfrastructuur gerealiseerd om de vereiste ICAO-certificatie van die internationale poorten te behouden. We schakelen onze regionale luchthavens in de toeristische onthaalinfrastructuur in van de Vlaamse kunststeden en het MICE-toerisme en ontsluiten de regionale luchthavens optimaal via openbaar vervoer. Tot slot blijven we onze luchthavens openstellen voor de opleiding van piloten en het uitvoeren van oefenvluchten.

Veilige mobiliteit

Onze ambitie is absoluut duidelijk: 0 verkeersdoden tegen 2050, gebaseerd op de 'vision zero'. Tegen 2020 mag Vlaanderen niet meer dan 200 verkeersdoden en 1.500 zwaargewonden in het verkeer tellen.

Een nieuw ambitieus Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen, in overeenstemming met het Mobiliteitsplan Vlaanderen, vormt de grondslag van de te behalen doelstellingen. Er gaat daarbij extra aandacht naar kwetsbare weggebruikers (voetgangers, fietsers, motorrijders, kinderen en senioren).

We bundelen de krachten efficiënter en werken de versnippering inzake verkeersveiligheidsbeleid weg. Op basis van een evaluatie van de werking van de verschillende Vlaamse actoren inzake verkeersveiligheid werken we aan de volledige integratie van alle verkeersveiligheidsactiviteiten

////////////////////////////////////

in een Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid inclusief de nieuwe overgedragen bevoegdheden binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Vlaanderen maakt daarbij maximaal gebruik van de overgehevelde bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming inzake rijopleiding, educatie en sensibilisering, normering, toezicht en handhaving.

**Verkeersveiligheid op het wegennetwerk (de 5 E's)
Educatie en sensibilisering en hervorming van de rijopleiding**

Levenslang leren en doelgroepgerichte vorming en sensibilisering vormen de beste garantie voor een succesvolle loopbaan als verkeersdeelnemer. We sensibiliseren zowel de meest kwetsbare weggebruikers (voetgangers, fietsers, motorrijders, kinderen en senioren) als het gemotoriseerde verkeer.

We sensibiliseren weggebruikers over de ingrijpende gevolgen van verkeersongevallen door getuigenissen in scholen, bedrijven, verenigingen, ...

De hervorming van de rijopleiding kaderen we in een levenslang traject van verkeersopvoeding en mobiliteitsbewustzijn. De hervormde rijopleiding stelt voldoende rijervaring in wisselende verkeersomstandigheden centraal. We zorgen ervoor dat de hervormde rijopleiding voor iedereen betaalbaar blijft.

Infrastructuur

Het Vlaamse verkeersveiligheidsbeleid investeert voluit in de veiligheid en de kwaliteit van de wegen en hun aanhorigheden. We laten ons hierbij leiden door het STOP-principe. Het project van de gevaarlijke punten wordt afgerond. In de toekomst ligt de focus op het veiliger maken van verkeersassen, zoals de A12 en de N49.

Bij het onderhoud en de aanpassing van wegen en de aanleg van nieuwe wegen zorgen we door middel van inrichtingsprincipes en normen voor een beter leesbare en vergevingsgezinde inrichting van de weg met bijzondere aandacht voor zwakke weggebruikers (voetgangers, fietsers, motorrijders).

Handhaving

Een effectief verkeersveiligheidsbeleid staat of valt met voldoende én efficiënte controles. Dat is niet alleen een kwestie van kwantiteit maar meer nog van kwaliteit. De vooropgestelde (federale) streefcijfers inzake handhaving moeten effectief behaald worden tijdens de nieuwe legislatuur.

De verhoging van de objectieve en subjectieve pakkans vergt doel(groep)gerichte handhavingscampagnes het hele jaar door, waarbij controles moeten focussen zowel op risicomomenten (bv. 's nachts, in het weekend) als op risicoplatsen als op risicogedragingen (bv.

Toegankelijke mobiliteit

We streven naar aangepast, betaalbaar en gegarandeerd deur-tot-deur-vervoer en centrale aanspreekpunten voor personen met een mobiele beperking die geen gebruik kunnen maken van het openbaar halte-tot-haltevervoer.

We zetten meer in op het vrijwilligersvervoer van de mindermobielen centrales en starten een overleg met de federale overheid om de knelpunten voor de vrijwilligers m.b.t. de cumul van vrijwilligers- en onkostenvergoedingen op te lossen.

We investeren verder in de integrale toegankelijkheid en bereikbaarheid van stations, perrons, haltes en voertuigen voor personen met een handicap of een ernstige mobiele beperking. We stimuleren lokale besturen aan de hand van het Vademecum Voetgangersvoorzieningen te investeren in obstakelvrije comfortabele voetpaden en een kwaliteitsvolle publieke ruimte.

Voor mensen met een verstandelijke beperking is het niet eenvoudig om de bus of de tram te nemen, om gebruik te maken van het openbaar vervoer. Door de ondersteuning van innovaties zoals Blue Assist maken we hen mobieler en weerbaarder.

Duurzame leefomgeving

Geluidshinder is een bron van ergernis en vermindert de levenskwaliteit. Door het nemen van geluidsmilderende maatregelen willen we de leefbaarheid verbeteren. Hierbij besteden we expliciet aandacht aan onder meer geluidsarme toplagen. Bij nieuwe woonontwikkelingen en bij herbestemming van geluidsbelaste gebieden tot woongebied leggen we de initiatiefnemers milderende maatregelen op om het geluidsniveau tot een aanvaardbaar peil te brengen.

Leefbare mobiliteit Duurzame logistiek

Vlaanderen wil de Europese draaischijf voor logistiek en transport blijven. Het is van groot belang dat alle belangrijke economische poorten goed bereikbaar zijn. De logistieke sector moet in 2020 een maximum aan toegevoegde waarde creëren en mag zich niet tot transportactiviteiten beperken. Door een modale verschuiving te stimuleren kan Vlaanderen de impact op mens en milieu beperken.

Logistieke consultants ondersteunen de logistieke actoren om efficiëntiewinsten en de bijhorende kostenbesparingen te realiseren door logistieke stromen op een meer duurzame manier te organiseren. We evalueren de inzet van de Flanders Logistics-consultants na 2 jaar werking en breiden we ze gebeurlijk uit na een positieve evaluatie.

We ondersteunen onderzoek naar duurzame en innovatieve logistieke concepten om de logistieke, multimodale ketens in Vlaanderen zo concurrentieel mogelijk te maken en starten hiervoor concrete proefprojecten op.

Bijzonder aandachtspunt blijft het aanbod, het onderhoud en de veiligheid van de parkings langs de autosnelwegen.

Duurzame stedelijke logistiek

Binnen een globaal Vlaams kader voor stedelijke distributie zoeken we in samenwerking met de lokale overheden en de bedrijfswereeld naar duurzame en economisch rendabele oplossingen voor de levering van goederen binnen stedelijke omgevingen. Daarbij kan bij het aanleveren van goederen in watergebonden depots in de periferie van steden ook binnenvaart ingeschakeld worden. Zo verzoenen we stedelijke logistieke noden en de leefbaarheid door het verminderen van de verkeers- en milieudruk en het verhogen van de verkeersveiligheid. We spelen ook in op nieuwe initiatieven die tot een duurzame stedelijke logistiek over de weg leiden met gemotoriseerd vervoer of fietscargo's.

De opmaak van een Vlaams beleidskader stedelijke distributie dient als leidraad voor steden en gemeenten bij het opstellen van een eigen lokaal beleid inzake stedelijke distributie.

Duurzame beleving in een stedelijke omgeving faciliteren we via het PIEK-project en stedelijke distributiecentra. We laten laden en lossen toe buiten de spitsmomenten en maximaal vanop centrale verdeelplaatsen. De beleving gebeurt met stillere voertuigen en met geluidsarm laad- en losmaterieel. Hiervoor ontwikkelen we samen met Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening een werkbaar (geluids)kader.

Lange en Zware Vrachtwagens (LZV's)

Het proefproject Lange en Zware Vrachtwagens wordt uitgevoerd. Na een positieve evaluatie wordt het toepassingsgebied verder uitgebreid, waarbij de regelgeving de inzet van LZV's op grotere schaal mogelijk maakt met garanties voor de verkeersveiligheid van alle verkeersdeelnemers.

De juiste mobiliteitsprijs Vergroening van het voertuigenpark

Innovaties in het ontwikkelen van duurzame voertuigen en het uitrollen van proefprojecten m.b.t. het gebruik van dergelijke voertuigen (bv. de trambus, de lichtgewicht bus) worden financieel ondersteund vanuit diverse beleidsdomeinen.

//

Mobiliteitssturing via financiële stimuli

Mobiliteitssturend optreden via financiële stimuli kan een positieve impact hebben op de doorstroming in congestiegevoelige gebieden. Het is daarbij belangrijk dat alle weggebruikers, ook de buitenlandse, een bijdrage betalen voor het gebruik van onze infrastructuur. Het gaat dan over vrachtvervoer én personenvervoer.

Slimme kilometerheffing vrachtwagens

De Vlaamse Regering zal daarom, in overeenstemming met het samenwerkingsakkoord van 31/1/2014 met de andere gewesten, een kilometerheffing voor het vrachtvervoer over de weg invoeren in 2016. Inzake tarifiering wordt daarbij gewaakt over de concurrentiepositie van onze bedrijven en economische poorten, zoals onze havens, in vergelijking met onze buurlanden. Daartoe wordt een flankerend beleid uitgewerkt.

Vergroening verkeersfiscaliteit

Voor personenwagens kunnen we een wegbeprijzing realiseren met een vignet of een heffing per kilometer. Op basis van de resultaten van het uitgevoerde proefproject in de GEN-zone wordt in overleg met de andere gewesten en de betrokken actoren onderzocht of en onder welke voorwaarden (mobiliteitsimpact, sociale impact, impact op leefbaarheid, haalbaarheid, voldoende alternatieven ...) op termijn een kilometerheffing voor personenwagens budgetneutraal kan worden ingevoerd. Als we rekeningrijden voor personenwagens invoeren, dan worden de vaste belastingen afgeschaft. Het betreft de belasting op de inverkeerstelling (BIV) en de jaarlijkse verkeersbelasting. In tussentijd kan een wegenvignet het principe van “de gebruiker betaalt” al realiseren. We volgen de evoluties in het buitenland, zoals bijvoorbeeld de Duitse intenties voor een vignet, op de voet en sluiten erbij aan indien dit leidt tot een goedkoper en beter geïntegreerd systeem. We vergroenen de jaarlijkse verkeersbelasting binnen een budgetneutraal kader

De Lijn: inkomsten en tarieven

Het ‘gratis beleid’ wordt afgeschaft. We verzekeren de toekomst van het openbaar vervoer door een duurzame verhoging van de kostendekkingsgraad. Om dit te realiseren gaat er bijzondere aandacht naar het beheersen van de uitgaven eigen aan de interne organisatie. Daarnaast worden er extra inkomsten gegenereerd via reclame, verhoging controles zwartrijders, commercieel medegebruik van infrastructuur en rechtvaardige en gedifferentieerde tarieven. Dit wordt afgestemd op tarieven in vergelijkbare vervoersregio’s in Europa. We voeren gedifferentieerde tarieven in bijvoorbeeld volgens doelgroep (bv. sociale tarieven), kwaliteit, afstand en tijd. Na de uitrol van Retibo is bijsturing mogelijk.

We passen de beheersovereenkomst van De Lijn aan om de tarieven in grotere vrijheid te bepalen. Hiervoor wordt het tarievenbesluit aangepast.

Ketenmobiliteit en een (gewest)grensoverschrijdende mobiliteit worden gestimuleerd door een volledige tarief- en ticketintegratie.

Bestuurlijke vereenvoudiging

Het huidige mobiliteitsdecreet versterkt de samenwerking tussen de lokale besturen, de Vlaamse overheid en actoren zoals De Lijn. Het geeft de gemeenten de regierol in handen om het lokale mobiliteitsbeleid proactief vorm te geven. Het mobiliteitsdecreet wordt deze legislatuur geëvalueerd.

Voor grote projecten maken we gebruik van het nieuwe decreet complexe werken, met bijzondere aandacht voor de publieke betrokkenheid. Door te werken met meer uniforme typebestekken en gezamenlijke aanbestedingen worden efficiëntiewinsten geboekt.

We maken verder werk van een integrale ketenbenadering van de maritieme toegang van onze havens. De Vlaamse Regering zal het loodswezen optimaliseren tot een performante en modern uitgebouwde overheidsorganisatie die in dialoog met andere actoren van de nautische keten zorgt voor een doelmatige en zo efficiënt mogelijke afwikkeling van de maritieme verkeersstromen.

De werking van het loodswezen is veilig, betrouwbaar en klantgericht. Een open communicatie met klanten en stakeholders wordt gewaarborgd. De prijszetting van de loodsgeldtarieven wordt gebenchmarkt met de evolutie in vergelijkbare havens in de range Hamburg-Le Havre.

Optimale samenwerking met de federale overheid en de andere gewesten **Samenwerking met de federale overheid**

De Vlaamse Regering maakt bindende afspraken met de federale overheid om de regels m.b.t. arbeidsrecht, fiscaliteit en sociale zekerheid zodanig te vereenvoudigen en te harmoniseren opdat het mobiliteitsbudget effectief op ruime schaal kan ingevoerd worden.

De Vlaamse Regering onderneemt de nodige stappen en pleegt overleg met de federale overheid zodat het rijbewijs met punten effectief ingevoerd kan worden en over een modernisering van de wegcode.

Er zal ook overlegd worden over:

- Tarief- en ticketintegratie met o.a. NMBS, één ticketsysteem
- Incidentmanagement
- Uitvoering zesde staatshervorming
- Vervoersplan NMBS en Meerjareninfrastructuurplan Infrabel
- Arbeidswetgeving binnenvaartsector

- Regelgeving LZV's

Samenwerking met de andere gewesten

We werken in elk geval samen rond onderstaande thema's:

- Gewestgrensoverschrijdende verplaatsingen
- Tarief- en ticketintegratie met o.a. MIVB, TEC, één ticketsysteem (gewestgrensoverschrijdende (arbeids)mobiliteit)
- Kilometerheffing/ wegvignet

OPEN RUIMTE

Multifunctioneel landelijk gebied

Bij de planning en inrichting van de open ruimte gaat Vlaanderen uit van voldoende draagvlak, wenselijkheid en haalbaarheid. De leefbaarheid van het platteland, voldoende ruimte voor veilige voedselproductie en kwalitatieve opwaardering van onze natuur zijn belangrijke aandachtspunten.

We voeren een dynamisch openruimtebeleid, vertrekkende vanuit een gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie, waarbij rekening gehouden wordt met waterbeheer, landschap en natuur, maar bijvoorbeeld ook met recreatie, mogelijke ecosysteemdiensten, landbouw, voedselproductie en onroerend erfgoed.

Een multifunctionele gebiedsgerichte benadering van de open ruimte dringt zich op. Het landelijk gebied wordt maximaal ingericht in functie van een kwalitatieve open ruimte en de economische leefbaarheid van het platteland en al zijn functies. We hebben aandacht voor de maximale bescherming van kwetsbare natuur. Anderzijds moet de samenleving in haar verwachtingen ook rekening houden met de bedrijfseconomische doelstellingen van de Vlaamse land- en tuinbouw.

Het openruimtebeleid zal vertrekken van een gebiedsgerichte en geïntegreerde aanpak. We installeren een sterk overlegmodel en coördinatie tussen de verschillende overheden en sectoren. Dit overleg moet afstemming zoeken tussen de verschillende sectorale programma's zodat de optelsom van alle ruimtevragen de draagkracht van het gebied niet overstijgt.

De invulling van de ruimtebalans, met zijn sectorale doelstellingen uit het RSV blijft de ambitie. Maar dit doel hoeft niet noodzakelijk bereikt te worden door voor elke m2 planningsprocessen te doorlopen. Voor het grootste deel van Vlaanderen liggen de bestemmingen reeds vast sinds de gewestplannen. We focussen onze planningscapaciteit op die gebieden waar ruimtelijke winsten te boeken zijn, waar transities te faciliteren zijn.

Met het oog op een duurzame en kwalitatieve inrichting en beheer van de open ruimte evalueren en optimaliseren we het AGNAS-proces.

Landbouw met een actieve rol in het landelijk gebied

De land- en tuinbouwsector neemt een belangrijke plaats in op het platteland en moet die rol ook in de toekomst kunnen blijven spelen. We geven voldoende ruimte aan een economisch rendabele landbouw.

We voeren een actief grondbeleid uit in voor de landbouw strategische gebieden, waardoor andere functies en transformaties de ontwikkeling van de landbouwactiviteiten niet in het gedrang brengen.

De acties afgesproken in de conceptnota 'Plan van aanpak ruimtelijk bedreigde bossen', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31 januari 2014 voeren we verder uit om ecologisch waardevolle bossen buiten de geëigende bestemmingszones beter te beschermen.

Gerealiseerde natuurgebieden worden planologisch verankerd. Ecologisch en maatschappelijk waardevolle natuur- en bosgebieden worden maximaal gevrijwaard vanuit het principe van verstandig ruimtegebruik.

RUIMTE VOOR WONEN

Ruimte in Vlaanderen is schaars. Als gevolg van de verwachte bevolkingstoename en de tendens van gezinsverdunding zal de vraag naar bijkomende woonentiteiten blijven toenemen. Ook de vergrijzing en de inclusie van mensen met een zorgnood in onze samenleving stelt uitdagingen aan onze ruimtelijke ordening. Tegen 2020 wordt verwacht dat er 93.000 bijkomende woongelegenheden nodig zullen zijn. We verhogen het ruimtelijk rendement van de bestaande bebouwde ruimte. Door in te zetten op verdichting, renovatie en hergebruik op plaatsen waar dit mogelijk is kan een belangrijk gedeelte van de extra vraag naar wonen opgevangen worden.

Kleine inbreidingsprojecten passen in die ambitie. Het zijn compacte woongelegenheden die een kwaliteitsvolle ruimtelijke beleving toelaten. Nieuwe ruimte innemen kan alleen nabij de kernen zodat de aantasting van open ruimte beperkt blijft. Nabijheid van werk, diensten en woonkernen levert als een slimme verweving een duurzame organisatie van de ruimtelijke organisatie op en houdt het aantal verplaatsingen beperkt. Toegankelijkheid, ruimte voor basisvoorzieningen, maar ook voldoende openbare ruimte om beweging en sociaal contact te stimuleren, verwevenheid van functies (handel, wonen, vrije tijd, werk...) en sociale mix zijn belangrijk om een leefbare en aangename leefomgeving te creëren voor alle leeftijdsgroepen en de zorg te organiseren in de onmiddellijke leefomgeving. Ten gevolge van de beperkte ruimte waarover we in Vlaanderen beschikken en de evolutie in bevolking en gezinssamenstelling ontstaan er nieuwe woonvormen zoals samen-wonen of co-housing.

Gelet op het beperkte aanbod op de markt, zal een actief grondbeleid gevoerd worden in samenwerking met de andere besturen en private partners. Grondbeleid is maatwerk. Het beleid zal een dubbel spoor volgen: in de eerste plaats zorgen dat meer kavels gelegen in de woonzone op de markt komen en tegelijk ook het aanbod verhogen door het verantwoord aansnijden van woonuitbreidingsgebieden. Voor de realisatie van deze woonuitbreidingsgebieden zorgen we voor een eenvoudige en transparante procedure.

De bestaande woongebieden moeten optimaal en kwalitatief ontwikkeld worden. We streven naar een divers woningaanbod dat tegemoet komt aan de diverse woonwensen en innovatieve woonvormen (starterswoningen, co-housing en andere vormen van groepswonen, zorgwonen etc) afgestemd op de vraag. Meer verscheidenheid in het woningbestand naast modale woningen als antwoord op de specifieke woonbehoeften van starters, eenpersoonsgezinnen en senioren. We werken eventuele administratieve hinderpalen verder weg. We monitoren het aanbod en de behoeften op een bovenlokale, regionale schaal.

Woonuitbreidingsgebieden die best niet meer ontwikkeld worden, bv. door een bestaande overstromingsproblematiek, krijgen een nieuwe planologische bestemming. We onderzoeken of een systeem van verhandelbare bouwrechten en planologische ruil als instrumenten kan ingezet worden voor een actief en sturend ruimtelijk beleid.

We voeren een stedenbeleid dat de stadsvlucht tegengaat als onderdeel van het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid. Essentieel is het behoud en het vergroten van de leefbaarheid van de woonomgeving en het creëren van een sterkte economische basis. We werken stimulansen uit voor een slimme mobiliteit, de economie, de verweving van het stedelijk weefsel met groene en blauwe aders, de realisatie van (rand)stedelijk groen, voldoende aanbod van voorzieningen, onder meer onderwijs, gezondheidszorg, kinderopvang. Stadsrandbossen, die op een gedragen en verantwoorde manier tot stand komen, moeten een antwoord bieden op de vraag naar meer toegankelijk en recreatief groen.

RUIMTE VOOR ONDERNEMEN, BEDRIJVIGHEID EN HANDEL

Om voldoende ruimte te creëren voor nieuwe bedrijvigheid en Vlaanderen aan de top te houden in Europa zorgen we ervoor dat er voldoende ruimte wordt bestemd en dat de bestaande bedrijventerreinen optimaal snel gerealiseerd worden via een permanente monitoring van vraag en aanbod..

We spelen daarbij in op de ruimtelijke logica's van de economische netwerken en voorzien voldoende ruimte voor bedrijventerreinen. We bepalen - op basis van subregionale tekorten en opportuniteiten waar de extra bedrijventerreinen kunnen komen, rekening houdende met de afgeronde planningsinitiatieven en de ontsluitingsmogelijkheden.

We spelen ook actief in op de locatie-eisen van de nieuwe economie en kringlooeconomie. Onze veranderende industrie heeft aangepaste ruimte en een vereenvoudigd kader nodig. Er is nood aan een aanpassing en bijstelling van de verouderde bestemmingscategorieën en de bijhorende stedenbouwkundige voorschriften. Het gedateerd onderscheid tussen kmo / industrie klasse I en II, regionale / lokale bedrijventerreinen – kantorenzones passen we aan aan de huidige ruimtelijk-economische realiteit.

Via inbreiding, activering en herontwikkeling van bestaande terreinen en de valorisatie van black- en brownfields geven we nieuwe economische impulsen.

M.b.t. de problematiek van de zonevreemde economie en de economische activiteiten in het landelijk gebied zetten we in op adequate beleidsinstrumenten om op een snelle manier rechtszekerheid te geven voor de betrokken bedrijven en tegelijk afwegingen te kunnen maken over de draagkracht van de omgeving.

Voor het Economisch Netwerk Albertkanaal wordt een beslissing genomen over de onderzochte potentiële locaties waarna de concrete plannen worden uitgerold.

GEBIEDSGERICHTE EN GEÏNTEGREERDE AANPAK IN COMBINATIE MET EEN UITVOERINGSGERICHT PLANNINGSINSTRUMENTARIUM EN FLANKEREND INSTRUMENTARIUM

Om de kwaliteiten van de Vlaamse ruimte beter te bewaren is een gebiedsgerichte/projectmatige en geïntegreerde aanpak nodig in het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid. Dit vraagt een sterk overlegmodel en coördinatie tussen de verschillende sectoren en overheden.

Bij complexe processen waarbij verschillende thematieken aan bod komen is procescoördinatie en integratie noodzakelijk , de Vlaamse Regering zal in die gevallen een procesmanager aanduiden.

We zorgen voor een optimale instrumentele en organisatorische context met het oog op een geïntegreerd grond- en pandenbeleid. Hiervoor bouwen we het bestaande instrumentarium om tot een slagkrachtig instrumentarium. Hiervoor ontwikkelen we in eerste instantie een strategisch en anticipatief verwervingsbeleid vanuit vastgestelde richtlijnen in verband met financiële en beleidsmatige opportuniteiten.

We investeren in een modernisering van onze planologische instrumenten, met het oog op uitvoeringsgerichtheid, juridische houdbaarheid en flexibiliteit. Bestemmingen moeten dicht op realiteit en realisatie geënt worden.

We herdenken het huidige planningsinstrumentarium in functie van geïntegreerde Omgevingsplanning dat gericht is op realisatie op het terrein en dat tevens flankerende (niet-)ruimtelijke acties kan bevatten. We blijven inzetten op sterke gebiedsgerichte visies als basis voor het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid. We blijven ruimtelijke uitvoeringsplannen maken maar stappen af van de grote gebiedsdekkende RUP's. We focussen op meer gebiedsgerichte en/of projectmatige planprocessen. De noodzaak, realiseerbaarheid en de effecten op korte termijn zijn

MODERNISERING VAN HET INSTRUMENTARIUM + EFFICIËNTERE OVERHEID

Vergunningen

Het vereenvoudigen en versnellen van procedures en instrumenten blijft een speerpunt binnen het Omgevings- en ruimtelijk ordeningsbeleid. Ook hier hanteren we het principe van een level playing field door Europese richtlijnen correct om te zetten.

We operationaliseren de omgevingsvergunning in 2015. De Omgevings-vergunning integreert de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning in 1 procedure en 1 beslissing. Burgers en ondernemers krijgen sneller duidelijkheid en rechtszekerheid over hun plannen.

Naast opleiding en gerichte subsidiering worden de middelen uit het Omgevings-fonds aangewend om de gemeenten te ondersteunen bij het invoeren van de Omgevingsvergunning. Een belangrijk onderdeel hiervan is het ondersteunen van de omvorming en opleiding tot Omgevingsambtenaren.

Na ervaringen die we opdoen in een 1° fase van declassering van de milieubruien (klasse 1 richting klasse 2) maken we op het moment van de invoering van de Omgevingsvergunning werk van een 2° fase van declassering van milieubruien (klasse 1 richting klasse 2)..

Bij de implementatie van de omgevingsvergunning grijpen we de kans om ook de socio-economische vergunning, te integreren in de omgevingsvergunning. Daar-naast doen we ook de oefening voor andere bestaande vergunningen (bvb. natuurvergunning) en machtigingen, en integreren we de sloopinventaris.

We verruimen de methodiek van 1 geïntegreerd Vlaams advies – dat nu enkel toegepast wordt in de Omgevingsvergunning voor de complexe dossiers door middel van de Omgevingscommissie-opdat dit ook voor eenvoudiger projecten mogelijk wordt. De Vlaamse adviesinstanties spreken met een stem. Vergunningvragers krijgen duidelijkere standpunten van de overheid. Vanzelfsprekend geldt dit enkel voor dossiers die een Vlaams advies behoeven.

We maken een inventaris van de bestaande (bindende) adviezen en machtigingen en kijken of er hier nog efficiëntiewinsten kunnen geboekt worden. Vlaanderen past ook hier consequent het subsidiariteitsbeginsel toe.

We promoten de digitalisering van de vergunningsprocedure om de administratieve lasten te reduceren.

//

procedures en voldoende rechtsbescherming. We gaan hierbij na welke instrumenten ter beschikking kunnen gesteld worden van de overheid om actief leegstand en verwaarlozing aan te pakken. De subsidieregeling wordt gefocust op hergebruik en herbestemming.

Handhaving

De beleidslijnen en -prioriteiten van de handhaving van de omgevingsvergunning worden uitgewerkt in het handhavingsprogramma. De instrumenten van bestuurlijke handhaving worden optimaal ingezet. We spitsen de handhaving inzake de omgevingsvergunning toe op de belangrijkste niet regulariseerbare overtredingen, in termen van impact, omvang en duur.

Buurtwegenwet

We moderniseren de bestaande Buurtwegenwet en stellen de gemeenten in staat een weloverwogen tragewegenbeleid te voeren vanuit een integrale beleidsvisie. Het nieuwe decreet vormt het kader voor de actualisatie van de Atlas der Buurtwegen en biedt een optimale bescherming van de bestaande of in gebruik zijnde functionele verbindingen. Hierbij hebben we oog voor een meer logische taakverdeling, eenvoudige procedures en de noodzakelijke rechtsbescherming. Om de planlast te beperken wordt maximaal gebruik gemaakt van bestaande instrumenten.

Oplossingsgerichte en klantvriendelijke Omgevingsadministratie

We maken verder werk van een oplossingsgerichte en klantvriendelijke (Vlaamse) administratie en bouwen de administratieve lasten verder af. Administraties moeten oplossingen aanreiken en faciliteren om een project vooruit te helpen en fungeren als een kenniscel die meewerkt aan het vormen van draagvlak, steeds met het algemeen belang in het achterhoofd. Ook op het vlak van handhaving dient de redelijkheid te primeren en staat oplossingsgerichtheid en klantvriendelijkheid centraal . Het decretaal kader waarbinnen gewerkt wordt, dient deze oplossingsgerichte manier van werken dan ook te ondersteunen en niet tegen te werken.

Administratieve lasten afbouwen betekent ook 'vraag als overheid niet wat je al weet?' Verdere digitalisering en gekoppelde databanken zijn hierin belangrijk. De stappen die reeds gezet zijn op het vlak van de digitalisering – digitale Omgevingsvergunning- zetten we verder.

Het is duidelijk dat - de Omgevingsvergunning en de ambitie om te evolueren naar een geïntegreerde Omgevingsplanning, ruimtelijke ordening en milieu steeds meer met elkaar verweven geraken. Het is evident dat naast regelgeving dit ook bereikt worden door een efficiëntere overheid met een structurele integratie van ruimtelijke planning, MER en milieuhinderbeleid, en van de vergunningverlening en handhaving. Dit brengt belangrijke efficiëntiewinsten met zich mee zowel op het vlak van resultaat van de besluitvorming, handhaving als op vlak van benodigd personeel.

Om een consequent en efficiënt beleid te kunnen voeren is het noodzakelijk dat zowel leefmilieu als ruimtelijke ordening onder de bevoegdheid van 1 minister van Omgevingsbeleid valt.

IX. LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELAND

Boeren en tuinders zijn ondernemers in het kwadraat. Vlaanderen wil ontwikkelingskansen scheppen voor het hele palet aan bedrijven: voor gespecialiseerde bedrijven met vee, akkerbouw, groenten en fruit, maar ook voor verbrede landbouw met hoevertoerisme en thuisverkoop, stadslandbouwinitiatieven, biobedrijven, zorgboerderijen, en elke nieuwe vorm van verbreding en/of diversificatie. Essentieel is dat ze duurzaam zijn. Wij werken voor elk maatregelen op maat uit. Jongeren en nieuwe starters moeten optimaal begeleid worden met speciale aandacht voor generatiewissel, de weerbaarheid van de sector (economisch, ecologisch en sociaal) moet verhoogd worden en de stevige marktpositie in binnen- en buitenland moet behouden en verstevigd worden terwijl de absolute milieudruk moet verminderen. Boeren en tuinders zullen grondstoffen en productiefactoren doordacht beheren en blijvende aandacht besteden aan maatschappelijke verwachtingen (biodiversiteit, klimaat, dierenwelzijn, water, ...).

Daarbij aligneren wij ons qua duurzaamheid (milieu, dierenwelzijn, voedselveiligheid,...) op de Europese wetgeving om een level playing field te garanderen. Verschillende product- en productievooraarden leiden immers tot concurrentievervalsing tussen regio's en landen. Enkel indien de sector akkoord gaat, willen we verder gaan dan wat Europees bepaald is. Zoals andere sectoren zal ook landbouw bijdragen tot de realisatie van de EU-milieudoelstellingen.

De agrovoedingssector is onlosmakelijk verbonden met deze Vlaamse landbouw, die gekenmerkt wordt door hoge voedselveiligheidsstandaarden, een zeer hoge productiviteit, een hoog kwaliteitsniveau en vakmanschap. e agrovoedingscluster is de sterkst in Vlaanderen verankerde cluster van onze Vlaamse economie en telt meer dan 40.000 bedrijven met een tewerkstelling van 155.000 personen. De sector heeft een dominante positie in zijn thuismarkt maar is daarnaast - en in toenemende mate - een sector die veel exporteert. De sector heeft daardoor een positief handelssaldo van meer dan 4,7 miljard euro en levert een bijdrage van 10% in het globale exportcijfer van ons land. Op die manier draagt deze industriële cluster nadrukkelijk bij tot de verwezenlijking van welvaart in ons land. Voor sommige producten voeren we de wereldranking aan qua export.

FLANDERS FOOD VALLEY

Vlaanderen is in tal van domeinen een voorloper, een baanbreker. In de landbouw- en voedingssector is dit niet anders. Door de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid komt de sector echter in een nieuwe wereld terecht. Een wereld waarin ze nog meer dan tevoren zal moeten concurreren op wereldschaal.

Net als in andere domeinen is het daarom van cruciaal belang dat we innoveren. Dat we producten van topkwaliteit maken met vernieuwende processen. Daarom willen we van Vlaanderen de Food Valley van Europa maken. Land- en tuinbouwers en agrovoedingsbedrijven

////////////////////////////////////

zijn ondernemers van de toekomst die focussen op een innovatieve, duurzame en multifunctionele bedrijfsvoering.

Op het vlak van logistiek kunnen we in de landbouwsector en agro-voedingssector nog heel wat efficiëntiewinsten boeken. Op basis van extra studiewerk moeten er met de gehele agro-voedingssector afspraken gemaakt worden over slimme oplossingen om tot een efficiënter en duurzamer logistiek netwerk te komen. Wij zetten pilootprojecten op.

Logistiek is ook erg belangrijk in het exportverhaal. De stevige exportpositie van bepaalde landbouwproducten en de afgeleiden ervan moeten verder doorgang kunnen vinden en waar mogelijk moeten nieuwe sectoren of markten aangeboord worden. Nog sterkere samenwerking tussen landbouw en economie is een must om de export te versterken en buitenlandse voedingsinvesteringen aan te trekken, om zo Flanders Food Valley te versterken.

VLAM moet verder stroomlijnen en professionaliseren, en de internationale voedingspromotie versterken. Een nog nauwere samenwerking met Flanders Investment & Trade bij de prospectie naar nieuwe afzetmarkten wordt vooropgesteld.

Directe en investeringssteun

We moeten onze land- en tuinbouwers alle kansen geven om hun onmisbare job te blijven uitvoeren. Land- en tuinbouwers blijven directe steun ontvangen, zoals voorzien werd in de conceptnota 'Vlaamse implementatie van de GLB-2020-hervorming voor het onderdeel directe steun' dd. VR 23/12/2013 en via PDPO III (VR 24/1/2014). Daarbij zal Vlaanderen pijler II versterken door een deel van de middelen van pijler 1 te transfereren naar pijler 2. Dit zal gebeuren volgens een stappenplan: 0% in 2014, 5% in 2015, 7,5% in 2016 en 2017 en 10% vanaf 2018. De middelen zullen enkel overgeheveld worden naar die pijler 2-maatregelen waar landbouwers rechtstreeks de begunstigde van zijn.

Daarbij blijft het VLIF de motor van duurzame groei. We versterken het VLIF en voorzien de nodige middelen, die minstens gelijk liggen aan het budget van de afgelopen jaren. Land- en tuinbouwers worden permanent geconfronteerd met nieuwe ontwikkelingen (die invloed hebben op de exploitatie en de rendabiliteit van hun bedrijf) of maatschappelijke verwachtingen inzake leefmilieu, biodiversiteit, klimaat, dierenwelzijn en de kwaliteit van de producten. Via het VLIF worden land- en tuinbouwers aangemoedigd om hun bedrijfsstructuren voldoende snel aan te passen om aan die uitdagingen te voldoen.

Daartoe wordt het VLIF aangepast:

- Wij maken maximaal gebruik van de mogelijkheden om jongeren die bedrijven overnemen te ondersteunen via vestigingssteun.
- Het investeringsbeleid zal een stuwende rol spelen in het realiseren van de weerbaarheid en de duurzaamheid van de sector. Er zal specifieke aandacht gaan naar innovatieve en

milieuvriendelijke landbouw, waarbij investeringssteun geen stijging mag veroorzaken van de milieudruk.

- Er wordt ingezet op starters in de landbouwsector en op de nieuwe starters in de bio-landbouw of de korte keten. Bedrijven die omwille van de aard (te klein, starters) en de omvang telkens uit de boot vielen bij het aanvragen van investerings- of overnamesteun, krijgen de mogelijkheid om 'in te groeien' en kunnen daartoe een opstartpremie aanvragen. De leeftijd van de aanvrager is in deze regeling geen uitsluitingsvoorwaarde maar wel een beoordelingscriterium.
- Er zal voortaan ook steun voorzien worden voor niet-productieve investeringen waarbij alle landbouwers steun kunnen krijgen voor kleine landschapselementen, niet-productieve investeringen in water- of bodembeheer en groenschermen.
- Wij zorgen ervoor dat actieve landbouwers die een bedrijf hebben dat rendabel is of rendabel zal worden, toegang hebben tot overheidssteun bij investeringen. Hierbij worden kansen geboden aan de ganse waaier van bedrijven: zowel gespecialiseerde bedrijven als bedrijven die zoeken naar het realiseren van het verhogen van de toegevoegde waarde, als de bedrijven die diversifiëren.
- Er wordt een steunmaatregel ingevoerd die pure innovatie en vernieuwing stimuleert en waarvan de realisatie investeringen vereist. Deze maatregel is gericht op landbouwers of groepen van landbouwers.

De integrale duurzaamheid wordt verzekerd:

- Op de lijst van potentieel subsidiabele investeringen worden geen investeringen opgenomen die onvoldoende bijdragen tot het verduurzamen van de sector.
- Er wordt een selectiesysteem opgezet. Dit is erop gericht investeringen te subsidiëren die een wezenlijke bijdrage leveren aan de verduurzaming (sociaal, economisch en milieu). Op die manier wordt een belangrijke verdere stap gezet in de verduurzaming van de door VLIF verleende subsidies.

De effectiviteit van de maatregelen, vooruitgang en financiële uitvoering van het vernieuwde VLIF zal opgevolgd worden via uitgebreide monitoring. Door betere, meer effectieve en verhoogde monitoring zal nagegaan worden of de investering die de land- en tuinbouwer uitvoert de beoogde milieu-efficiëntie oplevert. Zo zal voor de periode 2014-2020 het aantal milieugerelateerde indicatoren verhoogd worden en zullen ook economische en sociale duurzaamheidsindicatoren toegevoegd worden. De landbouw- en milieuorganisaties zullen onder andere via het toezichtscomité van PDPO III daarbij betrokken worden.

Innovatie en onderzoek

De wereldwijde concurrentiestrijd wordt gewonnen door diegenen die de best mogelijke producten op de meest efficiënte manier kunnen produceren. Vlaanderen beschikt onder andere met het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek en de Flanders Food Pilot over

onderzoeksfaciliteiten van wereldniveau. De Vlaamse Regering zal daarom het ILVO, met de Food Pilot als speerpunt, verder uitbouwen en moderniseren.

De resultaten van het innovatief onderzoek moeten nog meer ingang vinden bij de individuele landbouwers zodat ook zij efficiëntiewinsten kunnen boeken. Binnen het landbouwonderzoek zetten we ook in op agro-ecologische innovatie.

We creëren mogelijkheden voor de ‘landbouwportefeuille’ naar analogie met de succesvolle KMO-portefeuille. Via de landbouwportefeuille krijgen individuele landbouwbedrijven de mogelijkheid om nieuwe innovaties uit te testen bij de onderzoeksinstellingen, bij voorkeur geïntegreerd aan de KMO-portefeuille.

Tot slot zullen we de unieke samenwerking die momenteel op touw wordt gezet in het onderzoek in de primaire sector structureel ondersteunen (cfr. Agrolink Vlaanderen). Alle Vlaamse onderzoekspartners in de primaire sector slaan via Agrolink Vlaanderen voor de eerste maal op een structurele wijze de handen in elkaar. Dat verhoogt de efficiëntie, betreft de ganse keten, en biedt ruimere toegang tot onderzoeksmiddelen. Het moet op die manier mogelijk worden om in te spelen op de sterk toegenomen Europese middelen voor landbouw- en voedingsonderzoek.

Wij blijven m.b.t. de genetisch gemodificeerde organismen de keuzevrijheid van de teler, en van de consument voorop stellen. De regelgeving mbt co-existentie en de verplichte etikettering moeten dit garanderen. Om dit te onderbouwen kan toegepast en wetenschappelijk onderzoek onder voorwaarden, verder gezet worden. Zo kan dit op geen enkel moment een verlies aan biodiversiteit betekenen.

Duurzaam ondernemen

De IPM (integrated Pest management)-principes worden maximaal toegepast om het gebruik van beschermingsmiddelen te beperken en de omschakeling naar ecologisch minder belastende middelen te stimuleren.

Er dient meer onderzoek te gebeuren op Europees niveau naar de sterfte van bijen en de impact van gewasbeschermingsmiddelen. Wij werken een actieplan uit m.b.t. de bijen-problematiek.

Het 2de strategisch plan biologische landbouw 2013-2017 wordt verder uitgewerkt. Een duurzame kwalitatieve en kwantitatieve groei van de biologische productie in Vlaanderen, een evenwichtige marktontwikkeling, en het optimaal ontwikkelen van de voorbeeldfunctie van bio voor verduurzaming van landbouw en maatschappij zijn de doelstellingen.

Dit moet leiden tot een stijging van het aantal producenten, bereiders, verdelers en importeurs en een groei van het bio-areaal.

We waarborgen een evenwichtige opbouw en een effectieve en efficiënte uitvoering van het vijfde mestactieplan alsook van het flankerend beleid met aandacht voor de rol van de waterkwaliteitsgroepen en het Coördinatiecentrum voorlichting en begeleiding duurzame bemesting.

Er wordt een regelgeving uitgewerkt die het mogelijk maakt om afspraken/engagementen binnen een sector (landbouwbeleidsovereenkomsten) te verankeren en de uitwerking ervan op te volgen.

Voedselverliezen: In een wereld waar 1 op 8 mensen chronisch honger lijdt, zijn verlies en verspilling van voedsel en grondstoffen, zowel in de productie- als consumptieketen, ethisch onaanvaardbaar. Maar het heeft ook financiële implicaties en een milieu-impact.

Wij ontwikkelen actieplannen i.s.m. agrovoedingssector en de consumenten om preventief zoveel mogelijk voedselverliezen te voorkomen.

Voor onvermijdbare verliezen en niet-eetbare nevenstromen zoeken we een zo hoog mogelijke valorisatie.

Multifunctionele bedrijfsvoering

Het land- en tuinbouwbeleid kan niet geïsoleerd gevoerd worden. De land- en tuinbouwers maken deel uit van een samenleving waarin vragen als ruimtegebruik, rust en ontspanning, natuur ook erg belangrijk zijn. De land- en tuinbouw houdt binnen de Flanders Food Valley dus rekening met de bezorgdheden van de samenleving én vice versa.

Land- en tuinbouw crisisbestendiger maken bij sterk schommelende marktomstandigheden

- Het risicobeheer moet een nieuwe fase ingaan waarbij concreet wordt nagegaan hoe ver we kunnen gaan in het verzekeren van bepaalde risico's:
  - De werking van het landbouwrampenfonds wordt geoptimaliseerd: de administratieve afhandeling moet eenvoudiger en sneller, meer duidelijkheid over de inzet van het instrument moet meer rechtszekerheid geven, en [er moeten garanties komen op voldoende middelen].
We onderzoeken of een all-weersverzekering haalbaar is.
  - De landbouwsector blijft jammer genoeg een sector met een relatief hoog aantal arbeidsongevallen. De sensibilisering wordt opgevoerd en actieplannen worden verder uitgewerkt. Preventagri kan hierbij een sleutelrol spelen. Het doel is 'go for zero' naar analogie met het verkeersveiligheidsbeleid.
- Prijsvorming en –transparantie:
  - We zetten pilootprojecten op om marktrisico's in de sector af te dekken
  - We creëren informatieplatformen waar voor de diverse sectoren de allerlaatste tendensen op economisch, technisch, sanitair en fyto-sanitair vlak worden opgevolgd zowel in binnen- als buitenland. Op die manier stellen we up-to-date informatie ter

beschikking van onze bedrijven in Flanders Food Valley die hen in staat moeten stellen op wereldvlak een toonaangevende rol te blijven spelen.

- Wie geïnformeerd is, zal zich beter kunnen indekken tegen prijsschommelingen. Daarom informeren we over de inzichten die leven bij landbouwers en bedrijven in de agro-voedingssector en bij de consument, zodat de productie beter afgestemd kan worden op de wensen van de markt.
- Het overleg binnen de agro-voedingsketen moet versterkt en moet leiden tot redelijke prijzen voor de producenten. Coöperaties, Producenten- en brancheorganisaties moeten dit overleg onderbouwen. Wij versterken de coöperatieve gedachte. Vlaanderen zal het ketenoverleg als gesprekspartner erkennen en zal op vraag afspraken binnen de keten via landbouwbeleidsovereenkomsten (LBO's) vastleggen.
- We voeren het 'Strategisch plan korte keten' uit en stimuleren initiatieven die directe verkoop producent-consument tot doel hebben.

Ruimte om rechtszeker te ondernemen:

- De schaarse open ruimte in Vlaanderen moet zuinig en zorgvuldig beheerd worden. Hierbij moet oog zijn voor de nood aan voldoende ruimte voor land- en tuinbouwactiviteiten.
- De klimaatverandering, de terechte vraag om meer zorg te dragen voor het milieu en de noodzaak om economische en ecologische doelen met elkaar te verzoenen, vereisen een 'Verstandig groen'-beleid. De Vlaamse Regering zorgt voor bijkomende middelen zodat de instandhoudingsdoelstellingen onverkort uitgevoerd kunnen worden, inclusief de uitwerking van een programmatische aanpak stikstof en het herstructureringsprogramma stikstof. Het principe sterkste schouders, zwaarste lasten wordt gerespecteerd, en de focus wordt op de Europese natuurdoelstellingen gelegd. De effectiviteit en de haalbaarheid op het terrein van de implementatie van de natuurdoelen word ge-evalueerd. We creëren een wettelijk kader voor vormen van vrijwillige natuurontwikkeling.
- Landbouwers zullen aangemoedigd worden om het natuurlijk karakter van en de biodiversiteit binnen het agrarisch gebied te versterken. Voorrang zal daarbij gegeven worden aan initiatieven die door de landbouwers zelf kunnen genomen worden

Vlaamse beleidsagenda 's voor het buitengebied zijn talrijk: bekkenbeheerplannen, het Sigma-plan, mobiliteitsplannen, havenbeleid, landbouwbeleid, milieu- en natuurbeleidsplannen, erfgoedbeleid,..... Deze uitwerking van projecten in het buitengebied worden vandaag al te veel naast elkaar uitgevoerd waardoor burgers en bedrijven (meestal landbouwbedrijven) geconfronteerd worden met een veelheid van initiatieven waarvan de samenhang niet duidelijk is. Dit leidt tot onnodige onzekerheid bij burgers en bedrijven en wantrouwen t.a.v. de overheid. Bovendien is dit verkokerd optreden van de overheid minder efficiënt voor haar interne werking en investeringen.

In het landelijk gebied wordt maximaal ingezet op een kwalitatieve open ruimte en de economische leefbaarheid van het platteland en al zijn functies. Hiertoe is een

gebiedsgerichte/projectmatige en geïntegreerde aanpak nodig. Dit vraagt een sterk overlegmodel en coördinatie tussen de verschillende sectoren en overheden. Bij complexe processen waarbij verschillende thematieken aan bod komen is procescoördinatie en integratie noodzakelijk, de Vlaamse Regering zal in die gevallen een procesmanager aanduiden.

De geïntegreerde aanpak combineert de verschillende Vlaamse doelen in een gebied (economie, mobiliteit, omgeving, landbouw, natuur, water, landschap), maakt de koppeling met lokale agenda's en streeft naar kwaliteit. Hierdoor besparen we kosten, neemt het draagvlak toe, verzekeren we de realisatie en zetten we kwaliteitsvolle uitvoeringen neer die ook buiten Vlaanderen mogen gezien worden.

Het gaat om projecten in het buitengebied waarbij haast telkens landbouwers en landbouwbedrijven betrokken zijn. Een voldoende betrokkenheid van en inbreng vanuit de landbouwadministratie is noodzakelijk.

Oog voor welzijn:

- Boeren op een Kruispunt: werking behouden – Wij verkennen nieuwe domeinen van hulpverlening aan bedrijven in nood, en werken aan een preventief beleid (o.a. faillissementspreventie)
- Zorgboerderijen: werking behouden en versterken (ondersteuning steunpunt Groene Zorg)

Zesde Staatshervorming

De zesde staatshervorming zorgt voor heel wat bijkomende bevoegdheden die aan de land- en tuinbouw gerelateerd zijn. De opdrachten van het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau worden overgedragen.

Vlaanderen zal vanaf nu de volledige controle hebben over Europese uitbetalingen aan de land- en tuinbouwers. De Vlaamse Regering zal onderzoeken hoe dit op een coherente en efficiënte manier kan gebeuren met als doel de vlotte uitbetaling van alle mogelijke Europese steun.

De pachtwetgeving wordt geregionaliseerd. Dit moet aanleiding geven tot een globale evaluatie van de problematiek van de beschikbaarheid van grond als productiefactor en de generatieoverdracht, en van de nodige instrumenten die daaraan kunnen verhelpen.

De regionalisering van het landbouwrampenfonds geeft ons de mogelijkheid om vlotter te kunnen beslissen over landbouwrampen. Wij onderzoeken de mogelijkheden van een all-weersverzekering als alternatief.

Eén-loket-functie

Het Beleidsdomein Landbouw en Visserij wordt verder versterkt met aangelegenheden die direct impact hebben op de doelgroep van land- en, tuinbouw, visserij, platteland en (agro)-voeding. Op die manier kunnen die doelgroepen op één plaats terecht. Die één loket functie van het

beleidsdomein is van cruciaal belang binnen de Flanders Food Valley strategie. Dit zal immers leiden tot efficiëntiewinsten in benadering en controle van die doelgroep. Een enig doelgroepenbeleid binnen de Vlaamse overheid gericht op land-, tuinbouwers, vissers en de (agro)voedingssector, wordt gecoördineerd vanuit het beleidsdomein landbouw en visserij.

Visserij

Ook de zeevisserij gaat een nieuw tijdperk in. Het hervormd Gemeenschappelijk Visserijbeleid verhoogt nog meer de sense of urgency om over te schakelen naar nog duurzamere en selectievere technieken. De uitvoering van het GVB, via het nieuwe Europees Visserijfonds, wordt het speerpunt in de komende legislatuur.

We zullen daarom eerst en vooral het Operationeel Programma finaliseren en tegen eind 2014 indienen bij Europa. Daarin is de verdere verduurzaming van de visserijsector inderdaad de rode draad.

Belangrijke uitdagingen voor de komende jaren zijn onder andere:

- De aanlandingsplicht implementeren.
- Met de kustvisserij inspelen op nieuwe beperkingen vanuit het Maritiem Ruimtelijk Plan.
- Onderzoek door ILVO als motor voor transitie verder versterken. De samenwerking met het VLIZ wordt verder uitgediept.
- Het Aquacultuurbeleid dat in de voorbije legislatuur werd opgestart, verder stimuleren via het opgerichte platform.
- Marktgeoriënteerd beheer met actieve rol voor de producentenorganisatie.
- Op EU-niveau pleiten wij voor gelijke visserij-voorwaarden voor zowel de ganse Europese als de niet-Europese vloot die importeert.

Plattelandsbeleid

Zoals eerder gesteld, gaat de rol van de land- en tuinbouw verder dan enkel de primaire productie. Het heeft evenzeer een cruciale functie als hoeder van het platteland. De Vlaamse Regering blijft in de komende jaren een krachtig plattelandsbeleid voeren, geënt op het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014-2020.

Wij voeren een effectief dorpenbeleid.

Het Vlaamse platteland is zeer divers, van open vlaktes tot sterk bebouwde gebieden nabij steden. Vlaanderen wil de leefbaarheid van dit platteland versterken. Naast stedelijk beleid hoort een kwaliteitsvol en volwaardig plattelandsbeleid, gericht op het behoud en de versterking van zijn eigenheid van dorpen, verder ontwikkeld te worden.

X. LEEFMILIEU EN NATUUR

Onze omgeving wordt gekenmerkt door een hoge en nog steeds toenemende bevolkingsdichtheid. Die bevolking wordt welvarender, neemt ruimte in beslag, verplaatst zich, verbruikt grondstoffen, heeft voedsel nodig, brengt afval voort, weegt aldus op bodem, water, lucht, natuur en klimaat en levert ook hinder op inzake geur, geluid, trillingen, slagschaduw en stof. Zo komt die omgeving -nochtans bron van leven, ontspanning, schoonheid en geluk- onder druk te staan van uitstoot, lozingen, uitputting enzovoort. Het vergt een oordeelkundig beleid en doortastende maatregelen om dergelijke uitdagingen aan te gaan. Vanuit rentmeesterschap, duurzame ontwikkeling, ecologische voetafdruk en transitiedenken is het de rol van de Vlaamse overheid om -samen met andere overheden, ondernemingen, huishoudens en het middenveld- werk te maken van een afdoende bescherming en een gestage verbetering van onze leefomgeving.

Horizontale oriëntaties

Het beleid inzake leefomgeving wordt voornamelijk aangestuurd vanuit de Europese Unie. De doelstellingen die Europa politiek naar voor schuift en de richtlijnen die Vlaanderen juridisch binden, bepalen in belangrijke mate de maatregelen die moeten genomen worden om de leefomgeving te kunnen handhaven. Als uitgangspunten bij de totstandkoming en bij de omzetting en de toepassing van Europese regelgeving gelden Level Playing Field respectievelijk No Gold Plating, om er voor te zorgen dat ecologische waarde en economische groei hand in hand gaan. Enerzijds streven we naar een tijdige, volledige en juiste vertaling en toepassing van Europese regels, om te voorkomen dat milieu en natuur slachtoffer zouden worden van markt of mededinging. Anderzijds ijveren we voor een doeltreffende, doelmatige en evenwichtige uitvoering van 'niet vergulde' Europese regels, om bedrijven inzake productie en producten op een 'gelijk speelveld' te laten aantreden.

Zowel de Europese regelgeving als de Vlaamse maatregelen veronderstellen een oplossingsgerichte en klantvriendelijke administratie die met één stem spreekt (dus geen tegenstrijdige adviezen) en slechts eenmaal dezelfde gegevens opvraagt. We gaan voort op de weg van de vereenvoudiging en de versnelling van administratieve procedures en de vermindering van administratieve lasten door onder andere digitalisering en het uniek loket.

Het samenwerken tussen de departementen Ruimte Vlaanderen en Leefmilieu, Natuur en Energie zal bijdragen tot administratieve efficiëntiewinsten en een samenhangend en slagvaardig beleid inzake leefomgeving. We zetten dan ook in op de reorganisatie van de betrokken beleidsvelden op voorwaarde dat efficiëntiewinsten worden geboekt.

Ten aanzien van de gemeenten hanteren we een vertrouwensmodel en vermijden we bevoogding, betutteling en controle. Aan de ene kant leggen we krijtlijnen op om gewestelijke en

Europese engagementen mee te helpen realiseren en responsabiliseren we hen, zonder de lokale autonomie te schenden. Aan de andere kant bieden we ondersteuning aan om de bestuurskracht te verhogen, binnen het kader van de subsidiariteit.

Door middel van vergroening van de economie in het algemeen en van de fiscaliteit in het bijzonder -gepaard gaand met een flankerende aanpak- ontraden en bestraffen we milieuvervuiling en belonen en bevorderen we milieuzorg. Want het saneren van verontreiniging kost geld; daarom hanteren we het principe van de vervuiler betaalt. Maar het zorgen voor milieu en natuur brengt op; daarvoor blijven we onder andere innovatie stimuleren en implementeren.

Verticale prioriteiten

Water

Water is letterlijk levensnoodzakelijk en moet dan ook drinkbaar, beschikbaar en betaalbaar zijn. Met Aquafin, de rioolnetbeheerders en de drinkwatermaatschappijen waarborgen we de kwaliteit en de kwantiteit van water voor consumptie en verzekeren we de toegankelijkheid tot de nutsvoorziening. De kosten van waterwinning, -afvoer en -zuivering moeten in de prijs worden doorgerekend volgens het beginsel dat de vervuiler betaalt en met voldoende prikkels om verspilling tegen te gaan en met sociale correcties voor beschermde klanten en aandacht voor de competitiviteit en de concurrentiepositie van bedrijven.

- We bewaken de prijszetting door de bevoegdheden aan te wenden die ter zake ingevolge de zesde staatshervorming aan de gewesten zijn overgelaten, en brengen niet alleen de tariefcontrole onder bij de Vlaamse Milieumaatschappij, maar ontwikkelen ook een tariefregulering ter beïnvloeding van de drinkwaterprijs -rekening houdend met zowel de vaste kosten als het dalend verbruik - en ter beoordeling van de prijsvoorstellen van de drinkwatermaatschappijen. We waken er ook over dat drinkwatermaatschappijen en rioolnetbeheerders de nodige investeringen doen in productiecentra, distributie-infrastructuur en saneringsinstallaties.
- Ter beperking van de administratieve lasten voor ondernemingen maken we werk van een elektronische aangifte en een integrale en transparante factuur.
- We bevorderen de samenwerking tussen de drinkwatermaatschappijen om via interconnectiviteit productie en consumptie onderling af te stemmen en zodoende de zelfvoorzieningsgraad te verhogen en de afhankelijkheidsgraad ten aanzien van andere landen en andere gewesten te verlagen.
- Door drinkwatermaatschappijen en rioolnetbeheerders worden efficiëntietrajecten uitgestippeld.
- In het kader van de met de zesde staatshervorming overgedragen tarifaire bevoegdheden schaffen we met ingang van 1 januari 2016 de ‘gratis’ kWh elektriciteit en de ‘gratis’ m³ water af, voeren we tezelfdertijd voor waterafvoer en –zuivering een vaste vergoeding in die

gepaard gaat met een vermindering van de variabele vergoedingen voor waterlevering en waterafvoer en –zuivering en verminderen we tezelfdertijd beide vaste vergoedingen in verhouding tot het kindertal of de gezinsomvang.

In het Vlaamse waterzuiveringslandschap speelt Aquafin een belangrijke rol.

- Gezien de bouwtijd en de levensduur van zowel zuiveringsinstallaties als zuiveringsinfrastructuur ondersteunen we verder het onderhoud en de vervanging om gebreken tijdig te voorkomen.
- We responsabiliseren Aquafin door middel van ecologische en economische performantie-indicatoren en een prestatiebudget.

Voorts moet ook de bescherming tegen wateroverlast worden verzekerd, door protectie, preventie en partners die paraat staan in geval van nood.

- Om overstromingen te voorkomen blijven we investeren in het (tijdelijk) vast-houden, het bergen en het (vertraagd) afvoeren van water door middel van infiltratievoorzieningen, wachtbekkens, oeverszones, overstromingsgebieden, dijken, stuwen, pompstations... We gaan verharding tegen en promoten groendaken en groengebieden. We gaan erosie tegen via de randvoorwaarden van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en door overeenkomsten met gemeenten en beheersovereenkomsten met landbouwers. We voorzien occasionele buffering in openbare ruimten zoals parken en speelpleinen. En we zetten in op voorspellings- en waarschuwingssystemen en interventiediensten om schade ingevolge overstromingen te beperken.
- We bevorderen afkoppeling door in begeleiding te voorzien waar dit economisch en ecologisch zinvol is. In stadskernen bakemen we het gemengd gebied af als bij de heraanleg de milieuwinst van een gescheiden stelsel beperkt is. Erbuiten zetten we in op het scheiden van hemel- en afvalwater als de milieuwinst aantoonbaar is.
- In signaalgebieden moet afstemming worden gezocht tussen bestemming en waterbergend vermogen, bijvoorbeeld door aangepast bouwen, voorwaarden in de watertoets, stedenbouwkundige voorschriften of verordeningen, planologische ruil of herbestemming.
- Voor de waterhuishouding is, naast waterloopbeheer en waterpeilbeheersing, ook riolering een belangrijke hefboom. We steunen de steden en de gemeenten of de rioolnetbeheerders bij het aanleggen, het herstellen en het onderhouden van de rioleringen. De opbrengst van de gemeentelijke saneringsbijdrage dient voor de uitbouw van het lokaal rioleringstelsel.

Om schaarste en droogte tegen te gaan moeten naast regelgeving, handhaving, vergunningen en heffingen ook andere instrumenten worden ingezet ter ontlasting van grondwaterlichamen die zich in een ontoereikende toestand bevinden.

- We bevorderen zowel waterbesparing als hergebruik van water en vooral in kwetsbare regio's en kwetsbare sectoren.

- We werken een alternatief instrument uit, zoals een ecologisch drinkwater-tarief dat de Europese staatssteunregels eerbiedigt, voor het in 2014 aflopend grijswaterbesluit dat als omslachtig wordt ervaren.
- Door een grondwaterstandvoorspeller en een verdringingsreeks op te stellen helpen we zoetwaterbronnen te beschermen tegen uitputting ten gevolge van winning.
- Voor de waterhuishouding zijn ook waterloopbeheer en waterpeilbeheersing belangrijke hefboomen.

Behalve de kwantiteit moet ook de kwaliteit van waterlagen en waterlopen worden gegarandeerd, inzonderheid in het kader van de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn. We blijven met de beschikbare middelen de nodige inspanningen leveren voor het in regel brengen van een zo hoog mogelijk aantal grond- en oppervlaktewaterlichamen.

- We zorgen voor het opmaken en het uitvoeren van tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen met voorrang voor speerpunt- en aandachtsgebieden in de verschillende bekkens en herstelplannen voor bedreigde grondwaterlagen.
- We waarborgen een evenwichtige opbouw en een effectieve en efficiënte uitvoering van het vijfde mestactieplan alsook van het flankerend beleid met aandacht voor de rol van de waterkwaliteitsgroepen en het Coördinatiecentrum voorlichting en begeleiding duurzame bemesting.
- In overleg met de plaatselijke betrokkenen gaan we door met het afschaffen en het samenvoegen van polders en wateringen om versnippering tegen te gaan en te komen tot minder maar meer slagvaardige besturen die gebaseerd zijn op de hydrografische bekkens. Waar zinvol ondersteunen we de oprichting van nieuwe polders of wateringen.

Bodem en ondergrond

We richten in samenspraak met de federale overheid een stookolietankfonds op.

Tegen 2019 zijn alle saneringen van verontreinigde bodems in kwetsbare gebieden in uitvoering. Prioriteit gaat naar gronden met het grootste ontwikkelingspotentieel en de meeste bevolkingsimpact. We ondersteunen privé-initiatieven voor de herontwikkeling van brownfields. Blackfields saneren we van overheidswege met voorrang voor acute risico's en verankerde bestemmingen. We saneren bodems, waar zinvol door middel van planten en bacteriën om grondverzet te vermijden.

Voor de ontginning van oppervlaktedelfstoffen gaan we uit van het beginsel van zelfvoorziening voor zover ecologisch en economisch haalbaar. Ook zetten we actief in op alternatieven. En we zorgen voor een kwalitatieve nabestemming en (de controle op) de realisatie ervan.

////////////////////////////////////

Lucht

Rekening houdend met Europese doelstellingen en met het grensoverschrijdend karakter van de uitstoot leveren we inspanningen om de aanwezigheid van onder andere fijn stof, stikstofoxides en ozon te beperken. We implementeren het luchtkwaliteitsplan, evalueren de effecten en sturen desgevallend bij.

- We faciliteren de Lage Emissie-zones en pakken de hot spots in agglomeraties aan.
- We relateren de autofiscaliteit aan de impact van de luchtkwaliteit .

Afval als/of grondstof

Ook voor afval geldt 'beter voorkomen dan genezen'. Ter zake behoren we zonder twijfel tot de top. Dat willen we zo houden en dus moeten we dit blijven opvolgen door in te zetten op afvalpreventie, ecodesign (look via overheidsaanbestedingen), hergebruik, sorteren, selecteren, recycleren, composteren en recupereren (onder andere van materialen uit stortplaatsen, van waardevolle metalen uit apparaten, van energie uit biomassa enzovoort). Daarmee schrijven we ons in in een innovatieve kringlooeconomie.

- We stimuleren de kringlooeconomie met een geactualiseerd Vlaams Materialenprogramma als instrument.
- We bestrijden het verspillen van water en voedsel en het verkwisten van grondstoffen en energie door sensibilisering en responsabilisering van consumenten en producenten.
- We reduceren de hoeveelheid restafval van gezinnen en bedrijven die bestemd is voor eindverwerking.
- We vermijden slukstorten en zwerfvuil niet alleen door campagnes maar ook door handhaving.
- We stemmen de afvalverbrandingscapaciteit af op de nog resterende restafvalproductie. OVAM zorgt voor een overkoepelende regie op Vlaams niveau.
- Tegen 2015 laten we een impactanalyse uitvoeren over de invoering van statiegeld op (plastic) flessen en blik.

Hinder

Hoewel bronnen van mogelijks onaanvaardbare hinder generiek via regelgeving en specifiek via vergunningen worden aangepakt, blijkt er nood aan bijkomende inspanningen om dergelijke hinder te voorkomen

- Bij nieuwe woonontwikkelingen en bij herbestemming van geluidsbelaste gebieden tot woongebied houden we rekening met geluidsbelasting door initiatiefnemers milderende maatregelen op te leggen. :
- Bij vermeende hinder door geluid, geur, trillingen en dergelijke zorgen we voor een klantvriendelijk klachtenbeheer via een ombudsdienst die niet alleen klachten opneemt maar ook doorgeeft aan de betrokken gemeente(n) en administratie(s) (zoals milieu- of natuurinspectie) en terugkoppelt naar de klagers.

Natuur

Prioritair is de implementatie en de financiering van de instandhoudingsdoelstellingen binnen een duidelijk kader en met flankerende beleidsmaatregelen, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen en waarbij voorrang wordt gegeven aan de speciale beschermingszones, hoewel erbuiten initiatieven mogelijk blijven en ook stadsrandbossen nog kunnen ontwikkeld worden.

- Zowel de kredieten voor aankoop, inrichting en beheer als de subsidies voor terreinbeherende verenigingen en andere initiatiefnemers worden waar mogelijk en nodig geheroriënteerd naar en gefocust op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.
- We zorgen er voor dat ook in de Vogelrichtlijngebieden Peer, Linkerscheldeoever en Kuifeend instandhoudingsdoelstellingen worden voorzien zoals afgesproken tussen de doelgroepen in de overleggroep. Bij de financiering van natuurinrichting en -beheer worden diverse partners gelijkwaardig behandeld.
- De in het natuurdecreet voorziene instrumenten worden ingezet om zowel overheden en verenigingen als gezinnen of bedrijven te betrekken.
- We bevorderen het contact met de natuur bij de onderscheiden doelgroepen maar waarborgen ook het evenwicht tussen toegankelijkheid en draagkracht van de natuur. In uitvoering van het Natuurdecreet en ter verbreding van het draagvlak wordt natuur in principe steeds toegankelijk behalve daar waar extra bescherming nodig is
- Met respect voor het plaatselijk ruimtegebruik voorzien we natuur ook in of voor steden en leggen groenblauwe netwerken aan als brug tussen stedelijk en landelijk gebied met ruimte voor recreatie, toerisme, lokale economie en sociale of educatieve projecten. Zo zullen we met respect voor de omliggende natuur de gebouwen op het domein Ter Rijst in Pepingen restaureren en er een culturele en toeristische bestemming aan geven.
- We beschermen de bijzonder waardevolle historisch permanente kustpolder-graslanden op basis van de na het openbaar onderzoek vastgestelde kaart.
- We onderzoeken de haalbaarheid van een mechanisme voor verhandelbare boscompensatierechten.
- In het kader van de Europese natuurdoelstellingen maken we werk van het opstellen en het uitvoeren van de soortenbeschermingsplannen.

- We voltooiën de Programmatische Aanpak Stikstof om duidelijkheid te verschaffen over de vergunbaarheid van belastende activiteiten op beschermde percelen.
- Wij pakken de problematiek van de bescherming van zeezoogdieren aan via het Soortenbesluit en voorzien in een verbod op het gebruik van kieuw- en warrelnetten door sportvissers aan de kustlijn
- We voorzien bijkomende middelen voor instandhoudingsdoelstellingen en flankerend beleid

//

XI. DIERENWELZIJN

Gelet op het belang dat de Vlaamse Regering aan de overgehevelde federale bevoegdheid van het dierenwelzijn wil toekennen, wordt dit een afzonderlijke bevoegdheid. Het dierenwelzijnsbeleid en de –inspectie worden ingekanteld in het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie.

Er wordt een coherent beleid in de materie uitgewerkt, op basis waarvan in de eerste plaats een goed georganiseerd en gericht controlesysteem tot stand wordt gebracht, zodat inbreuken op de dierenwelzijnsregelgeving niet langer ongestraft blijven. De wetenschappelijke ondersteuning van dit beleidsdomein wordt gewaarborgd door de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, die als onafhankelijk orgaan optreedt en een evenwichtige vertegenwoordiging van alle belangen in de sector kent.

We voeren een sensibiliseringscampagne rond het houden van huisdieren (inclusief exotische dieren).

Er wordt een kattenplan uitgewerkt, met als doelstelling de problematiek van zwervkatten op te lossen. De chirurgische castratie van biggen wordt verboden vanaf 2018, cfr de Europese verklaring voor alternatieven voor chirurgische castratie van varkens. We evalueren het regelgevend kader voor de invoer van gezelschapsdieren en overkweeking van gezelschapsdieren.

////////////////////////////////////

XII. ENERGIE EN KLIMAAT

VLAANDEREN ZET IN OP ENERGIE-EFFICIËNTIE.

Een prioriteit voor deze regeerperiode is het inzetten op energie-efficiëntie. Verstandiger omgaan met energie zal niet alleen onze energiefactuur minder snel doen oplopen, het helpt ook in het bereiken van de Europese klimaatdoelstellingen.

De omslag naar een koolstofarme samenleving kan maar bereikt worden door wereldwijde actie. De Europese Commissie heeft het voortouw genomen met haar voornemen om de Europese emissies te reduceren met 80-95% tegen 2050, maar zonder wereldwijde actie zal de temperatuurstijging niet beperkt blijven tot + 2°C ten opzichte van de pre-industriële periode. Een slim beleid dat hefboomen creëert, ook buiten Europa, is dus noodzakelijk.

We zullen de transitie naar een nieuw energiesysteem grondig voorbereiden. Dit vereist een lange termijnvisie voor ons energiesysteem, waarbij economische, sociale en ecologische belangen optimaal met elkaar sporen. Dit kan uitmonden in een Energiepact tussen de verschillende overheden en tal van stakeholders. Voor het Vlaamse Gewest zullen de resultaten van deze oefening van groot belang zijn voor de beleidsdoelstellingen inzake energie-efficiëntie, de hernieuwbare energieproductie, de versterking van de interconnecties, innovatieve oplossingen voor energieopslag, de energienorm, ... Een breed gedragen lange termijnvisie zal de noodzakelijke politieke en maatschappelijke stabiliteit garanderen voor essentiële investeringen in energie-efficiëntie, energieproductie, transformatie, opslag en transport, ... die een economische groei en bijkomende binnenlandse tewerkstelling opleveren indien we tegelijk de energiefactuur van de industrie bewaken.

DOELSTELLING 20-20-20

Elke overheid binnen de federale staat moet voldoende ambitie aan de dag leggen om de Belgische klimaatdoelstellingen te bereiken.

We sluiten een billijk akkoord tussen de drie gewesten en de federale overheid over de verdeling van de klimaatinspanning, waarbij iedere overheid voldoende ambitie aan de dag legt. Zo is een sterk flankerend beleid vanuit de federale overheid cruciaal, aangezien de federale overheid over een aantal belangrijke bevoegdheden op dat vlak beschikt.

Ook voor andere bedrijven worden hefboomen voor innovatie en minder rendabele energie-efficiëntieprojecten gezocht. We ontwikkelen een benchmarktool voor KMO's zodat ze binnen hun sector hun energieverbruik en gebruikte technologie kunnen vergelijken.

De economische valorisatie van restwarmte heeft een potentieel. We werken een kader voor openbare warmtenetwerken uit in samenwerking met de betrokken actoren.

We benadrukken de belangrijke rol die WKK inneemt bij primaire energiebesparing en bijdrage van WKK's in een energiesysteem met meer en meer variabele productie.

Vermindering broeikasgasuitstoot

De Vlaamse CO2-reductiedoelstelling vraagt ambitieuze beleidsdomeinoverschrijdende inspanningen. We rapporteren over de uitvoering van het klimaatplan, actualiseren het en indien nodig sturen we per beleidssector bij zodat we op koers blijven richting 2020.

Voor het Vlaamse aandeel in de reductie van de broeikasgasuitstoot treffen we alle interne maatregelen die technisch en economisch uitvoerbaar en maatschappelijk aanvaardbaar zijn. Minstens de helft van de Vlaamse inspanning wordt door eigen broeikasgasreductie gerealiseerd. Voor de aankoop van emissierechten moeten de internationale voorwaarden op het vlak van duurzame ontwikkeling strikt worden toegepast en dient er een transparante rapportering te gebeuren.

De middelen voor interne broeikasgasemissiereductiemaatregelen uit het klimaatfonds worden prioritair ingezet voor energiebesparende maatregelen bij gebouwen. Vanuit kostenefficiëntie wordt bijzondere aandacht gegeven aan sociale huurwoningen. De financiële opbrengst van deze energiebesparing vloeit voor een deel naar de huurders en voor een deel terug naar het klimaatfonds.

We pleiten voor ambitieuze maar tegelijk ook realistische lange termijn broeikasgasemissiereductiedoelstellingen, rekening houdend met de inspanningen en mogelijkheden van andere gewesten, EU-lidstaten en landen en het risico op carbon leakage.

Vanuit de gewestbevoegdheden participeren we aan de internationale klimaatfinanciering.

We ondersteunen verder klimaatinitiatieven van lokale overheden en sociale bewegingen.

Met het oog op het beperken van de netkosten worden de kosten en baten van de verplichte aansluitbaarheidsgraad van 95% van alle woningen op het aardgasnet geëvalueerd en aangepast in het licht van de verstrengende EPB-regelgeving. We stimuleren klimaatvriendelijke alternatieven.

//

Kostenefficiënte verhoging aandeel hernieuwbare energie

Hernieuwbare energie helpt net als energiebesparing om de klimaatdoelstellingen te realiseren.

We geven uitvoering aan de in het kader van de Europese richtlijn vastgelegde Vlaamse hernieuwbare energiedoelstelling voor 2020 die we binnen België afspreken. Het actieplan hernieuwbare energie 2020 wordt geactualiseerd zodat de doelstelling op de meest kostenefficiënte wijze kan worden gerealiseerd.

Om de hernieuwbare energiedoelstelling verder in te vullen verhogen we het minimaal aandeel hernieuwbare energie bij nieuwbouw, grondige renovatie van woningen en niet-residentiële gebouwen rekening houdend met een kostenoptimaal niveau.

Binnen het energiebudget worden de middelen voor de groene warmtetender versterkt. Biomassa wordt bij voorkeur gebruikt voor groenewarmteproductie. Ingeval van groenestroomproductie wordt het zoveel als mogelijk gecombineerd met warmteproductie. Voorts faciliteren we de ontsluiting van geothermie.

We hervormen en vereenvoudigen het certificatiesysteem voor groene stroom en WKK en maken het waar nodig conform aan nieuwe Europese regelgeving. We nemen maatregelen om het certificatenoverschot af te bouwen. We denken hierbij aan:

- een focus op de meest kostenefficiënte technologieën;
- een verlenging van de banking van certificaten;
- een verhoging van het quotum voor WKK en GSC;
- een afbouw van de ondersteuning voor marktrijpe technologieën (bv windenergie) op basis van een automatische degressiefactor;
- een geleidelijke omschakeling van exploitatiesteun naar investeringssteun voor zonnepanelen en andere kleinschalige hernieuwbare energie technologieën;
- het monitoren van het hernieuwbare energiebeleid van andere gewesten en lidstaten;
- gerichte investeringen in O&O waardoor hernieuwbare energie steeds minder ondersteuning behoeft.

Mogelijke effecten van deze maatregelen op de competitiviteit van de energie-intensieve bedrijven worden aangepakt.

Als voorbereiding van een volledige integratie van hernieuwbare energieproductie in het marktsysteem, bouwen we de steun voor nieuwe installaties af. We werken niet enkel met een ondersteuningsduur maar ook met een maximaal ondersteuningvolume. We laten de producenten bijdragen aan het herstel van het evenwicht tussen aanbod en vraag door de steun niet op momenten van negatieve prijzen toe te kennen en de consumenten door in te zetten op vraagrespons.

//

BETAALBARE ENERGIE

Betaalbare energiefactuur voor gezinnen

In de toekomst moeten gezinnen de mogelijkheid krijgen om hun vraag aan te passen volgens de kost van energie op verschillende tijdstippen van de dag.

Preventie en detectie van energiefraude wordt een taak van de netbeheerders. Samen met de Vlaamse administratie zal fraude met tellers, zonnepanelen of andere decentrale productie sneller gedetecteerd en bestreden worden.

De middelen voor de energiescan worden geheroriënteerd naar maatregelen die energiearmoede aan de bron aanpakken, met een sterke operationele rol voor sociaal economieprojecten. We verminderen de energiearmoede aan de bron via een lager verbruik en zetten prioritair in op energiebesparende maatregelen, met behoud van de minimale levering van aardgas en elektriciteit. We zorgen voor verhoogde energieprijzen voor de beschermde afnemers. Het sociale dakisolatieprogramma wordt versterkt en een bijkomend sociaal programma voor hoogrendementsglas en spouwmuurisolatie wordt opgestart.

We zetten verder in op een doeltreffende en maatgerichte samenwerking tussen netbeheerders, OCMW's en andere actoren zodat maximaal wordt vermeden dat mensen in energiearmoede terecht komen.

We onderzoeken op welke manier het financiële risico op wanbetaling bij leveranciers verminderd kan worden, zonder dat hierdoor de factuur van de eindgebruikers verhoogd wordt.

Competitieve energiekost voor bedrijven

Naast de bovengenoemde maatregelen om de kosten voor de energiefactuur te drukken, zal de Vlaamse Regering samen met de federale overheid de meerkosten van gas en elektriciteit die gelden voor industriële gebruikers in al hun componenten eenduidig vergelijken met die in andere relevante landen en regio's.

We voeren een energienorm in voor energie-intensieve bedrijven die ervoor zorgt dat de som van de meerkosten en nettarieven niet hoger ligt dan in de buurlanden. Hiermee moet in de eerste plaats de competitiviteit van deze bedrijven gevrijwaard worden.

Tot 2020 voorzien we de huidige maximale compensatieregeling voor de indirecte carbon leakage met middelen uit het klimaatfonds. Dit is noodzakelijk om de internationale competitiviteit van onze bedrijven te vrijwaren.

////////////////////////////////////

gronden. We zullen publieke rechtspersonen (gemeentebesturen, OCMW's, kerkfabrieken, huisvestingsmaatschappijen, de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest, ...) stimuleren om gronden op de markt te brengen en/of aan te wenden voor de algemene maatschappelijke noden qua huisvesting en infrastructuur. Lokale overheden worden ook gestimuleerd om gronden in erfpacht te geven aan sociale huisvestingsmaatschappijen.

EIGENDOMSVERWERVING WORDT VERDER GESTIMULEERD

Met de overdracht van de fiscale bevoegdheid voor de eigen woning (woonbonus) naar Vlaanderen kunnen we de woonfiscaliteit grondig herzien. We willen eigendomsverwerving blijven ondersteunen, maar besteden tegelijk aandacht voor de impact van zulk ondersteuningsbeleid op de vastgoedmarkt en op de budgettaire duurzaamheid voor de overheid. We onderzoeken tevens de mogelijkheid om, binnen de contouren van het budgettaire kader, een keuzemogelijkheid te voorzien in de woonfiscaliteit waarbij belastingplichtigen bij de verwerving van hun woning kunnen opteren voor ofwel de toepassing van de woonbonus ofwel voor een verminderd registratierecht.

Bestaande contracten blijven gehonoreerd aan de afgesproken voorwaarden. Voor contracten afgesloten vanaf 1 januari 2015 verminderen we het basisbedrag van het aanslagjaar 2015 met het bedrag van de 10-jarige verhoging. We behouden gedurende 10 jaar die verhoging van 760 euro bovenop het nieuwe basisbedrag. Voor die contracten berekenen we het belastingvoordeel aan het tarief van 40%. Voor eenzelfde onroerend goed kan ook maximaal 2 maal gebruik worden gemaakt van de woonbonus.

Voor de bestaande contracten behouden we voor de berekening van de belastingvermindering de fiscale bedragen van het aanslagjaar 2015.

We maken werk van een budgetneutrale vereenvoudiging van de registratierechten en herwerken de bestaande gunstmaatregelen naar een globaal lager tarief voor de gezinswoning. De filosofie van de meeneembaarheid van betaalde registratierechten blijft behouden.

Wij willen een beleid dat nog meer Vlamingen de mogelijkheid biedt een eigen woning te verwerven. Hiertoe geven we, waar nodig, ook dat extra duwtje om een woning te kunnen verwerven.

De Vlaamse Regering blijft het realiseren van sociale koopwoningen belangrijk vinden, ook al wordt dit niet langer ondersteund met subsidies. Wel worden alle aangegane engagementen uit het verleden, vanaf het gunstig advies op het lokaal woonoverleg en de aanmelding bij de VMSW, verder nageleefd. De Vlaamse Regering zal, samen met het stopzetten van de financiering, een nieuw kader ontwerpen voor sociale koopmaatschappijen omtrent het realiseren en overdragen

van sociale koopwoningen. De rol van de IVA Inspectie RWO zal in dit kader worden herbekeken en herleid.

Het stelsel bijzondere sociale leningen wordt geobjectiveerd door onder andere een regionale diversificatie van huizenprijzen mee in rekening te nemen bij het bepalen van de ‘maximale verkoopwaarde’ van het onroerend goed. We beperken ook de voorwaarden voor de toekenning van sociale leningen door private nieuwbouw, grondaankopen en herfinanciering uit te sluiten. Er wordt onderzocht hoe er met de beschikbare middelen een rechtvaardige en noodzakelijke stimulans kan worden gegeven met een optimaal bereik.

Er wordt nagegaan of de erkende kredietmaatschappijen een complementaire functie kunnen vervullen bovenop de sociale leningen. Het systeem van dubbele waarborgen wordt geïntegreerd in het licht van de globale waarborgpositie van de Vlaamse overheid.

De verzekering gewaarborgd wonen zal verder worden gepromoot in samenwerking met de bankensector en de sociale huisvestingsmaatschappijen.

We herstellen het principe van wonen in eigen streek in eer, rekening houdend met de opmerkingen van het grondwettelijk hof.

EEN TOEGANKELIJKE PRIVATE HUURMARKT

De Vlaamse Regering wil een versterking van de private huurmarkt.

Uitgangspunten worden de betaalbaarheid, de bescherming van de woonkwaliteit en woonzekerheid voor de huurder en het versterken van de garanties en betaalbaarheid voor de verhuurder. Na de overdracht van bevoegdheden inzake woninghuur wordt in eerste instantie prioriteit gegeven aan het verzekeren van continuïteit en homogeniteit in de regelgeving. We werken aan een Vlaamse Huurcodex met eigen accenten. Aanpassingen aan de woninghuurwetgeving zullen alleen worden doorgevoerd na overleg met verschillende betrokken partijen De Vlaamse wooninspectie voert bij betwisting van schadegevallen een oorzakelijkheidsonderzoek vertrekkende van de plaatsbeschrijving zoals opgesteld bij aanvang van de huurovereenkomst. Dit gebeurt zeker indien er een huurpremie werd toegekend door de Vlaamse Overheid.

Door een aanpassing aan de hedendaagse noden willen we huurders en verhuurders beter beschermen tegen tegenslagen, maar ook voldoende flexibiliteit bieden. We streven naar een vermindering van de administratieve overlast, we maximaliseren transparantie over de verantwoordelijkheden, faciliteren naar langetermijncontracten, maken huurprijsaanpassingen mogelijk bij duurzame investeringen bijvoorbeeld door de invoering van de renovatiehuurovereenkomsten, en garanderen de woningkwaliteit.

//

Er wordt werk gemaakt van stimulerende maatregelen voor renovatie, vernieuwbouw en langdurig verhuur van kwalitatieve woongelegenheden aan derden.

Daarnaast zetten we in op het tijdelijk aanwenden van huursubsidies, en zorgen ervoor dat deze terecht komen bij diengenen die het echt nodig hebben.

Er wordt verder werk gemaakt van de bescherming tegen huurachterstallen en wanbetaling voor de verhuurder enerzijds en continue huisvesting voor de huurder anderzijds. Het fonds ter preventie van uithuiszettingen wordt geëvalueerd.

Leegstand en verkrotting van gebouwen wordt aangepakt. Tijdelijke bewoning moet hier gestimuleerd worden om o.a. kraken en onveiligheid te voorkomen. Gemeenten en SHM's worden gestimuleerd om leegstaande panden op te kopen en te renoveren of in sociaal beheer te nemen met als doel een herbestemming voor sociale woningen te realiseren. We zorgen er ook voor dat leegstaande of verkrotte woningen gemakkelijker onteigend kunnen worden, met het oog op sociaal woonbeleid.

SOCIALE HUURSECTOR

We evalueren en vereenvoudigen grondig het kaderbesluit sociale huur, met het oog op het versterken van lokale regisseursrol van de gemeente en de sociale verhuurder. Sociale huurwoningen worden volgens tijdelijke contracten ter beschikking gesteld na het voldoen aan de inschrijvings- en toelatingscriteria. In de toekomstige huurprijsberekening van sociale huurwoningen wordt onder andere rekening gehouden met de energieprestatie en renovatie van de woning, het inkomen van de bewoner en wordt regionale differentiatie mogelijk. Zo willen wedoorstroming bevorderen naar de private huur- of koopmarkt door wie de woonladder kan opklimmen. Zodoende kunnen sociale woningen ter beschikking worden gesteld aan de meest behoeftigen. Inkomensgrenzen worden sneller afgetoetst, het eigen of gedeeltelijk bezit van een woning wordt in principe uitgesloten. Inzake de taalbereidheidsvoorwaarden evolueren we van een inspanningsverbintenis naar een geattesteerd of bewezen resultaat, met respect voor de rechtspraak en het recht op wonen.

Elke vorm van fraude moet worden uitgesloten.

We zetten in op een betere bezettingsgraad en een energiezuinige renovatie of vernieuwbouw van het bestaande patrimonium. Die nieuwe projecten moeten beantwoorden aan de moderne woonbehoeften, maar ook voornamelijk aan de behoeften van de sociale huurder. De leegstand van sociale woningen wordt tot een minimum herleid. Daarnaast wordt er volop ingezet in het optimaliseren van de bezettingsgraad van het sociaal woonpatrimonium. Het financieringsbesluit, procedurebesluit en beheersvergoedingen worden geëvalueerd. Ondermeer in functie van kortere procedures, minder administratieve overlast en

efficiëntiewinsten, dit gebeurt tevens met de ABC van de VMSW en het infrastructuurbesluit in functie van het voorzien van een realistische kwaliteit.

Het bindend sociaal objectief voor huurwoningen wordt behouden in functie van een optimale spreiding van het sociale huuraanbod in Vlaanderen. Elke sociale huisvestingsmaatschappij zal tegen 2019 een minimale schaalgrootte van 1000 sociale woningen in een al dan niet aaneengesloten werkingsgebied moeten hebben. Indien die sociale huisvestingsmaatschappij volgens de voortgangsrapportage niet op schema zit om over het werkingsgebied het gemiddelde bindend sociaal objectief te realiseren, wordt haar erkenning ingetrokken tenzij kan aangetoond worden dat er externe factoren zijn die verantwoordelijk zijn waarom het objectief niet is gehaald. Door middel van prioritering worden visitaties verdergezet om de werking van sociale huisvestingsmaatschappijen in functie van prestatie-indicatoren verder te optimaliseren en te professionaliseren.

We benadrukken de belangrijke rol van de sociale verhuurkantoren. Sociale verhuurkantoren worden erkend in hun rol als intermediair tussen de private verhuurmarkt en de sociale huurders. De SVK's worden optimaal ondersteund in functie van het verder ontplooiën van hun activiteiten en de realisatie van een verruimd aanbod ten einde het aantal woningen in beheer verder te laten toenemen. Het SVK-besluit zal daartoe worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Private actoren moeten op vrijwillige basis de mogelijkheid hebben om een sociaal woonaanbod aan te bieden al dan niet binnen een ruimer privaat project zonder overnamegarantie. We zetten verder in op het werken via de procedure 'constructieve benadering overheidsopdrachten', procedure aankoop goede woning en design and build. We bekijken de voor- en nadelen en werken binnen een afgebakend budgettair kader de CBO-procedure verder uit om een verdere doorstart te kunnen geven aan realisaties binnen sociale huisvesting.

De taakstelling van de afdeling Toezicht van het agentschap Inspectie RWO, dat zelf geïntegreerd wordt in het nieuwe beleidsdomein Omgeving, wordt geëvalueerd en bijgesteld waar nodig en beperkt tot haar essentie.

KWALITEIT EN VEREENVOUDIGING:

- We verminderen het aantal administratieve verplichtingen en voorschriften voor verantwoording. Bij de ontwikkeling van nieuwe onderwijsregelgeving voeren we een regeldruk-toets in. De gedragen aanbevelingen uit het rapport ‘Kom op tegen planlast’ voeren we uit.
- We blijven achter de principes van het Kwaliteitsdecreet van 2009 staan inzake de kwaliteitscontrole op scholen, maar geven bij de toepassing ervan de eigen verantwoordelijkheid van scholen een belangrijkere plaats. We willen de klemtoon meer leggen op kwaliteitsbeleid dat scholen zelf ontwikkelen. We maken duidelijke afspraken over welke normen door de inspectie gehanteerd worden bij de vaststelling van tekorten m.b.t. de decretale kwaliteitseisen en welke instrumenten bij de scholen kunnen opgevraagd worden ter verantwoording. Alleszins behoort het evaluatiebeleid tot de volledige autonomie van de school. In dialoog met scholen en ouders gaan we na hoe we de voortschrijdende juridisering van ons onderwijs, waarbij beslissingen van klassenraden en schoolbesturen almaar vaker worden voorgelegd aan de rechter, op een concrete manier kunnen terugdringen.
- Op het einde van het basisonderwijs worden alle leerlingen getoetst. De doelstelling is zowel feedback te kunnen geven in het kader van de interne kwaliteitscontrole van de scholen als gegevens te verzamelen op systeemniveau. Met de onderwijsverstrekkers wordt overeengekomen om de huidige OVSG-toetsen en de interdiocesane toetsen te valideren in samenspraak met het Steunpunt Toetsontwikkeling, dat de peilingsproeven en paralleltoetsen ontwikkelt. Op die manier kan een toets toolkit ontstaan. Met de realisatie van dezelfde doelstelling voor ogen voeren we gesprekken met de onderwijsverstrekkers van het secundair onderwijs en bekijken we hoe de bestaande peilingsproeven daartoe een basis kunnen vormen..
- We evalueren de eindtermen met het oog op een reductie en duidelijkere formulering ervan. We geven scholen meer vrijheid voor het invullen van hun curriculum. De vakkenlijsten blijven bestaan en het zijn de leerplanmakers die beslissen welke competenties in welke vakken of vakkenclusters behaald moeten worden. Daarbij moet het ook duidelijk zijn welke leraar er verantwoordelijk is voor de uitwerking en realisatie ervan.
- Voor elke studierichting wordt een goede aansluiting met het hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt verzekerd. Daartoe wordt met de arbeidsmarkt structureel overleg gepleegd, zowel op Vlaams als op regionaal niveau. Met het hoger onderwijs wordt overleg gepleegd om de eindtermen secundair onderwijs beter af te stemmen op de startcompetenties voor het hoger onderwijs.
- We evalueren de procedure voor de ontwikkeling van beroeps- en onderwijskwalificaties en sturen deze bij om tot een werkwijze te komen die sneller kan inspelen op maatschappelijke veranderingen.

- We voeren het decreet betreffende Maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften uit en volgen de resultaten nauwkeurig op, met bijzondere aandacht voor de eventuele impact op de leerlingen met specifieke onderwijsnoden, de betrokken leerkrachten en de medeleerlingen in de scholen van het gewoon onderwijs. Waar nodig, sturen we bij. Aan kinderen voor wie in het buitengewoon onderwijs de beste ontwikkelingskansen liggen, blijven we daar een duidelijk toekomstperspectief bieden.
- Samen met het Agentschap voor Kwaliteit in Onderwijs en Vorming (AKOV) gaan we een gesprek aan met de aanbieders van collectief huisonderwijs, met het oog op het optimaliseren van de slaagkansen bij de examens van de Examencommissie. . Waar nodig vullen ze hun aanbod aan en/of sturen ze het bij. Indien aanvullingen/bijstellingen een beperking inhouden voor het eigen pedagogisch en onderwijskundig project – in het licht van de grondwettelijke vrijheid van onderwijs – geeft de verstrekker aan wat als alternatief zal worden aangeboden.
- Om het aantal spijbelaars terug te dringen, maken we verder werk van preventie en een sneller optreden tegen spijbelgedrag.
- We creëren een nieuwe en eenvoudige decretale grondslag voor schoolinschrijvingen, waarbij we de keuzevrijheid van de ouders maximaliseren. In afwachting daarvan zorgen we er in ieder geval voor dat de huidige inschrijvingsregelgeving niet langer van toepassing is op het buitengewoon onderwijs. Daarnaast zoeken we een oplossing voor de problematiek van de meervoudige aanmeldingen en inschrijvingen.

INFRASTRUCTUUR:

- We maken werk van een masterplan scholenbouw. We creëren bijkomende schoolcapaciteit, in de eerste plaats in de steden en gemeenten waar de capaciteitsdruk het grootst is. In heel Vlaanderen pakken we de schoolgebouwen op de wachtlijst aan die zich in de meest urgente situatie bevinden.. Een meerjarenbudget is noodzakelijk om een planmatige inzet van de middelen mogelijk te maken.
- De nieuwe of vernieuwde schoolgebouwen moeten multifunctioneel zijn en ter beschikking staan van de lokale gemeenschap (kinderopvang, hobby-, amateur- en sportclubs, lokale verenigingen, ...) en in de vakantieperiodes van speel-, jeugd- en sportpleinwerking, ... Scholen kunnen voor de openstelling een kostendekkende vergoeding vragen. We stemmen de verschillende regelgevingen en richtlijnen op elkaar af. Subsidiestromen kunnen gecombineerd worden weliswaar zonder overlap.
- Op vlak van financiering willen we alternatieve mogelijkheden benutten – voor zover haalbaar, wenselijk en rekening houdend met hun ESR-impact en impact op de schuldgraad en juridische eenvoud.

LERARENLOOPBAAN:

- We hervormen de lerarenopleiding. De beleidsevaluatie en de rapporten van de thematische werkgroepen kunnen daartoe een aanzet geven. In elk geval zullen instromers in de lerarenopleidingen voor inschrijving moeten deelnemen aan een niet-bindende toelatingsproef. Deze niet-bindende toelatingsproef wordt na 3 jaar geëvalueerd. Bij het uittekenen van de nieuwe lerarenopleiding zetten we in op de kennis van de te onderwijzen vakinhoud net zoals op de noodzakelijke didactische vaardigheden alsook klasmanagement. Van onderwijsinstellingen verwachten we dat ze hun verantwoordelijkheid nemen door voldoende stageplaatsen aan te bieden.
- We sluiten een pact met de vakorganisaties en de onderwijsverstrekkers om de lerarenloopbaan weer aantrekkelijker te maken en het behoud van mensen in het beroep te verhogen. In het bijzonder hebben we aandacht voor de werving van leraren, de aanvangsbegeleiding, taakbelasting en werkzekerheid van startende leraren en de professionalisering in het algemeen. We opteren voor een gefaseerde aanpak, zodat deelakkoorden over bepaalde aspecten mogelijk zijn, evenwel vanuit een omvattende visie.
- We bouwen meer flexibiliteit en autonomie in voor onderwijsinstellingen om een echt personeelsbeleid te kunnen voeren in hun school. Dat zal scholen toelaten om hun kader kwalitatiever in te vullen en hun leraren maximaal en efficiënt in te zetten in de klas. We stimuleren onderzoek gericht op het didactisch handelen van leraren (praxisonderzoek) en het versterken ervan.

BASISONDERWIJS:

- We zetten in op een maximale participatie aan het kleuteronderwijs. Kinderen vanaf 3 jaar willen we zo veel mogelijk daadwerkelijk naar school doen gaan. We doen daarvoor een beroep op o.a. de Huizen van het Kind.
- In het lager onderwijs behouden we een geïntegreerde benadering, maar investeren we in de laatste jaren nog meer in het ontdekken en ontwikkelen van talenten, waarbij wetenschap en techniek als apart leergebied verder wordt uitgewerkt om het aldus een evenwaardige positie te geven.
- We voeren een actief talenbeleid om de talenkennis van het Standaardnederlands en moderne vreemde talen te versterken. Daarom moeten de eindtermen vreemde talen (Frans, Engels of Duits) ambitieuzer worden geformuleerd. Taalinitiatie in het lager onderwijs kan in het Engels, Frans en Duits worden aangeboden wanneer de leerlingen het Standaardnederlands voldoende onder de knie hebben. Projecten rond het gebruik van vreemde talen in zaakvakken in het secundair onderwijs blijven verder mogelijk.

- We stimuleren ondernemingszin en ondernemerschap, met een leerlijn van kleuter- tot hoger onderwijs en door partners van de school in de klas te halen om ondernemerschap te bevorderen.

HOGER ONDERWIJS:

- Vóór de stap naar het hoger onderwijs vertrekken we van een goede schoolloopbaanbegeleiding in het secundair onderwijs en een goede aanvangsdiagnostiek in het hoger onderwijs. Leerlingen krijgen hierbij inzicht in hun eigen talenten en interesses en in de doorstroommogelijkheden naar hoger onderwijs en/of arbeidsmarkt van de verschillende studierichtingen in het secundair onderwijs. Op basis van een grondige screening van alle studierichtingen die in het secundair onderwijs worden aangeboden, wordt per richting duidelijk in kaart gebracht op welk vervolgtraject in het hoger onderwijs/arbeidsmarkt zij al dan niet voorbereiden (matrixoefening). Verplichte niet-bindende oriëntatieproeven voor het einde van het secundair onderwijs en door de instellingen georganiseerde verplichte niet-bindende toelatingsproeven in het hoger onderwijs zijn belangrijke elementen in dit traject van studie-oriëntering naar het hoger onderwijs. Deze niet-bindende toelatingsproeven zullen gefaseerd ingevoerd worden ten laatste voor alle richtingen in 2018-2019 en met evaluatie per proef na 3 jaar na de start van de niet –bindende toelatingsproef voor die bepaalde richting.
- In het kader van het masterplan secundair onderwijs werd voorzien dat leerlingen uit BSO/arbeidsmarktgerichte studierichtingen met vrucht een algemeen vormend leerjaar dienen te vervolgen.
- In nauw overleg met de onderwijsverstrekkers van het secundair onderwijs en het hoger onderwijs gaan we verder na op welke wijze de overstap voor leerlingen kan worden geoptimaliseerd wanneer ze in het hoger onderwijs een vervolgtraject willen aanvatten dat niet aansluit bij de studierichting die ze in het secundair onderwijs volgden. Hierbij kan onder meer onderzocht worden of het verplicht volgen van individueel aangepaste voorbereidende trajecten of het slagen in bindende toelatingsproeven haalbare opties zijn.
- Samen met de associaties, de hogescholen en de universiteiten maken we afspraken over het studievoortgangsbeleid. Daarbij werken we de ongewenste effecten van de flexibilisering (onder andere met betrekking tot het leerkrediet en de te lange doorstroomtijd) weg. Zowel de evaluatie van het financieringsdecreet als de bevindingen van de specifieke werkgroep over het oriëntatie- en studievoortgangsbeleid vormen daartoe de aanzet.
- De evaluatie van het financieringsdecreet hoger onderwijs is een vertrekpunt om het systeem aan te passen en transparanter te maken, o.a. door een grondige evaluatie van de puntengewichten. Voorts gaan we op vlak van financiering op zoek naar synergiën met wetenschapsbeleid.

- We stellen het Vlaams Academisch bibliografisch bestand voor de sociale en de humane wetenschappen verder op punt, zodat publicaties in het Nederlands en bijdragen aan het maatschappelijk debat beter gevaloriseerd worden.
- Met het invoeren van een instellingsreview – via het nieuw accreditatiestelsel voor het hoger onderwijs – hebben we een belangrijke evolutie ingezet in de kwaliteitszorg. Bij positieve evaluatie van deze instellingsreview zetten we een volgende stap, waarbij de verantwoordelijkheid en verantwoording voor de kwaliteit van de opleidingen bij de instellingen komen te liggen.
- Samen met associaties, hogescholen en universiteiten maken we werk van een rationalisering van het hoger-onderwijsaanbod. Om het opleidingslandschap in het hoger onderwijs overzichtelijk te houden zowel in aanbod als in benaming, wordt voor elke opleiding de verwevenheid nagegaan. Voor opleidingen met een hoge verwevenheid met andere opleidingen, wordt ervoor geopteerd deze aan te bieden als afstudeerrichting en niet zozeer als een aparte opleiding. Nieuwe opleidingen die zijn opgenomen in het financieringsmodel kunnen enkel worden ingericht indien een andere opleiding wordt afgebouwd. Deze afbouw moet niet noodzakelijk aan dezelfde instelling gebeuren dan aan deze die de opleiding aanvraagt. In verband met het verlengen van studierichtingen in het hoger onderwijs, zullen de bestaande criteria strikt worden toegepast.
- We zetten in op de internationalisering van ons hoger onderwijs. We stimuleren alle studenten uit ons hoger onderwijs tot een stage of opleiding van minimum drie maanden in een ander land of een ander taalgebied. Tegelijk voeren we een actief beleid rond studentenmigratie. Naar analogie met de arbeidskaarten introduceren we een studiekeert. Wanneer men een beslissing neemt over het recht om te studeren in Vlaanderen, wordt automatisch de koppeling gemaakt met het verblijfsrecht.
- Vormen van afstandsleren in het hoger onderwijs, zoals de Open Universiteit, blijven we ondersteunen.
- We bouwen het hoger beroepsonderwijs uit tot een volwaardig onderdeel van het hoger onderwijs. We hebben in het bijzonder oog voor een goede regionale spreiding en de arbeidsmarktgerichtheid van de opleidingen, waarin leren en werken zijn geïntegreerd.

VOLWASSENENONDERWIJS:

- De evaluatie van het volwassenenonderwijs vormt mee de basis voor een hertekening van het landschap, zowel op vlak van organisatie en financiering als op vlak van personeel en omkadering. Daarbij kiezen we voor schaalvergroting en een financieringsmechanisme dat aanbieders noopt tot een rationele aanwending van de middelen.

DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS:

- Samen met de Vlaamse gemeenten en andere betrokken actoren werken we een niveaudecreet deeltijds kunstonderwijs uit. We stimuleren daarbij een nauwe samenwerking met het leerplichtonderwijs en vrijetijdsactoren.

NT2:

- We voeren de initiatieven om de kennis van het Nederlands te versterken (taalscreenings, taalbadklassen en bijspijkerlessen) uit en geven scholen daartoe de nodige aanmoediging. Ook de ouders zetten we aan om Nederlands te leren.
- We stemmen het aanbod Nederlands als tweede taal beter af op de noden, zowel inzake kwaliteit als kwantiteit, zowel voor verplichte inburgeraars als voor wie vrijwillig Nederlands wil leren. Zeker in het licht van de niveauverhoging NT2 in inburgering. Om inburgeraars zo snel als mogelijk te laten deelnemen aan het sociaal en economisch leven, is er nood aan meer gecombineerde leertrajecten, aan een aanbod tijdens vakanties en weekends en avonden, in functie van de behoeften en de competenties van de NT2-cursist en met voldoende geografische spreiding. Om dit te realiseren komen de middelen voor de organisatie van het NT2-aanbod onder het beheer van de minister bevoegd voor inburgering. Er wordt een aanbod uitgebouwd met private aanbodverstrekkers om hiaten op te vullen.
- De Huizen van het Nederlands worden ondergebracht in het Agentschap Integratie & Inburgering.

SCHOLENLANDSCHAP:

- Binnen het basis- en secundair onderwijs gaan we naar een bestuurlijke optimalisatie van het onderwijslandschap, met respect voor de verscheidenheid ervan en in de geest van het subsidiariteitsbeginsel. We stimuleren scholen om in grotere verbanden samen te werken zodat ze de uitdagingen van de toekomst kunnen aangaan. Op welke manier ze dat doen, kunnen ze zelf bepalen. Ook bij nieuwe bestuursmodellen moet de herkenbaarheid van de individuele school en haar inbedding in de lokale gemeenschap behouden blijven. Zeker voor het basisonderwijs blijven we inzetten op de nabijheid van scholen.
- Inzake leerlingenbegeleiding moeten de onderscheiden verantwoordelijkheden van ouders, lerarenteam, school, CLB en welzijnssector beter sporen. Overlappingsen en versnippering werken we weg. Wat de centra voor leerlingbegeleiding betreft wachten we de resultaten van de lopende audit af om beslissingen over hun verdere taakinvulling en organisatie te nemen i.f.v. een optimale leerlingbegeleiding.

Deze Vlaamse Regering gelooft in de kracht van het sociaal ondernemen om de zorg en hulpnoden in te vullen en wil daar alle ruimte aan geven. We gaan voor meer autonomie en meer vertrouwen in de partners die onze beleidsdoelstellingen helpen uitvoeren. Voor het handhaven van kwaliteit en toegankelijkheid wordt de focus verlegd naar outcome en ex post controle. We creëren regelluwe en administratieve vereenvoudiging. We hechten een groot belang aan een goede corporate governance bij die partners en geven hen hierbij voldoende vrijheid om hun missie in te vullen en doelstellingen te realiseren. Een goede corporated governance, een systematische inspanning met betrekking tot performantie en efficiëntie en transparantie onder andere als het gaat over de kwaliteit van de geleverde zorg, hulp en dienstverlening zijn daarbij expliciete verwachtingen naar iedereen die onderneemt in zorg en welzijn. Het gebruik van ICT is nog in volle ontwikkeling. Deze evolutie moeten we versterken en verduurzamen. Op die manier kunnen we een kwaliteitsvollere dienstverlening, administratieve vereenvoudiging en efficiëntiewinsten realiseren.

De voorzieningen en diensten die onder de toepassing van het kwaliteitsdecreet vallen organiseren zich zo dat de patiënt of cliënt erop kan rekenen dat de dienstverlening in het Nederlands wordt verzekerd. In het handhavingsbeleid wordt nauwgezet toegezien op het respecteren van deze essentiële kwaliteitseisen.

De Vlaamse Regering is er van overtuigd dat op deze manier en, mede op basis van de budgettaire prioriteit die zij aan deze uitdaging geeft, het mogelijk is om een betekenisvolle stap te zetten in het verbeteren van de toegankelijkheid van tal van ondersteunings- en zorgvragen en het terugdringen van wachtlijsten. De lokale besturen (gemeente en OCMW) erkennen we volmondig als cruciale partners in het welzijns-, gezondheids- en gezinsbeleid. We erkennen hun regierol en vinden het belangrijk dat ze deze rol op een of andere manier duidelijk scheiden van hun mogelijke rol als actor, om op die manier het vertrouwen van alle actoren op het terrein te winnen. Daarnaast laten we ook ruimte om specifieke accenten te leggen samen met de grootste steden en in de Vlaamse Rand. We maken werk van een aangepast beleid voor de Vlamingen in onze hoofdstad en hanteren hierbij de Brusselnorm, wat betekent dat de Vlaamse Gemeenschap voor haar beleid in Brussel 30 % van de Brusselse bevolking als haar doelgroep beschouwt en dat 5 % van de middelen die besteed worden voor gemeenschapsbevoegdheden gereserveerd en ingezet worden voor Brussel.

De uitvoering van de zesde staatshervorming en de bestuurlijke aanpak

De overdracht van de bevoegdheden in uitvoering van de 6e staatshervorming plaatst ons voor een reeks nieuwe uitdagingen, maar biedt tegelijkertijd ook heel wat kansen. De zesde staatshervorming laat geen beleidsveld binnen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin onaangeroerd. Om deze hervorming vlot te laten verlopen werden protocollen en samenwerkingsakkoorden afgesloten. Deze protocollen en noodzakelijke legistische initiatieven van de Vlaamse Regering garanderen, in eerste instantie, continuïteit. Op een aantal terreinen dienen nog

samenwerkingsakkoorden te worden onderhandeld en afgesloten, zoals met name inzake gegevensdeling in zorg en welzijn.

Op middellange termijn dienen de overgedragen bevoegdheden op een inhoudelijk congruente, een efficiënte en voor de burger transparante wijze ingekanteld te worden. Om dit te realiseren, maken we, op basis van dit regeerakkoord werk van de implementatie.

Ter voorbereiding van de implementatie overleggen we met de betrokken organisaties/dienstverleners, sociale partners, zorgkassen, gebruikers, experts, wetenschappers en administratieve entiteiten.

Dit moet ons toelaten om de principes inzake de uitbouw van de Vlaamse sociale bescherming te implementeren. Het is de ambitie van deze Vlaamse Regering om een volwaardige Vlaamse sociale bescherming uit te bouwen die kan rekenen op een breed draagvlak bij de Vlamingen en uitdrukking geeft aan onze solidariteit met de kwetsbare medeburgers.

De Vlaamse Regering erkent en waardeert de onschatbare waarde van het sociaal overleg, het middenveld en hun vele vrijwilligers voor de Vlaamse samenleving. Gelet op het belang van de overgedragen bevoegdheden en de omvang van de sociale uitdagingen vindt de Vlaamse Regering een systematisch overleg en het verzekeren van een goed maatschappelijk draagvlak voor de aanpak belangrijk.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat de sociale partners op een structurele manier moeten betrokken worden bij Vlaamse beleid m.b.t. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de wijze waarop de nieuwe bevoegdheden ter zake worden ingekanteld.

Daartoe wordt een tripartite overlegmodel geïnstalleerd waaraan de Vlaamse Regering en de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers deelnemen, naar het voorbeeld van het VESOC-overlegmodel. Ook de partners uit het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de hiervoor bevoegde Vlaamse minister krijgen een volwaardige plaats in dit overleg. Aan de partners van de SERV wordt gevraagd om erover te waken dat de vertegenwoordigers representatief zijn voor de werkgevers en werknemers uit de zorg- en welzijnssector. De Regering beschouwt de akkoorden die in dit overleg bereikt worden als bindend. Indien er geen consensus kan worden bereikt neemt de Vlaamse Regering haar politieke verantwoordelijkheid.

De Regering wil aan dit specifieke overleg een institutioneel karakter geven en zal hiervoor een specifieke reglementaire basis creëren.

Ook de installatie en samenstelling van de Strategische Adviesraad WGG en een aantal raadgevende comités is een opportuniteit om de inspraak en de betrokkenheid van de sociale partners en andere middenveldorganisaties die de gebruikers of verstrekkingen vertegenwoordigen

te verzekeren bij de operationele uitvoering van de nieuwe Vlaamse bevoegdheden inzake Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Waar mogelijk vereenvoudigen we het Vlaamse bestuurlijke landschap. Ook hier zullen de principes van efficiëntie en klantvriendelijkheid het uitgangspunt zijn. Gezien de overheveling van heel wat gezondheidsbevoegdheden en de bestaande vraag van de betrokken zorgberoepen, formaliseren we op het niveau van de Vlaamse overheid het bestaande informele overleg waarbij we voldoende oog hebben voor de representativiteit en diversiteit in de vertegenwoordiging van de verschillende groepen. Hiervoor zal een reglementair kader gemaakt worden.

De Vlaamse sociale bescherming

Met de opmaak van het decreet Vlaamse sociale bescherming werd de basis gelegd voor een Vlaamse sociale zekerheid. De Vlaamse Zorgverzekering werd alvast verankerd en voor de toekomst veilig gesteld. Ook met betrekking tot de ondersteuning voor personen met een beperking zullen we gebruik maken van de mogelijkheden die de huidige zorgverzekering biedt. De nieuwe bevoegdheden bieden ons de komende regeerperiode een unieke kans om de Vlaamse sociale bescherming verder uit te bouwen. Deze vertrekt vanuit een visie van versterking van de cliënt en geeft prioriteit aan thuiszorg, preventie en het verhogen van de zelfredzaamheid. Op die manier concretiseert de Vlaamse overheid een volwaardig 'zorg'-beleid. Dit geldt voor alle zorg voor personen die als gemeenschappelijk kenmerk hebben dat ze – om welke reden dan ook – gedurende een lange periode om de een of andere reden afhankelijk zijn van anderen en geholpen moeten worden bij het inrichten van hun dagelijks leven en bij de uitvoering van diverse dagdagelijkse activiteiten.

De Vlaamse sociale bescherming is een volksverzekering met rechten en persoonsgerelateerde uitkeringen (zorgverzekering, THAB, ...) toegekend op basis van inwonerschap (in Vlaanderen en Brussel (keuze)) en mits betaling van een premie. Voor de Vlaamse Brusselaars wordt een aangepaste Vlaamse sociale bescherming uitgebouwd, rekening houdend met de bevoegdheidsoverdracht in het kader van de zesde staatshervorming. In Vlaanderen is de toetreding tot de volksverzekering verplicht. De Vlaamse Brusselaars kunnen ervoor kiezen om toe te treden tot de Vlaamse sociale bescherming.

We realiseren efficiëntiewinsten en transparantie voor de burger door het samenbrengen van verschillende tegemoetkomingen en systemen van inkomensgerelateerde zorg in één Vlaamse sociale bescherming. Dit moet het mogelijk maken om de inkomensrelatering, de procedures, de inschalingen van de zorgnood, ... meer eenvormig en eenvoudiger te maken.

De sociale bescherming wordt gefinancierd met algemene middelen en een premie van alle inwoners. Wie recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering betaalt een lager bedrag.

//

We werken verder aan een eenduidig inschalingsstelsel en stemmen de verschillende inschalingsstelsels op elkaar af. We streven naar een maximale automatische rechtentoekeening.

Met betrekking tot de zorgverzekering heroverwegen we de sanctie opschorting met verlies van rechten bij niet tijdige betaling. Om de boetes verder terug te dringen wordt de mogelijkheid om de niet betaalde bijdragen van de tegemoetkomingen af te trekken verder uitgebreid.

Organisatie van het (zorg)aanbod Preventie, gezondheidspromotie en vroegdetectie

Preventie, gezondheidspromotie en vroegdetectie nemen een centrale rol in in het Vlaams gezondheidsbeleid. Doelmatigheid staat hierbij voorop... We betrekken hierbij ook alle actoren op de eerste lijn (apothekers, (zelfstandige) zorgverstrekkers, ...). Het huidige stelsel van gezondheidsdoelstellingen breiden we verder uit met nieuwe gezondheidsdoelstellingen, indien daarvoor de nodige randvoorwaarden en draagvlak gecreëerd kan worden.

Afspraken met betrekking tot gezondheids- en performantiedoelstellingen inzake preventieve en curatieve gezondheidszorg toetsen we op interfederaal niveau, waarbij de nodige ruimte blijft bestaan voor gemeenschaps- en /regiospecifieke doelstellingen. Het Instituut voor de Toekomst zoals bepaald in het Vlinderakkoord, is het forum bij uitstek om, waar nodig, tot deze afstemming te komen.

Om dit te realiseren moet bovendien het sluiten van asymmetrische akkoorden met het RIZIV mogelijk zijn.

In het kader van de preventieve gezondheidszorg in het algemeen en de geestelijke gezondheidszorg in het bijzonder, werken we aan een facettenbeleid. Hierbij onderschrijven we het belang van de ondersteuning van een gezondheidsbevorderende onderwijs- en werkomgeving, van een positieve beeldvorming rond geestelijke gezondheid en de betrokkenheid van de lokale besturen.

Wie snel kan optreden voorkomt vaak erger, in dit kader stimuleren we de brede bevolking tot het volgen van een opleiding Eerste Hulp Bij Ongevallen.

Eerstelijnsgezondheidszorg

De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat de uitbouw en versterking van de eerstelijnsgezondheidszorg, zeker gelet op de stijgende noden aan goede chronische zorg, zorgcontinuïteit, ouderenzorg en geestelijke gezondheidszorg, cruciaal is. We willen daarbij vertrekken van de sterktes van ons zorgaanbod met zijn verscheidenheid aan vormen waarin zorgverstrekkers in de eerste lijn actief zijn.

Dit impliceert ook dat de individuele patiënt/cliënt meer moet betrokken worden bij de beslissingen omtrent zijn/haar eigen zorg, dat we hem/haar mee erkennen als expert in zijn/haar eigen aandoening of ondersteuningsnood. Om dit kracht bij te zetten ontwikkelen we een handvest dat de (collectieve) rechten van de cliënt/patiënt duidelijk expliciteert.

Momenteel zijn er diverse netwerkstructuren actief op de eerste lijn. In overleg met de stakeholders, maken we werk van een operationeel plan voor de versterking, afstemming, vereenvoudiging en integratie van de structuren op de eerste lijn. De zesde staatsvorming creëert het momentum voor deze uitdaging met de overdracht van de ondersteuning van de gezondheidsberoepen van de eerste lijn en de organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg (Huisartsenkringen, Lokale Multidisciplinaire Netwerken, Geïntegreerde Diensten Thuiszorg, de palliatieve netwerken en de palliatieve multidisciplinaire teams).

Voortbouwend op de mogelijkheden van het zorgregio-decreet en de conclusies van de 2 eerstelijnsgezondheidsconferenties, willen het op het regionaal stedelijk niveau alle zorgsectoren samenbrengen en de zorgdoelstellingen die op Vlaams niveau bepaald worden, verfijnen in kwantitatieve termen (bv. % reductie of % vooruitgang), hun uitvoering bevorderen en de toegankelijkheid van het zorgaanbod in de zorgregio bewaken (signaleren van dreigend overaanbod of lacunes in de zorg). Tenslotte willen we op dat niveau de dialoog tussen de verschillende sub-sectoren van gezondheid en welzijn in de zorgregio stimuleren.

Op het klein-stedelijk niveau we ervoor zorgen dat de praktijk-ondersteunende en patiëntgerichte functies voor de eerste lijn worden opgenomen (kringwerkingen onderhouden, multidisciplinair overleg faciliteren, permanenties aanbieden...). Om dit te realiseren zullen we het mesoniveau beter gaan structureren.

We zetten de werking van het Impulso-fonds dat voorziet in incentives voor opstartende huisartsen en ondersteuning van huisartsen en huisartsengroeperingen verder en zien hoe we dit nog kunnen verbeteren. We creëren een kader voor organisatie-modellen voor praktijkvoering in de eerste lijn die duurzame antwoorden kunnen zijn voor chronische zorgnoden.

Een goede doorstroming van de wetenschappelijke evidentie die beschikbaar is met betrekking tot de (bio)medische aspecten van de gezondheidsklachten wordt verzekerd.

Positionering en planning van de ziekenhuizen in een netwerk

We vormen ons gezondheidslandschap om tot een zorgsysteem dat beter aansluit bij de behoeften van de burgers en dat het toelaat om in te spelen op de (wisselende) zorgvraag. Dit doen we door de verbreding van de scope van de zorgstrategische planning van ziekenhuizen als instrument voor bouw (verbouwing). Het verkrijgen van een planningsvergunning of erkenning verschuift zodoende van een individueel afdwingbaar recht van de instelling naar een proces dat

onderhavig wordt aan een collectieve verantwoordelijkheid. We stimuleren in dit kader de ontwikkeling van nieuwe/alternatieve zorgvormen (zorghotel, respijthuizen, herstelverblijven, ...).

Door de fusiegolf van de voorbije decennia kende het gemiddelde Vlaamse ziekenhuis een beduidende schaalvergroting. Er dient een kader gecreëerd te worden dat een verdere duplicatie en onnodige diffusie van hoogtechnologisch en hooggespecialiseerd aanbod afremt. De concentratie van complexe pathologie met een duidelijke relatie tussen volume en outcome dient te worden aangemoedigd en opgevolgd te worden via monitoring van (outcomel)indicatoren. We zetten in op netwerken waarbij enerzijds samenwerking tussen ziekenhuizen onderling wordt gestimuleerd en anderzijds ook horizontale netwerken met partners in de regio in zorg en welzijn worden aangemoedigd. Een geïntegreerd zorg zal pas gerealiseerd worden als ziekenhuizen, huisartsen en ook de “woonzorg”partners van de eerste lijn zich samen inschakelen in een horizontaal zorgcontinuüm of “horizontaal” netwerk.

De plaats van privéklinieken in het zorglandschap dient verder te worden afgetoetst. In ieder geval kunnen deze maar uitgebouwd worden in zover ze beantwoorden aan de zelfde kwaliteitstoetsing als de klassieke ziekenhuizen en ze de nodige waarborgen kunnen geven met betrekking tot continuïteit van zorg en patiëntveiligheid.

Revalidatie

We werken aan een gestroomlijnd Vlaams revalidatiebeleid, met diversificatie van het revalidatieaanbod en positionering van de revalidatieovereenkomsten binnen het revalidatielandschap. Het zorgaanbod moet behoeftengestuurd ontwikkeld worden, vertrekkend vanuit de specifieke revalidatiebehoefte van de patiënt.

Zorg en ondersteuning voor ouderen en personen met een beperking

We willen dat Vlamingen met een (beginnende) zorgnood (ouderen, personen met een beperking,....) zo lang mogelijk zelf beslissingen kunnen nemen met betrekking tot de invulling van hun zorgnoden en vragen en mensen zo lang mogelijk in staat stellen om in hun thuisomgeving te blijven wonen. Hierbij leggen we de nadruk op ondersteuning en zorg van mensen in hun thuisomgeving. We stimuleren de ontwikkeling van een buurtgerichte benadering die vorm geeft aan ondersteuning voor mensen in de thuisomgeving. Hierbij wordt vertrokken van de effectieve noden van de mensen. De lokale overheden/OCMW's hebben hier een regierol .

In dit kader onderzoekt deze Vlaamse Regering de mogelijkheid om een geïntegreerd Vlaams beleid rond ondersteuning van woningaanpassingen te ontwikkelen. Ook de integratie van de bevoegdheden die door de staatshervorming overkomen moeten deze visie helpen concretiseren. De bestaande en nieuwe regelgeving moet deze beweging ook stimuleren.

Daarnaast stimuleren we verder de buitengebruikstelling van bedcapaciteit door uitbreiding van artikel 107 met oog voor een goede spreiding.

We geven ruim aandacht aan de geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren en de omgeving van mensen met geestelijke gezondheidszorgproblemen. We werken, samen met de andere overheden, aan de ontwikkeling van zorgcircuits voor kinderen en jongeren, die we in Vlaanderen afstemmen op en, daar waar mogelijk integreren in de integrale jeugdhulp

De zesde staats hervorming hevelt het de Overlegplatforms Geestelijke Gezondheid, Beschut Wonen en de Psychiatrische Verzorgingstehuizen over naar Vlaanderen. We stroomlijnen deze nieuwe bevoegdheden conform de hervorming van de geestelijke gezondheidszorg richting zorgcircuits – en zorgnetwerken. Ook deze zorgvormen moeten een plaats krijgen de denkoefening die we maken aangaande de woon- en zorgcomponent.

We onderzoeken of en hoe we het drugbeleid in het geestelijke gezondheidszorgbeleid kunnen inkantelen en stimuleren de verdere uitbouw van voorziening overstijgende zorgprogramma's en samenwerkingsverbanden in de geestelijke gezondheidszorg waarbij specifieke zorgtrajecten uitgebouwd worden voor personen een verslavingsproblematiek .

Ook voor mensen met een medische, mentale, psychische, psychiatrische problematiek of mensen in armoede is het moeilijk om onmiddellijk de stap naar (betaald) werk te zetten.

We voeren voor hen, samen met het beleidsdomein werk en sociale economie, het decreet werken zorgtrajecten op een geleidelijke manier uit en dit binnen de bestaande budgettaire mogelijkheden.

Kwaliteit

We maken verder werk van een van een kwaliteitsvolle zorg via de ontwikkeling van kwaliteitsindicatoren. We onderzoeken hierbij, samen met de federale overheid en de initiatiefnemers, hoe we dit toepassen op de Federale Penitentiaire Centra voor geïnterneerden. Het moet de ambitie zijn om de resultaten, op termijn, maximaal te ontsluiten naar de burgers. Om de bestaande resultaten met betrekking tot de kwaliteitsindicatoren te verduurzamen en verder te ontwikkelen laten we het VIP -project evolueren naar een Centrum voor Kwaliteitszorg.

Werken in de zorgsector

Om de instroom in de zorgberoepen blijvend te garanderen en de toenemende uitstroom op te vangen zetten we verder in op de uitrol van het actieplan “ Werk maken van werk in de zorgsector” en actualiseren we het om in te spelen op nieuwe evoluties en zorgnoden.

Gezin

Kinderbijslagen

De bevoegdheid inzake gezinsbijslagen komt in het kader van de zesde staats hervorming over naar Vlaanderen. Dit geeft ons de kans om het huidige systeem te vereenvoudigen.

We kantelen deze nieuwe bevoegdheid in in het bestaande agentschap Kind en Gezin.

We behouden de geboorte- en adoptiepremie en zien kinderbijslag als een recht van het kind, ongeacht de socio-professionele status van de ouders. We maken werk van een vereenvoudiging van het huidige systeem waarbij we de rangorderegeling en leeftijdstoelage afschaffen. Elk kind is gelijk, bijgevolg voorzien we in een gelijke basiskinderbijslag. We behouden een toeslag voor kinderen met bijzondere zorgnoden en de wezen. Om kinderarmoede te bestrijden voorzien we voor kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen voorzien we een sociale toeslag. De inkomensgrens van deze toeslag is gezinsgemoduleerd en houdt dus rekening met de gezinsgrootte. De Vlaamse overheid neemt zo snel als mogelijk de uitbetaling van de Vlaamse gezinsbijslag over van FAMIFED (ten vroegste vanaf 1 januari 2016, uiterlijk tegen 31 december 2019). We voorzien hierbij in voldoende overgangstijd zodanig dat er een naadloze overgang kan gebeuren en waarbij we de gezinnen zo maximaal mogelijk van negatieve effecten vrijwaren.

Op basis van bovenstaande criteria maken we werk van een Vlaams decreet kinderbijslag. Tot aan de implementatie van het nieuwe decreet kinderbijslag zal de Vlaamse Regering, omwille van het belang van de continuïteit, een beroep doen op de kinderbijslagfondsen om het systeem van uitbetaling van de kinderbijslag en de bijhorende dienstverlening te garanderen.

Een van de onderdelen van het nieuwe decreet heeft betrekking op de wijze van uitbetaling van de kinderbijslag. Om hier een keuze voor te kunnen maken neemt de Vlaamse Regering onmiddellijk het initiatief om een objectieve kosten-batenanalyse te maken die de kosten-efficiëntie bestudeert van enerzijds de mogelijkheid om deze taak in te kantelen in de Vlaamse administratie of anderzijds het toevertrouwen ervan aan een of meerdere derden, waarbij ook de formule waarbij de rechthebbende een keuze kan maken, wordt onderzocht.

Kinderopvang

De doelstelling om stap voor stap voldoende, kwaliteitsvolle kinderopvang te realiseren die voor iedereen toegankelijk is, vormt de basis voor het decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters dat momenteel in uitvoering is. Hier zetten we blijvend op in, we evalueren en sturen bij waar nodig. Dit doen we door verder werk te maken van een kwantitatief en kwalitatief traject. Met name de uitbreiding van het aantal plaatsen waarbij we, ook in de financiering, een goed evenwicht tussen de verschillende types (trappen) van kinderopvang bewerkstelligen , de geleidelijke gelijkschakeling van subsidiebedragen om zo de financiële leefbaarheid van alle kinderopvanginitiatieven te garanderen, een beter kwaliteitsbeleid en meer pedagogische en bedrijfsmatige ondersteuning. We zetten ook in op

Adoptie

De voorbije legislatuur werd werk gemaakt van een decreet houdende de interlandelijke adoptie. Internationale ontwikkelingen, en met name de daling van het aantal adoptabele kinderen nopen ons tot een monitoring en eventuele bijsturing van het beleid inzake interlandelijke adoptie.

Een actualisering van de regelgeving inzake binnenlandse adoptie dringt zich op. Aan het Vlaams Centrum voor adoptie vragen we om, in overleg met de betrokkenen, de knelpunten op te lijsten en beleidsaanbevelingen te formuleren. Op basis hiervan maken we werk van nieuwe regelgeving.

Aandacht voor specifieke doelgroepen Jeugdhulp

Het stijgend aantal kinderen en jongeren dat opgroeit in een problematische leefsituatie is ook voor de jeugdhulp in Vlaanderen een bijkomende uitdaging. De jeugdhulp kende de voorbije jaren een grote transitie. Vooral het decreet betreffende de integrale jeugdhulp betekende een belangrijke eerste stap tot een noodzakelijke hertekening van de jeugdhulp. Het is noodzakelijk dat we hier de komende jaren op verder bouwen met een duidelijk plan van aanpak. We zetten de kinderen en de jongeren en hun gezinscontext expliciet centraal in een versterkte, een vereenvoudigde, integrale en innovatieve jeugdhulp. We voeren het actieplan jeugdhulp uit en geven hierbij prioriteit aan de rechtstreeks toegankelijke hulp, de crisisjeugdhulp en de residentiële hulp voor adolescenten meisjes.

Door intersectorale samenwerking en een vereenvoudigde jeugdhulp zullen we sneller hulp kunnen bieden in acute en problematische leefsituaties. We komen tot een tijdige jeugdhulp die zich zo veel als mogelijk krachtgericht en rechtstreeks open stelt voor de burger en op een eenduidige manier wordt georganiseerd. Binnen een versterkte jeugdhulp monitoren, evalueren en remediëren we waar nodig de uitvoering van het decreet integrale jeugdhulp.

We versterken de samenwerking met onderwijs in het bijzonder voor een toegankelijke opvolging en begeleiding van kinderen en jongeren en naar flexibele antwoorden bij dreigende schooluitval, in dit kader – en ook aangaande de CLB's in het kader van de integrale jeugdhulp en de preventieve gezondheidszorg - werken we samen met de minister van onderwijs.

Welzijnswerk

Het algemeen welzijnswerk is een centrale actor op de eerste lijn. De sector realiseerde vorige legislatuur een grootschalige fusie operatie. We maken, in overleg met de sector, verder werk van de positionering van de centra algemeen welzijnswerk als belangrijke toegangspoort en geven impulsen voor verdere intersectorale samenwerking. Prioritair zetten we hierbij in op een kwalitatief laagdrempelig jongerenonthaal, op een aanbod voor volwassen personen met psychische problemen en voor personen met relationele moeilijkheden. Daarnaast geven we

klaren de kerntaken en de rol van de justitiehuzen ten aanzien van de burgers, organisaties en justitiële actoren uit. De uitvoering van deze opdrachten vergt een nauwe samenwerking tussen de gemeenschappen en federale overheid, waarvan de principes en modaliteiten van werden vastgelegd in meerdere samenwerkingsakkoorden.

We werken binnen een gestructureerd en gestroomlijnd kader aan een nauw overleg tussen de Vlaamse overheid, alle justitiële actoren waaronder zowel van de zetelende als de staande magistratuur en de gezondheids- en welzijnsactoren, zowel op lokaal als regionaal niveau om justitiële beleidslijnen en acties af te stemmen het gezondheids- en welzijnsbeleid.

In opvolging van de nieuwe wetgeving aangaande het beschermingsstatuut voor wilsonbekwamen maken we werk van structureel overleg en samenwerking op het terrein met de vrederechters.

We voeren het decreet hulp-en dienstverlening aan gedetineerden verder uit en rollen het strategische plan verder uit in alle gevangenis in Vlaanderen en Brussel, waarbij we een betere afstemming beogen met de behoeften van de gedetineerden. Hierbij hebben we bijzondere aandacht voor de specifieke behoeften van de gedetineerden. Conform het decreet stellen we binnen het jaar na het aantreden van deze Vlaamse Regering een nieuw strategisch plan op waarin de betrokken beleidsdomeinen aangeven hoe zij invulling geven aan het decreet. In nauw overleg met de federale overheid werken we verder aan zorgcircuits voor geïnterneerden.

Verkeersslachtoffers

We hebben blijvend aandacht voor de opvang en begeleiding van verkeersslachtoffers.

Diversiteit

We streven naar een volwaardige participatie van alle groepen in de samenleving aan het zorg- en welzijnsaanbod. We hebben aandacht voor de mensen van allochtone afkomst en holebi's. We bestrijden genderstereotypen in de zorg- en welzijnssector. We werken met alle betrokken beleidsdomeinen en bevoegde overheden aan een integraal beleid.

Misbruik en geweld

We zetten verder actief in op de strijd tegen misbruik en geweld hierbij continueren we de uitgerolde acties, waarbij we de bereikbaarheid van de hulplijn 1712 vergroten, en maken we werk van de uitvoering van de resolutie betreffende de erkenning van de slachtoffers van het historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen en het omgaan met geweld in het algemeen, de aanbevelingen van het expertenpaneel historisch misbruik en het project misbruik in gezagsrelaties.

Armoedebestrijding in WVG

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin schakelt zich in in het horizontaal armoedebelid. De toegankelijkheid van de dienstverlening is een kernbegrip. Personen in armoede moeten makkelijk en zonder vrees voor stigmatisering hun weg vinden naar en binnen de voorzieningen die er zijn om hen te ondersteunen.

We zetten in op de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van kinderopvang. Dit is vooral belangrijk voor (één)oudergezinnen met een armoedeproblematiek. De beschikbaarheid van betaalbare kinderopvang is voor deze gezinnen een cruciale hefboom om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken. Daarnaast stimuleren we de uitbouw van de Huizen van het Kind.

Armoede en budgettaire problemen zijn onlosmakelijk aan mekaar verbonden. Daarom zal deze Vlaamse Regering de samenwerkingsverbanden inzake schuldbemiddeling en budgetbeheer verduurzamen. Het doel hierin moet zijn dat mensen opnieuw zelfredzaam worden. We zorgen voor een sociale toeslag in de kinderbijslag voor kinderen die in gezinnen leven met een laag inkomen. Daarnaast maken we werk van de automatische toekenning van rechten.

XVI. ARMOEDEBELEID

De Vlaamse Regering gaat in tegen mechanismen die armoede veroorzaken en stimuleert dat mensen zelfredzaam worden. Armoede als multidimensioneel gegeven vergt een meer gecoördineerde aanpak in meerdere beleidsdomeinen die afgestemd is (horizontaal armoedebestrijdingsbeleid) én een specifiek, verticaal beleid binnen elk beleidsdomein. Deze Vlaamse Regering zal haar verantwoordelijkheid hierin blijven opnemen door middel van structurele initiatieven rond armoedepreventie en armoedebestrijding. Deze structurele oplossingen primeren op een projectmatige benadering.

Er worden – met het Pact 2020 in het achterhoofd - concrete doelstellingen geformuleerd voor elk van de sociale grondrechten (participatie, maatschappelijke dienstverlening, inkomen, gezin, onderwijs, vrijetijdsbesteding, werk, wonen en gezondheid). Elk lid van de Vlaamse Regering zal tijdens deze legislatuur werken aan de realisatie van deze doelstellingen binnen het kader van zijn of haar beleidsdomeinen.

Het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid is universeel waar mogelijk, categoriaal waar noodzakelijk en legt een bijzondere klemtoon op kinderarmoede, generatiearmoede en de betrokkenheid van mensen in armoede. De ondersteuning van mensen in armoede moet zoveel mogelijk op maat.

We pakken onderbescherming aan, hebben aandacht voor mogelijke Mattheüseffecten, hanteren de armoedetoets en streven naar automatische toekenning van rechten. We dichten de digitale kloof en werken de laaggeletterdheid en de drempels tot participatie voor mensen in armoede weg.

De nieuwe Vlaamse bevoegdheden die na de zesde staatshervorming worden geïntegreerd in het Vlaamse beleid en die kunnen fungeren als hefboom in het kader armoedebeleid worden geïdentificeerd en maximaal ingezet in dit kader.

Deze Vlaamse Regering zal de huidige regelgeving rond armoedebestrijding evalueren en actualiseren. Het beleid is gericht op maximale toegankelijkheid van dienstverlening (proactief), in het bijzonder bij overeenkomsten die Vlaanderen afsluit met zijn partners. We zetten in op participatie van mensen in armoede via het armoedeoverleg, en erkennen de rol van verenigingen waar armen het woord nemen en opgeleide ervaringsdeskundigen. We erkennen de lokale overheden in hun rol van regisseur van het lokale armoedebeleid.

Ook kennisontwikkeling krijgt de nodige aandacht, in het bijzonder over de leefwereld van kinderen in armoede, over de binnenkant van armoede, de gelaagdheid van armoede en over de verschillende gezichten van armoede. We maken werk van een strikte monitoring van (kans)armoede en (kans)armoedebestrijding.

Armoedebestrijding is een verantwoordelijkheid van alle beleidsniveaus: van Europees tot lokaal. De Vlaamse Regering stimuleert een constructieve samenwerking tussen deze verschillende beleidsniveau's om samen tot concrete resultaten op het terrein te komen.

XVII. GELIJKE KANSEN

Gelijke kansen garanderen en discriminatie bestrijden zijn een opdracht van elke dag en voor eenieder. De Vlaamse Overheid heeft hierbij een voorbeeldfunctie, zowel als werkgever als in de uitvoering van het beleid. De Vlaamse Regering maakt werk van een sterk, gecoördineerd en gedifferentieerd gelijke-kansenbeleid. Elke groep (vrouwen en mannen, holebi's en transgenders, personen met een beperking, mensen met een migratieachtergrond, ...) verdient daarbij specifieke aandacht. Tegelijk verbeteren we de afstemming tussen het horizontaal gelijke-kansenbeleid, het integratiebeleid en het intern diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid. Waar personen in armoede de toegang tot gelijke kansen missen, vormen ook zij een aandachtspunt voor het Vlaamse gelijke-kansenbeleid.

Aan de beslissing over het al dan niet verlengen van het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 met betrekking tot het interfederaal centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme, gaat een evaluatie vooraf waarover het Vlaams Parlement zich uitsprekt. Intussen wordt de behandeling van klachten op basis van gender toegevoegd aan de diensten van de Vlaamse Ombudsman.

In het horizontale gelijke-kansenbeleid worden de volgende drie klemtonen gelegd. Ten eerste streeft de Vlaamse Regering, naast de verdere uitvoering van het decreet houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in de advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid, naar een gelijke deelname van vrouwen en mannen en naar meer diversiteit bij besluitvorming, adviesverlening en vertegenwoordigende functies. Ten tweede werkt de Vlaamse Regering verder aan een geweldloze samenleving. Dit houdt onder meer in dat we een beleid voeren in overleg met andere beleidsniveaus gericht op preventie en bestrijding van alle vormen van geweld en op gepaste nazorg voor slachtoffers van geweld, waaronder intra-familiaal geweld, genitale verminking, seksueel geweld, kinder- en ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld, homofobie en transfoobie geweld, stalking en mensenhandel. Tot slot staat de Vlaamse Regering ook in voor de opmaak van een Vlaams actieplan voor de aanpak van de loopbaan- en loonkloof tussen vrouwen en mannen en voor de sensibilisering en trajectbegeleiding voor vrouwelijke startende ondernemers. Tevens wordt een beleid uitgebouwd ter ondersteuning en gelijke verdeling van gezin, zorg, huishouden, betaalde arbeid en vrije tijd. Specifieke aandacht gaat uit naar kwetsbare groepen zoals alleenstaande ouders, herintreders/herintreedsters, vrouwen in armoede en vrouwen met een migratieachtergrond.

De strategische en operationele doelstellingen van het te voeren horizontaal gelijke-kansenbeleid nemen we op in de beleidsnota's en beleidsbrieven.

De Vlaamse Overheid zet in op het doorbreken van stereotiepe beeldvorming rond gender, seksuele identiteit, handicap, leeftijd en herkomst en rolverdeling via sensibiliserings- en informatiecampaagnes.

We maken werk van een integraal toegankelijke samenleving. Toegankelijke gebouwen, vervoer, informatie, communicatie, voorzieningen en diensten zijn daarvoor een essentiële voorwaarde. De Vlaamse Overheid neemt haar voorbeeldfunctie op vlak van toegankelijke gebouwen, informatie en communicatie op.

De Vlaamse Regering verzoekt de SERV om in overleg met de organisaties voor personen met een beperking ervoor te zorgen dat conform het advies van de SERV hun beleidsparticipatie mogelijk wordt binnen de Commissie Diversiteit van de SERV conform het VN-verdrag.

De Vlaamse Regering waakt over de naleving van de 29 Yogyakarta-beginselen. Een verbeterde afstemming tussen de verschillende relevante beleidsdomeinen zorgt voor een beleid dat inspeelt op de specifieke behoeften van de holebi's en transgenders. Dit gebeurt in samenwerking met de andere overheden, lokale besturen, sociale partners, media, onderwijskoepels en het middenveld.

De Vlaamse Regering wil expliciete aandacht voor "leeftijd" in het Vlaams gelijkemansbeleid. We nemen maatregelen om iedere vorm van discriminatie op basis van leeftijd te bestrijden. Structurele drempels nemen we weg.

In aanvulling op het integratiebeleid, waakt de Vlaamse Regering over het waarborgen van gelijke kansen voor personen met een migratieherkomst in alle domeinen van het maatschappelijk leven.

We richten een cel met experten uit diverse beleidsdomeinen op om radicalisering te voorkomen, te detecteren en te remediëren, met één centraal aanspreekpunt en in samenwerking met andere overheden.

We dringen bij de vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap aan op een kwalitatieve opleiding voor imams in Vlaanderen, waarvan kennis van het Nederlands en kennis van de maatschappelijke context een essentieel onderdeel uitmaken.

We blijven de interlevensbeschouwelijke dialoog stimuleren.

Voor inburgeraars waarvoor de verplichte deelname aan inburgering van toepassing is, voeren we de vervanging van de bestaande inspanningsverplichting door een resultaatverbintenis, zoals opgenomen in het nieuwe decreet, zodra het Agentschap Integratie en Inburgering operationeel is.

Het inburgeringsaanbod is op maat van de inburgeraar, zowel in de praktische organisatie als op inhoudelijk vlak. Nieuwe technologieën moeten de combinatie werk-inburgering mogelijk maken. In het kader van een actief economisch migratiebeleid werken we aan een inburgeringsaanbod voor arbeidsmigranten, samen met de sociale partners. Doorheen de geïntegreerde trajecten is er aandacht voor e-inclusie waar nodig. Het is mogelijk binnen het inburgeringstraject ruimte te maken voor het wegwerken van de digitale kloof bij vooral zwakkere doelgroepen (analfabeten, laaggeletterden, ouderen,...).

De Vlaamse Regering scheidt een juridisch kader in overleg met de sociale partners om werk- en taalstages mogelijk te maken voor inburgeraars.

De Vlaamse Regering spant zich in EU-verband in voor de invoering van een verplicht integratietraject voor EU-onderdanen die zich in Vlaanderen willen vestigen.

We willen een samenwerkingsakkoord sluiten dat verplichte inburgering ook in het Brussels hoofdstedelijk gewest van toepassing maakt. Zodra dit het geval is zullen we als Vlaamse Gemeenschap ook extra investeren in inburgering in Brussel. In afwachting van de invoering van verplichte inburgering in de Franse Gemeenschap, breiden we de inburgeringsverplichting uit naar nieuwkomers die zich in Brussel of Wallonië gevestigd hebben en binnen vijf jaar verhuizen naar Vlaanderen.

//

XIX. CULTUUR, JEUGD, MEDIA

CULTUUR

Vlaanderen is een culturele topregio met een rijk erfgoed, een sterk sociaal-cultureel werk, een uitgebreid amateurkunstennetwerk en authentieke hedendaagse kunst en creatieve industrie als motor van innovatie en gemeenschapsvorming. De cultuursector in Vlaanderen bloeit, de kwaliteit is hoog en de sector draagt ontegensprekelijk bij aan onze internationale uitstraling.

Vlaanderen koestert zijn cultuur als een keurmerk voor kwaliteit en staat wereldwijd bekend voor zijn kunst en zijn kunstenaars.

We voeren een slagkrachtig en gefocust internationaal cultuurbeleid in overeenstemming met de culturele diplomatie, het merkbeleid Vlaanderen en toerisme via 'Flanders, State of the Art'. Het internationaal cultuurbeleid vertrekt vanuit de kracht en de inter-nationale uitstraling van onze kunstenaars en onze artistieke productie en kadert zich in en maakt gebruik van de opportuniteiten van het nieuw zich ontwikkelend Europees cultuurbeleid.

Het nieuwe Kunstendecreet krijgt volle uitwerking en moet versnippering en overproductie tegengaan. In de strategische visienota bepalen we duidelijke prioriteiten en keuzes. De focus ligt daarbij op initiatieven met impact, bereik en uitstraling op Vlaams en internationaal niveau. We leggen de focus op relevante presentatieplekken, organisaties en publicaties die het publiek moeten confronteren met wat buiten Vlaanderen in de kunsten leeft en met gevestigd en nieuw Vlaams talent. We besteden ook aandacht aan jongeren en beginnende kunstenaars die creatief bezig zijn in de ruimte tussen amateurs en professionelen, zodat ze een sprong kunnen maken in hun carrière. We streven naar een professionele en kwalitatieve kunstensector die de maatschappelijke en culturele diversiteit in de samenleving aanspreekt en weerspiegelt.

De middelen moeten maximaal ingezet worden op het terrein, dat betekent dat we de ondersteunende structuren (koepels, federaties, steunpunten) efficiënt en doeltreffend maken met sterker de nadruk op de missie, de meerwaarde, het gewenste effect op het terrein en de finaal gerealiseerde meerwaarde. Daarbij wordt de doelgroep sterker betrokken en naar waarde geschat.

De dialoog over de deelsectoren van cultuur heen, op gang gebracht in het Cultuurforum 2020, wordt voortgezet.

Ondernemerschap in de cultuursector veronderstelt dat instellingen zich richten op professionele, inhoudelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, vanuit een eigen visie en strategie. Er moet gewerkt worden aan samenwerking tussen de cultuursector en de markt. De

Culturele Creatieve Sectoren (CCS) leveren een belangrijke economische toegevoegde waarde en worden dan ook terecht gepromoot. We hebben aandacht voor de onafhankelijke boekhandel en wijkbioscoop, die binnen een economische marktwerking een grote meerwaarde bieden op het vlak van spreiding en culturele diversiteit. Ten opzichte van sectoren met een marktwaarde en commerciële inslag vermijden we concurrentievervalsing. Investerings worden in geval van succes eventueel gerecupereerd, zonder dat dit een ontradend effect heeft. Ook ondernemerschap in de non-profitsector verdient ondersteuning. Dit mag uiteraard niet leiden tot een 'economisering' van de cultuursector en een verschraving van het aanbod. We maken de ondersteuning op het vlak van ondernemerschap van zich ontplooiende kunstenaars en culturele ondernemingen en organisaties transparanter en efficiënter. We zetten een samenwerking op poten tussen alle betrokken culturele actoren en het Agentschap Ondernemen.

De grote kunstinstituten zijn de topambassadeurs van Vlaanderen en krijgen meer armslag. Zij excelleren en zijn toonaangevend op vlak van kwaliteit en management en bieden Vlaams talent ontplooiingskansen aan. Zij moeten ook samenwerken met het ruime veld. De huidige lijst van Vlaamse kunstinstellingen wordt conform het Kunstendecreet geactualiseerd.

Cultuur in Vlaanderen wordt niet alleen gemaakt door professionele kunstenaars, maar ook door vele amateurkunstenaars. Er moeten meer bruggen geslagen worden tussen amateurkunsten en andere sectoren, zoals jeugd, onderwijs, met bijzondere aandacht voor het deeltijds kunstonderwijs, en professionele kunsten.

Alle bevolkingsgroepen van onze diverse samenleving hebben recht op culturele ontplooiing. We flankeren het integraal en inclusief participatiebeleid dat we voeren via de sectorale decreten met stimulerende maatregelen (onder andere aandacht voor kansengroepen, toegankelijkheid...).

Publiekgerichte initiatieven moeten al het nodige doen om publiek te bereiken. Dit moet aantoonbaar zijn. We houden daarbij uiteraard rekening met de eigenheid, de opdracht en de schaalgrootte. We werken aan een geïntegreerd diversiteitsbeleid en versterking van culturele competenties. De conceptnota's inzake cultuureducatie worden verder uitgewerkt en verfijnd. Zo investeren we in de culturele bagage van volwassenen maar ook van kinderen en jongeren via initiatieven in gezins- en familiaal verband en via onderwijs en media met een voortrekkersrol voor de openbare omroep.

We maken de UiTpas beschikbaar in heel Vlaanderen, zodat we de veelheid aan kortings-, voordeel-, klanten- en kansenvoorspellen terugbrengen tot één geautomatiseerd systeem. Mensen in armoede kunnen zo op een niet-stigmatiserende manier participeren.

Het hoger onderwijs moet zijn middelen voor cultuur- en kunstengerelateerd onderzoek meer veldgericht en in nauwere samenwerking en afstemming met de sector inzetten. De return voor beleid en sector moet meer zichtbaar zijn.

audiovisueel erfgoed. In ruil voor de investering van publieke middelen zorgt VAA ervoor dat het beheerde materiaal breed en educatief wordt ontsloten.

We blijven investeren in het eigen cultuurpatrimonium. De grondige renovatie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) wordt afgerond. We investeren in de vernieuwing van het Kasteel van Gaasbeek, de Singel, het M HKA en de stedelijke operagebouwen in Gent en Antwerpen.

In het kader van de versterking van de bredere culturele samenwerking met Nederland grijpen we het momentum dat Nederland en Vlaanderen gemeenschappelijk gastland zijn voor de Frankfurter Buchmesse 2016 aan om ook op beleidsvlak het cultureel partnerschap met Nederland te verstevigen. Het gemeenschappelijk Vlaams-Nederlands Huis deBuren moet sterker inzetten op het introduceren en binnenleiden van internationale bezoekers in de taal en het brede Vlaams-Nederlands culturele landschap (onder meer via digitale kanalen). Samenwerking met de Vlaamse cultuurhuizen en in het bijzonder met de fysieke buur Munt-punt ligt hierbij voor de hand.

Het geïntegreerd letterenbeleid wordt verder ontwikkeld door het Vlaams Fonds voor de Letteren met meer focus op duurzame initiatieven. We willen een breed gedragen en duurzaam taal- en leesbevorderingsbeleid met een actieplan vanuit cultuur, onderwijs, innovatie, welzijn en economie. En daarbij gaan technische lees-vaardigheid en leesplezier hand in hand. Ook een brede imagocampagne rond boeken en lezen maakt daarvan deel uit. We voeren een geregementeerde boekenprijs in, zodat bij de verkoop van nieuwe boeken gedurende de eerste zes maanden een maximaal kortingsplafond geldt, om de boekensector ademruimte te geven om te blijven investeren in een rijk en divers boekenaanbod.

Ook een integraal filmbeleid krijgt verder vorm. Het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) ontwikkelt een vertoningsbeleid in samenwerking met wijkbioscopen en culturele centra, om ervoor te zorgen dat onze Vlaamse film breder verspreid wordt. We stimuleren een ondernemingsgerichte aanpak in de audiovisuele sector met aandacht voor terugverdieneffecten. Hiertoe wordt Screen Flanders als investeringsvehikel ingezet binnen het VAF.

We streven naar een complementair cultuurbeleid, gebaseerd op het subsidiariteits-principe, door heldere afspraken met de lokale overheden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel. We stimuleren kwaliteitsvolle en kostenefficiënte gemeente-overschrijdende culturele initiatieven in het kader van een kwaliteitsvol cultuur aanbod.

De bescherming van vrijwilligers is nu te fragmentarisch geregeld, met diverse ongelijkheden tot gevolg. De toenemende bureaucratisering zet een rem op het vrijwilligerswerk. We ontwikkelen daarom een gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid. De versnippering van expertise en informatiekanalen pakken we aan.

Via het jeugdbeleid werken we onder meer mee aan de bestrijding van kinderarmoede en jeugdwerkloosheid, willen we mee instaan voor betaalbaar en kwaliteitsvol wonen en zetten we mee in op veilige en autonome mobiliteit.

Tot slot willen we de talenten van kinderen en jongeren laten bloeien en inzetten op verschillende vormen van jeugdcultuur. Cultuureducatie verdient ook binnen het jeugdbeleid voldoende aandacht.

MEDIA

De Vlaamse mediawereld bevindt zich in een grondig transformerende omgeving die bepaald wordt door snelle technologische veranderingen, een Europese digitale agenda, economische internationalisering, grote infrastructuuruitdagingen, integratie- en concentratiebewegingen, grote creativiteit en veranderende businessmodellen enzovoort.

Het Vlaamse mediabeleid moet zowel de verschillende spelers in audiovisuele sector als de mediagebruiker ten goede komen. Daarom voeren we een beleid dat:

- een pluriform en evenwichtig medialandschap garandeert;
- de negatieve gevolgen van mediaconcentraties en verticale integratie en cross-mediale acties in de markt bestrijdt;
- een prioriteit maakt van een gewaarborgde en betaalbare toegang tot een divers en kwaliteitsvol aanbod aan diverse media voor alle Vlamingen;
- technologische innovaties en nieuwe mediatoepassingen stimuleert en integreert;
- de verarming en verschraling van de contentproductie tegengaat, maar in tegendeel de creatie van gediversifieerde en kwaliteitsvolle content die aansluit bij de hedendaagse en historische eigenheid van Vlaanderen bevordert.

Om een toekomstgerichte economische en creatieve ontwikkeling van de mediasector mogelijk te maken is een grondige ontwikkeling van de digitale distributie-infrastructuur noodzakelijk. We creëren een omgeving waarin deze evolutie mogelijk is.

Om dit te bereiken ijveren we omwille van de snel wijzigende context maximaal voor protocol met de spelers uit de mediasector. Daar waar nodig om de vooropgestelde beleidsdoelstellingen te behalen, zal het decretaal kader aangepast worden.

Daarnaast ijveren we voor een protocol met de Vlaamse mediasector om het principe van platformneutraliteit te respecteren.

Alvorens een nieuwe beheersovereenkomst met de VRT te sluiten, zullen we de openbare opdracht van de VRT in een gewijzigd medialandschap evalueren. We voeren daartoe een

////////////////////////////////////

benchmarking uit met de openbare omroepen in andere Europese landen. Daarbij gaat de aandacht onder meer naar de culturele opdracht, pluriformiteit, kwaliteit van de informatieverstrekking in de globale programmering, doelgroepenbereik (bijvoorbeeld jongeren en nieuwe Vlamingen), de opdracht inzake technologische vernieuwing en zorg voor een open, respectvol en verdraagzaam Vlaanderen. In een globaliserend en concurrentieel medialandschap moet de publieke opdracht van de openbare omroep nauwkeurig en doordacht gedefinieerd worden. De openbare omroep moet zich terughoudend opstellen tegenover de advertentiemarkt. Advertentievrij is niet realistisch, maar de plafonds blijven onverkort gelden. Waar nodig werken we eventuele onduidelikheden of grijze zones weg, bijvoorbeeld inzake sponsoring. Samenwerking met andere Vlaamse mediabedrijven (onder andere de regionale televisieomroepen en de kleinere mediaspelers) moet concreter geformuleerd worden, zodat ze ook geëvalueerd kan worden. We zien er ook op toe dat de openbare omroep zijn specifieke en diversiteitbevorderende rol in het muzikale landschap blijft spelen. In dat kader stellen we ook vereisten met betrekking tot een gewaarborgd aanbod, ook op zenders en tijdens zenduren met een ruim bereik, aan Vlaamse en Nederlandstalige producties en muziek, in verschillende genres. Het derde net zal nog uitsluitend gebruikt worden voor de ontkoppeling van Ketnet en Canvas.

Respect voor pluralisme en neutraliteit is in alle programma's van de openbare omroep een evidentie. Ook in dit verband is doorgedreven interne en externe kwaliteitscontrole en rapportering noodzakelijk.

We vragen aan de VRT een voortzetting van het efficiency-verbeteringstraject dat moet resulteren, zoals bij de brede Vlaamse overheid, in een verdere daling van het personeelsbestand en de budgettaire kost ervan, onder meer inspelend op de opportuniteit dat de volgende jaren een significant aantal medewerkers sowieso de organisatie verlaat door natuurlijke uitstroom.

Het nieuwe radiofrequentieplan van 2016 moet zorgen voor een divers en economisch leefbaar radiolandschap zodat alle erkende radiozenders maximaal beluisterbaar zijn in hun zendgebied. Lokale radiozenders zijn verbindend. We evalueren ook de vereisten en vergoedingen voor erkenning en zendvergunning, onder meer op hun doelmatigheid en controleerbaarheid. We nemen een daadkrachtige houding aan tegenover storingen van Vlaamse radio-omroepen door (piraat)radio's uit binnen- en buitenland. Er wordt onderzocht in welke mate het huidige radiolandschap naar frequentiegebruik toe kan worden geoptimaliseerd. Private radiozenders die een extra inspanning leveren voor de Vlaamse muziekindustrie, krijgen een stimulans van de Vlaamse overheid. We zetten in op de digitalisering van de radiosector en kiezen daarbij voor de meest toekomstgerichte technologie die breed verspreid is in de Europese Unie .

De gevolgen van het nieuwe decretale kader voor de regionale televisieomroepen monitoren we op economische leefbaarheid. We zorgen er voor dat deze omroepen op alle digitale platformen aanwezig kunnen zijn en over voldoende technische band-breedte beschikken.

//

School met sportaanbod (9-18 jaar) worden op elkaar afgestemd binnen een globale visie op jeugdsportbeleid. In dit kader zal een versterkte samenwerking tussen sport en onderwijs bijdragen tot het uitbreiden en optimaliseren van het naschoolse sportaanbod.

Door de toenemende druk op de vrije tijd scheppen we kansen voor innovatieve vormen van anders georganiseerd sporten, zodat er voldoende flexibele oplossingen zijn voor zij die tijdens hun actieve loopbaan studies, werk, een eigen gezin, ... moeten combineren.

Het sportpromotie- en sportevenementenbeleid in Vlaanderen wordt geëvalueerd. We maken duidelijke afspraken over de rolverdeling tussen de verschillende bestuursniveaus. Het recent opgerichte 'Permanent Overlegorgaan Sportpromotie', moet hierrond een nieuwe visie uitwerken.

De sportclub blijft de natuurlijke biotoop voor een kwalitatief sportaanbod en duurzame sportbeleving in functie van een levenslang sporten. Vrijwilligers spelen een cruciale rol en zij moeten dan ook de nodige ondersteuning krijgen. De Vlaamse Regering zal via verschillende kanalen investeren in de sportclubs. Zo garandeert het decreet 'Lokaal Sportbeleid' een directe subsidiëring van sportclubs via de lokale besturen. Ook het toekomstige decreet op de sportfederaties moet de mogelijkheid bieden aan sportfederaties om hun clubs rechtstreeks te ondersteunen. Beide decreten moeten aangewend en afgestemd worden om in een sfeer van vertrouwen sterke partnerships te vormen met enerzijds de lokale besturen en anderzijds de sportfederaties. De Vlaamse overheid stelt zich steeds klantvriendelijk op, zowel naar gemeenten, clubs, als de individuele sporter.

Competente sportbegeleiders garanderen een kwaliteitsvol aanbod in een sportclub. Daarom zal de Vlaamse Trainersschool steeds aandacht hebben voor een verbreding van zijn aanbod aan de basis en een verdieping aan de top. De aanstelling van professionele directeuren sportkaderopleiding per (focus)sport draagt hier ook toe bij. Verder zal de Vlaamse Regering ook in overleg gaan met het federale niveau over het uitwerken van een nieuw statuut voor de sportbegeleider. Dit moet clubs nieuwe kansen bieden om voluit te investeren in kwaliteitsvolle sportbegeleiders.

De specifieke regelgeving inzake de overgang van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar naar het statuut van professionele sportbeoefenaar wordt herbekeken, in het licht van de mogelijkheid tot een billijke opleidingsvergoeding.

We voeren een dynamisch breedtesportbeleid, op maat van de noden en ambities van alle sporters, met gerichte aandacht voor diverse kansengroepen. Sport is immers een ideaal middel om maatschappelijke inclusie te bevorderen. De Vlaamse Regering stimuleert en ondersteunt initiatieven die de sportparticipatie van senioren, personen in armoede, personen met een

////////////////////////////////////

Sport is veel meer dan bewegen alleen. Door te sporten verwerven mensen competenties die in alle domeinen van het leven van belang kunnen zijn. De rol van sport in de competentieontwikkeling en trajecten naar werk zal uitgediept worden, zeker voor jonge werkzoekenden.

We actualiseren verder op een objectieve wijze de bestaande inventarissen van het onroerend erfgoed in Vlaanderen, overeenkomstig het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten

We blijven het meest waardevolle erfgoed in Vlaanderen behoeden voor vernietiging en verval door het als monument, stadsgezicht, dorpsgezicht, archeologische site of landschap te beschermen. Tegelijkertijd zullen we vroegere beschermingen her-evalueren vanuit het oogpunt van de erfgoedwaarde en de doelmatigheid van het beschermingsinstrument. Ook de beheersdoelstellingen en de toelatingsplichtige handelingen voor reeds beschermd onroerend erfgoed zullen we evalueren en waar nodig aanpassen, verfijnen en zo mogelijk reduceren.. Daarbij wordt ook opnieuw en zorgvuldig bekeken welke cultuurgoederen al dan niet mee in de bescherming opgenomen zijn.

Een bescherming als monument moet een toekomstgerichte en duurzame betekenis van het monument alle kansen bieden en dus ook rekening houden met een nieuwe bestemming en een hedendaags gebruik. Het behoud van erfgoed-elementen moet kunnen blijven samen gaan met andere activiteiten.

Landbouw en andere menselijke activiteiten moeten samen kunnen gaan met onroerend erfgoed. Er wordt een rechtszeker kader uitgewerkt waarbij beschermingsinitiatieven vanuit onroerend erfgoed het voortbestaan van landbouwbedrijven niet zullen verhinderen en/of financieel belasten.

We zetten de restauratiepremies selectief in, zodat enkel werken die noodzakelijk zijn voor het behoud of het herstel van de erfgoedkenmerken en -elementen van een beschermd goed nog in aanmerking komen voor premietoekenning. We evalueren de premiepercentages zodra we fiscale stimulansen voor investeringen in onroerend erfgoed ingevoerd hebben.

We laten de Erfgoedkluis op kruissnelheid komen bij het nemen van participaties in en het verstrekken van leningen aan onroerenderfgoedprojecten met economisch potentieel, en in het samenbrengen en optimaal beheren van het onroerend erfgoed van de Vlaamse overheid.

We onderzoeken de mogelijkheden om de verwerving en het beheer en de ontsluiting van onroerend erfgoed en de mee-beschermd culturele goederen te flankeren en te stimuleren met de fiscale instrumenten waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is. Nadat we een kosten-baten-analyse hebben gemaakt van de verschillende mogelijke fiscale stimulansen voor erfgoedzorg, dienen we een voorstel ter zake in bij het Parlement.

We bekijken welke initiatieven nodig zijn om Herita te doen uitgroeien tot dé onroerenderfgoedorganisatie in Vlaanderen die door ontsluiting van onroerend erfgoed bijdraagt tot een breed maatschappelijk draagvlak alsook het vrijwilligerswerk in de erfgoedsector stimuleert en ondersteunt. We moedigen Herita aan om nauw samen te werken met de

XXII. TOERISME

We willen de Vlaamse toeristische sector helpen om verder te groeien als een performante en duurzame economische sector, die zijn groei mogelijkheden volop benut en die een van de motoren van jobcreatie kan zijn. Op deze manier willen we ook de lokale economie stimuleren. In uitvoering van het Toerismepact 2020 zorgen we voor meer samenwerking en coördinatie in het toerismebeleid. Deze samenwerking geldt zowel binnen de toeristische sector als tussen toerisme en de andere beleidsdomeinen.

We ontwikkelen voor elk van de toeristische macrobestemmingen (de kunststeden en hun directe omgeving, de Vlaamse Kust en de Vlaamse regio's) een strategisch beleidsplan, met bijhorende impuls middelen en promotiebudgetten. We richten deze plannen op kwaliteitsverbetering en dienstverlening. We geven bij de besteding van de middelen voor de impulsprogramma's prioriteit aan hefboomprojecten die een reële toegevoegde waarde bieden voor het toerisme (o.a. landmarks). We zorgen er voor dat projecten, die betrekking hebben op meerdere macrobestemmingen hierbij ook aan bod kunnen komen.

We investeren gericht in de belangrijkste toeristische productlijnen van Vlaanderen: fietsen, wandelen, tafelen, kunst, erfgoed, landschap, diamant, mode, design en shopping en de beleving in onze bruisende steden (urban innovation). We selecteren een aantal toeristische hefboomprojecten die het verschil kunnen maken voor de aantrekkingskracht van onze bestemmingen en concentreren de overheidsmiddelen voor toerisme op deze projecten. De kernattracties van elke macrobestemming vormen het uitgangspunt bij de keuze van deze projecten.

In samenwerking met de lokale besturen ontsluiten we heel Vlaanderen met een aantrekkelijk wandelknooppuntennetwerk, zoals we dat eerder deden met het fietsknooppuntennetwerk. We onderzoeken hoe we de recreatieve en functionele fietsroutenetwerken kunnen versterken door wederzijdse afstemming waar mogelijk.

We blijven tijdens de volgende jaren aandacht besteden aan de herdenking van de honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog, en het gastvrij en respectvol ontvangen van buitenlandse bezoekers die bij deze gelegenheid naar Vlaanderen komen. We blijven Vlaanderen, ook na 2018, op de kaart zetten als bestemming voor vredes- en herdenkingstoerisme.

We onderzoeken samen met betrokken lokale besturen en andere partners de mogelijkheden om het maritieme en nautisch verleden van Vlaanderen toeristisch te ontsluiten en als troef uit te spelen, onder meer in Antwerpen en aan de Kust.

//

viering, als groot cultuur-toeristisch evenement, van de vijfhonderdste verjaardag van Pieter Breugel de Oude.

We verdiepen het Vlaamse postennetwerk en breiden het netwerk van FIT uit. We bouwen het postennetwerk van de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering verder uit op basis van een SWOT-analyse naar Scandinavië, de Westelijke Balkan, de BRIC landen of de MINT-landen. We brengen in elk partnerland de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, FIT en Toerisme Vlaanderen zoveel mogelijk samen op één werkplek met één centraal aanspreekpunt en één gezamenlijk actieprogramma en missiedocument. Indien meerdere buitenlandvertegenwoordigers in hetzelfde land op post zijn, krijgt de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering een coördinerende taak. Om de vertegenwoordigingen van de Vlaamse Regering te versterken moedigen we detacheringen vanuit de beleidsdomeinen aan.

We werken aan een verdere professionalisering van de Vlaamse protocoldienst. Om de internationale zichtbaarheid van Vlaanderen te verhogen, moeten de intra-Belgische protocollaire afspraken herzien te worden. Zo dient de minister-president in de protocollaire volgorde onmiddellijk na de Eerste Minister te komen.

De Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) dient regelmatig bijeen te komen om het overleg tussen de verschillende beleidsniveaus te bevorderen. We pleiten voor een meer dynamische werking van de ICBB waar ook ontwikkelingssamenwerking op de agenda staat.

We evalueren de bestaande subsidiesystemen.

We ratificeren het Minderhedenverdrag van de Raad van Europa niet.

EEN STERK VLAANDEREN IN EEN STERK EUROPA

De eerste en belangrijkste hefboom van het Vlaamse buitenlands beleid is de EU.

We kiezen voor een gedragen Europese samenwerking die steunt op de directe betrokkenheid van de burgers en die diversiteit – waaronder talen – koestert. De Europese Unie is een samenwerkingsverband dat van onderuit moet worden opgebouwd en subsidiariteit en proportionaliteit hoog in het vaandel draagt. Een sterke Europese Unie en een solide economische onderbouw zijn belangrijk om de welvaart en het welzijn van iedereen te verzekeren. De EU moet zich eerst verdiepen alvorens uit te breiden. Lidstaten die het moeilijk hebben, moeten op solidariteit kunnen rekenen maar moeten tegelijk verantwoordelijkheid nemen om orde op zaken te stellen en structureel te hervormen.

Om een gedragen Europese Unie mee vorm te geven, is eerst en vooral een sterke Europese bewustwording van de gehele Vlaamse overheid nodig. Daarom volgen we niet alleen de Europese agenda proactief op, maar bepalen we hem ook actief mee. Initiatieven met coalities van andere Europese topregio's - zoals Vanguard op het vlak van het Europese industriebeleid - verdienen navolging.

Via de vereniging ‘Vlamingen in de Wereld’ betrekken we de Vlamingen die in het buitenland verblijven, actief bij het Vlaams buitenlands beleid. We willen dat het stemrecht voor Vlamingen in het buitenland naar regionale en Europese verkiezingen wordt uitgebreid, idealiter via het invoeren van een systeem van e-voting. In overleg en in samenwerking met Nederland streven we er naar dat er een kwaliteitsvol aanbod van Nederlandstalig onderwijs in het buitenland blijft bestaan.

ACTIEF EN GEFOCUST BUURLANDEN- EN MULTILATERAAL BELEID

Vlaanderen voert een actief buurlandenbeleid. De samenwerking met Nederland en Noordrijn-Westfalen is prioritair (bijvoorbeeld inzake economische concurrentie, innovatie, leefmilieu, mobiliteit, vergrijzing, taal en cultuur). We zetten in op de driehoek Vlaanderen, Nederland en Noordrijn-Westfalen; niet alleen bilaterale samenwerking maar ook trilaterale samenwerking zodat Nederland, Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen hun gezamenlijke belangen nog beter kunnen verdedigen. We versterken de banden met landen, deelstaten en regio's met gemeenschappelijke belangen. Met onze buurlanden en buurtregio's, zoals Noord-Frankrijk, bouwen we ook via de Europese Groepering Territoriale Samenwerking (EGTS) grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden uit met het oog op een grotere cohesie op zoveel mogelijk bevoegdheidsdomeinen. Ook de Benelux blijft een belangrijk instrument in ons buurlandenbeleid.

Overeenkomstig resolutie 2487 (2013-2014) - Nr 1 betreffende de tweehonderdste verjaardag van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en de herdenking van de verwezenlijkingen van Willem I onderzoeken we in overleg met Nederland en andere actoren op welke manier we in 2015 de verwezenlijkingen van Willem I passend onder de aandacht kunnen brengen.

Om de samenwerking met bevoorrechte partners te concretiseren, werken we beknopte bilaterale strategienota's uit. De strategienota's vormen een "levend" en dynamisch document dat richting geeft aan onze bilaterale relaties. De in Vlaanderen opgebouwde expertise en deskundigheid willen we benutten in het Vlaamse buitenlands beleid (bijvoorbeeld onze expertise in de maritieme & portuaire sector en milieutechnologie). We bekijken welke instrumenten we hiervoor kunnen ontwikkelen.

In het kader van de herdenking van de Grote Oorlog moeten de herdenkingstuinen in het buitenland ertoe bijdragen dat ook na 2018 internationale aandacht is voor Flanders Fields en Vlaanderen als vredesbestemming. In 2015 nemen we in samenwerking met Toerisme Vlaanderen en de lokale partners initiatieven om de eerste gasaanvallen in Flanders Fields op een gepaste en serene wijze te herdenken. De centrale projectgroep en het projectsecretariaat WOI staan in voor de organisatie van permanent overleg en de uitwisseling van informatie tussen de diverse partners en niveaus.

Vlaanderen draagt zorg voor een gecoördineerd, gefocust en coherent beleid tegenover de internationale organisaties die van belang zijn voor Vlaanderen. Actieve aanwezigheid van Vlaanderen binnen die internationale instellingen is van groot belang. We stimuleren Vlaamse jongeren om deel te nemen aan stages bij internationale organisaties.

We bekijken hoe we meer betrokken kunnen zijn bij de besluitvorming van de meest relevante internationale organisaties. Daarom willen we dat het kaderakkoord inzake de vertegenwoordiging in internationale organisaties wordt aangepast aan de institutionele realiteit.

Om een laattijdige of overhaaste ratificatie van internationale verdragen te vermijden, willen we op voorhand betrokken en ingelicht worden wanneer de federale overheid over een internationaal verdrag of akkoord onderhandelt.

We pleiten, conform de nota “mensenrechten en Vlaams internationaal beleid”, voor een actief mensenrechtenbeleid met onze waarden als belangrijkste leidraad en de EU als belangrijkste hefboom.

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Als solidaire deelstaat hechten we veel belang aan onze Vlaamse bevoegdheid inzake ontwikkelingssamenwerking en noodhulp. Het uitbouwen van solide democratische politieke, juridische en sociale structuren in het Zuiden alsook het respect voor de mensenrechten is een voorwaarde voor duurzame en inclusieve ontwikkeling. We hechten hier dan ook een bijzonder belang aan in onze ontwikkelingssamenwerking. Zonder dat de bevolking hier het slachtoffer van mag worden, nemen we desgevallend passende maatregelen.

We zetten onze middelen in op de meest efficiënte manier, vermijden versnippering en kiezen voor een duidelijk concentratiebeleid. We kiezen voor een beperkt aantal thema's waarin wij een grote deskundigheid en ervaringen hebben en het verschil kunnen maken (zoals ondernemerschap, onderwijs, landbouw en seksuele en reproductieve gezondheidszorg). Gender is een transversaal thema binnen de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Dit alles gebeurt steeds in overeenstemming met de internationale consensus over goede donorpraktijken. We focussen op eigenaarschap en zelfredzaamheid.

Om redenen van concentratie en continuïteit blijft de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking gericht op een beperkt aantal landen in Zuidelijk Afrika waarmee we strategienota's uitwerken. Zuid-Afrika blijft een belangrijke partner in het Vlaamse buitenlands beleid maar gezien de economische ontwikkeling van dit land evalueren we hun positie als partner van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Vlaanderen schrijft zich in in de Post 2015 VN agenda waarbij gestreefd wordt naar de integratie van de ontwikkelingsagenda en de duurzame ontwikkelingsagenda (klimaat).

We ondersteunen de rol van elke pijler van de ontwikkelingssamenwerking: overheden, internationale organisaties, private organisaties, NGO's en samenwerkingsverbanden.

Ontwikkelingssamenwerking begint in het Noorden. Om deze reden blijven we ook investeren in onder meer de 4de pijlerwerking en gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking. Via het onderwijs en de media sensibiliseren we het brede publiek voor de ontwikkelingsproblematiek en creëren we draagvlak. We steunen ook projecten voor microfinanciering.

We organiseren tweemaaljaarlijks een Vlaamse Staten-Generaal voor de ontwikkelingssamenwerking om met onze partners ideeën uit te wisselen en te netwerken.

We leveren inspanningen om onze bijdrage aan de 0,7% norm te realiseren.

BELEID INZAKE IN-, UIT- EN DOORVOER VAN STRATEGISCHE GOEDEREN

Inzake de handel in strategische goederen streven we naar een evenwichtige en verantwoorde afweging van ethische, economische en veiligheidselementen. Over het eindgebruik vindt afdoende informatie-uitwisseling plaats tussen de ondernemingen en de overheid. We verkorten de doorlooptijd van de dossiers door o.a. de samenwerking tussen alle bevoegde instanties te bevorderen en de samenwerking met de Douane te optimaliseren. Vlaanderen zal mee waken over het respecteren van de internationale afspraken aangaande de sanctieregimes. We sluiten een samenwerkingsakkoord inzake nucleaire export.

De heffing op leegstaande bedrijfsruimten maken we meer flexibel en beleidsgericht. We stemmen de vermindering van onroerende voorheffing voor improductiviteit af op de leegstandheffing bedrijfsruimten, tot een beleidsmatig coherent geheel.

Gelet op de impact van leegstaande, onbewoonbare en verwaarloosde woningen op de lokale leefomgeving, en de verantwoordelijkheid die de lokale overheden vandaag reeds hebben inzake inventarisatie en opvolging van deze panden, wordt ook de fiscale verantwoordelijkheid geconcentreerd op lokaal niveau. Zo kan op één niveau een eenduidig beleid worden gevoerd. De Vlaamse overheid zet een stap terug in de gemeenten waar de gewestelijke heffing nog van toepassing is, zodat eigenaars niet meer geconfronteerd worden met een dubbele belasting.

XXV. BIJLAGEN

BIJLAGE: NIEUW ORGANOGRAM VLAAMSE OVERHEID

Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur

Nu:

DAR: <ul style="list-style-type: none"> • Departement DAR • Audit Vlaanderen • Studiedienst van de Vlaamse Regering • AGIV • Vzw de Rand • Muntpunt	BZ: <ul style="list-style-type: none"> • Departement Bestuurszaken • Agentschap voor Facilitair Management • Agentschap voor Overheidspersoneel • Agentschap voor Binnenlands Bestuur • Jobpunt Vlaanderen • Agentschap Integratie en Inburgering • Vlaamse Vereniging voor ICT-personeel
---	---

Toekomst:

- Departement Kanselarij en Bestuur (fusie van de departementen BZ en DAR, en agentschap Studiedienst Vlaamse Regering)
- Agentschap Overheidspersoneel
- Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- Facilitair Bedrijf
  - Fusie AFM en e-IB wordt uitgevoerd
  - Deel e-gov en informatiebeleid (incl. archiefbeleid, excl. archiefbeheer) wordt toegevoegd aan Agentschap Informatie Vlaanderen
- Audit Vlaanderen
- Informatie Vlaanderen:

<p>LNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Departement Leefmilieu, Natuur en Energie • Agentschap voor Natuur en Bos • Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek • Vlaams Energieagentschap • Vlaamse Milieumaatschappij • Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij • Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt • Vlaamse Landmaatschappij • Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (De Watergroep) • Milieuhandavingscollege 	<p>RWO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruimte Vlaanderen • Wonen-Vlaanderen • Onroerend Erfgoed • Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed • Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen • Raad voor Vergunningsbetwistingen
---	--

Toekomst:

- Departement Omgeving (fusie van de departementen LNE en RWO, en agentschap Inspectie RWO)
- Agentschap voor Natuur en Bos
- Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
- Vlaams Energieagentschap
- Vlaamse Milieumaatschappij
- OVAM
- Vlaamse Landmaatschappij
- VREG
- Agentschap Wonen Vlaanderen
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

- Departement Mobiliteit en Openbare Werken (fusie departement MOW met Agentschap Wegen en Verkeer)

- Agentschap (NV) Waterwegen (fusie NV Waterwegen en Zeekanaal en NV De Scheepvaart)
- Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust
- De Lijn

Buiten beleidsdomeinen:

- Ziekenhuizen (UZ Gent, OPZ Geel, OPZ Rekem): worden verzelfstandigd
- Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (De Watergroep)
- VRT

Strategische adviesraden:

Huidige situatie	Toekomstige situatie
SERV	SERV
MORA (ingebod in de SERV)	MORA (ingebod in de SERV)
SAR WVG (ingebod in de SERV)	SAR WVG (ingebod in de SERV)
VRWI	wordt opgeheven
SAR CJSM	SAR CJSM (ingebod in de SERV)
VLOR	VLOR
Mina-raad SARO	worden samengevoegd tot Omgevingsraad
Vlaamse Woonraad	Vlaamse Woonraad (ingebod in de SERV)
SAR Landbouw en Visserij	SAR Landbouw en Visserij (ingebod in de SERV)
SARiv	wordt opgeheven
Vlabest	wordt opgeheven

De administratieve inbedding in de SERV impliceert enkel dat de secretariaten van deze strategische adviesraden worden ingebod in de SERV. De strategische adviesraden zelf geven nog steeds autonoom advies en de vertegenwoordiging van het middenveld in de betrokken strategische adviesraden kan specifiek zijn.

